VERZI SUNTEM, VERZI...

Vasile Vasilache

Gazeta de Chișinău

ISSN 2587-3784

www.gazetadechisinau.md

SĂPTĂMÂNAL INDEPENDENT
SOCIAL-POLITIC
DE ATITUDINE

VINERI
30 SEPTEMBRIE / 2022
PREȚ: 8,50 LEI

36 (131)

REALITATEA
Nu fiți mercenari, e un delict penal!
3 >

ECONOMIE
De ce producătorii de fructe mai depind de piața rusească?
6 >

POLITICĂ
Moscova reia șantajul din 2021?
7 >

CULTURĂ
Interviu cu graficianul Ion Severin
12 >

SPORT
Petru Marta – omul cu inimă de leu
17 >

Dau buluc și nu-și dau rând 2, 8 >

Între urna electorală și cea funerară

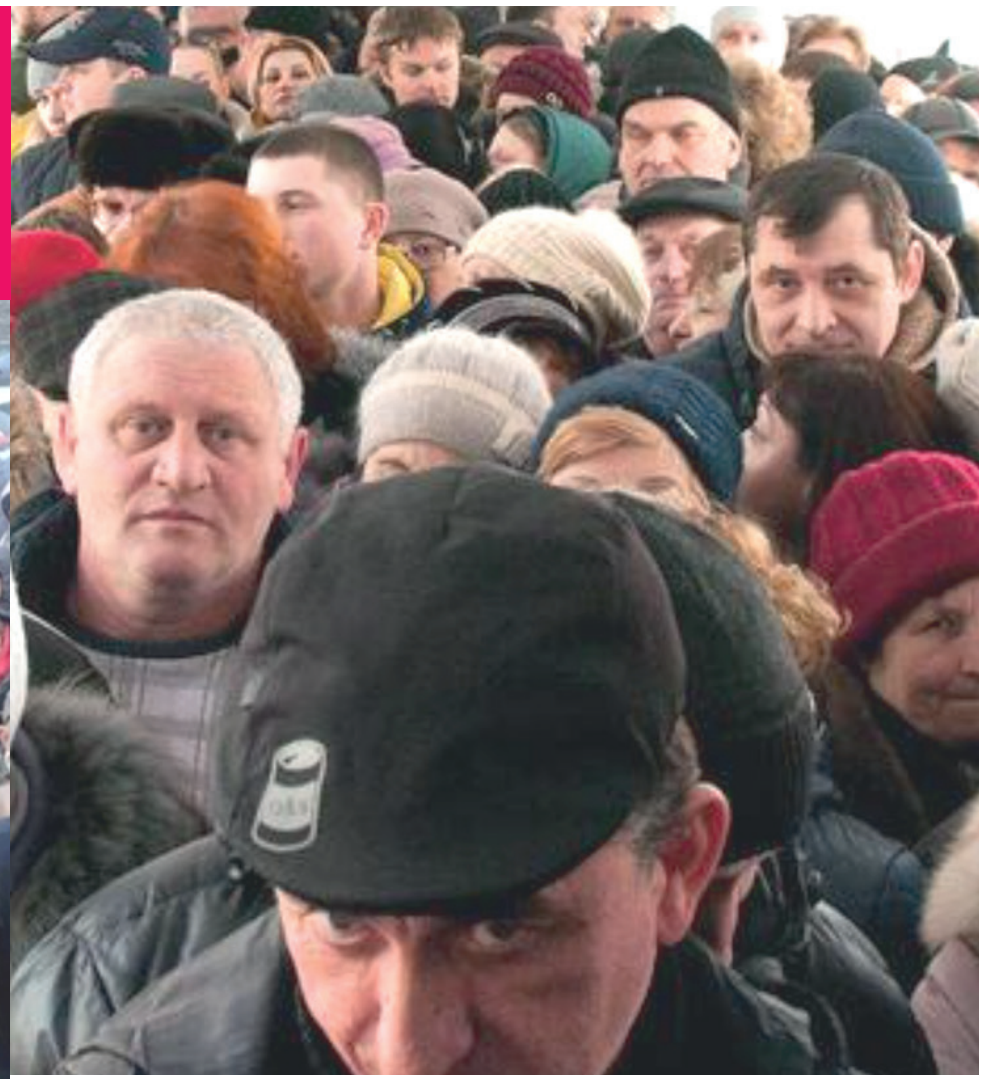

Transnistreni aduși să voteze pentru Dodon (foto: Nadejda Roșcovanu, decembrie 2019), bărbați ruși fugind de înrolare (septembrie 2022)

A-politice

Ce fac muzele când armele bolborosesc?

Mircea V. CIOBANU

Adevăratul patriotism, adevărata valoare etică, civică, ideologică a artistului e *arta de bună* calitate. Toate celelalte sunt *implicite*. Umanismul artistului este implicit. Etica artistului este implicită. Angajamentul artistului este implicit. Aș fi preferat să se discute, în finalul Reuniunii, despre prestanța artiștilor, despre *teatrul de azi*, despre tehnologiile teatrale moderne, despre paradigmele tradiționale și cele noi. Or impactul major al acestor reuniuni teatrale ar trebui să fie ridicarea ștachetei și *sporirea calității teatrului*.

8 >

METEO / CHIȘINĂU

LUNI	MARȚI	MIERCURI	JOI	VINERI	SÂMBĂTĂ	DUMINICĂ
03/10/2022						
18°	15°	15°	14°	15°	19°	15°

Vânt 5 m/s
59%

Educație

„Tinerii nu sunt motivați să vină în școală nici de stat, nici de salarii, de nimic”

Lipsa profesorilor în școlile din Republica Moldova rămâne un fenomen cronic

4 >

ECO FM
CONTEAZĂ CE ASCULȚI
ȘTEFAN VODĂ 98,5 MHZ
UNGHENI 88,9 MHZ
FĂLEȘTI 97,6 MHZ
ANENII NOI 104,4 MHZ
SÎNGEREI 100,2 MHZ
WWW.ECOFM.MD
P

Regimul de la Tiraspol a condamnat un activist pentru critica deschisă a războiului din Ucraina

Așa-numita „judecătorie a orașului Tiraspol” a condamnat un activist din regiunea transnistreană la trei ani și două luni privațiune de libertate pentru „incitare la extremism”. Este vorba despre Victor Pleșcanov, în vârstă de 58 de ani, care în ultimii ani a avut permanent un discurs și o poziție critică împotriva abuzurilor comise în regiunea transnistreană. Odată cu invazia Rusiei în Ucraina din 24 februarie 2022, acesta a criticat abuzurile comise de armata rusă, inclusiv ilegalitatea dislocării acesteia în regiunea transnistreană, scrie promolex.md.

Sursa foto: zonadesecuritate.md

La 10 iunie 2022, acesta a fost privat de libertate contravențional pentru cinci zile pentru „huliganism”. Motivul „condamnării” a fost că, în timp ce se afla într-un magazin de țesături din orașul Tiraspol, el a spus că va atârna steagul Ucrainei la balcon și că ar fi insultat așa-numitul minister al securității de stat de la Tiraspol. În timpul privării de libertate, domiciliul acestuia a fost percheziționat de structurile locale de securitate, fiind ridicate ilegal mai multe bunuri, inclusiv calculatorul personal.

Potrivit promolex.md, la 15 iunie 2022, Victor nu a mai fost eliberat din detenție. Soția acestuia a aflat ulterior că în privința lui a fost aplicată o altă măsură – „arestul preventiv”, care ulterior a fost prelungit.

La 26 septembrie 2022, într-o ședință închisă, „judecătoria orașului Tiraspol” l-a „condamnat” pe Victor Pleșcanov la 3 ani și 2 luni privațiune de libertate. Pedeapsă ce urmează s-o execute în regim de colonie – închisoare cu regim deschis de executare a pedepsei. Până în prezent, Victor este deținut în așa-numitul Izolator de detenție preventivă nr. 3 din orașul Tiraspol.

În luna iunie curent, autoritățile constituționale de la Chișinău au cerut Tiraspolului să înceteze „persecutarea și intimidarea” lui Victor Pleșcanov.

Doina BURUIANĂ

Patriarhul Kiril îi „binecuvântează” pe ruși să moară în războiul din Ucraina

Patriarhul Kirill al Rusiei le promite soldaților ruși ce mor în Ucraina că vor fi iertați de toate păcatele într-un nou mesaj video controversat în care pare că îi compară pe militarii Rusiei cu Iisus Hristos, scrie Hotnews.

„Biserica recunoaște că dacă cineva, mișcat de simțământul datoriei și de nevoia de a-și îndeplini jurământul, rămâne credincios chemării sale și îndeplinește ce îi cere datoria și dacă moare în timp ce își îndeplinește acea datorie, atunci el, fără nicio îndoială, comite un act echivalent sacrificiului”, afirmă liderul Bisericii Ortodoxe Ruse.

„El se sacrifică pe sine pentru alții și, prin urmare, credem că acest sacrificiu îi spală toate păcatele pe care el le-a comis”, afirmă Kirill, patriarhul Moscovei și al întregii Rusii.

Kirill a fost pe larg criticat de liderii religioși din întreaga lume din cauza declarațiilor sale de susținere a războiului declanșat de Vladimir Putin pe 24 februarie, patriarhul ecumenic Bartolomeu, liderul spiritual al creștinătății ortodoxe, mergând până într-acolo încât să îi sugereze să își „sacrifice tronul”.

hotnews.ro

Racursi

Mobilizare în Sevastopol – Crimeea ocupată de Rusia
Sursa: https://twitter.com/visegrad24

Rușii fug de mobilizare chiar și pe jos

Ministerul de Interne din Osetia de Nord a anunțat marți că un birou mobil de înregistrare și înrolare militară va fi instalat în curând la punctul de trecere al frontierei Verkhny Lars, unde în ultimele zile s-au format cozi kilometrice din cauza faptului că mulți ruși încearcă să părăsească țara după ordinul de mobilizare parțială dat de Vladimir Putin săptămâna trecută, informează cotidianul rusesc economic „Kommersant”, citat de hotnews.ro.

Ministerul de Interne din Osetia de Nord a permis cetățenilor ruși să treacă granița cu Georgia pe jos din cauza cozilor extrem de lungi care s-au format la punctul de frontieră Verkhny Lars.

Ministerul de interne din Osetia de Nord a anunțat că la vamă „situația rămâne extrem de tensionată, ceea ce necesită măsuri suplimentare în ceea ce privește organizarea siguranței cetățenilor”.

Președintele Putin a anunțat în urmă cu o săptămână mobilizarea parțială într-un efort de a face față contraofensivei ucrainene de succes lansată la începutul lunii septembrie.

Rușii au început să fugă în Georgia încă de a doua zi și o coloană lungă de mașini s-a format la granița ruso-georgiană, care în ultimele zile a putut fi văzută din satelit.

Potrivit publicației independente ruse Meduza, care citează publicația moscovită RBC, Serviciul Federal de Securitate al Rusiei ar fi trimis un transportor blindat pentru trupe în punctul de control Verkhny Lars din Osetia de Nord, la granița cu Georgia, „în cazul în care rezerviștii vor să treacă de punctul de control și să părăsească țara fără nicio formalitate la frontieră”.

30 SEPTEMBRIE VINERI 2022

Am semnat Codul Deontologic al Jurnalistului

Gazeta de Chișinău

Apare din 2020 | VERZI SUNTEM, VERZI...

www.gazetadechisinau.md

REDACȚIA

Administrator: Victoria POPA
Redactor-șef: Rodica MAHU

Reporteri:
Doina BURUIANĂ,
Marina SURUCEANU,
Diana BOTNARU,
Victoria CERNEA, Octavian GRAUR

Editorialiști: Mircea V. CIOBANU, Adrian CIUBOTARU

Actualitatea politică: Ilie GULCA
Economie: Ion CHIȘLEA
Cultură: Irina NECHIT, Rodica IUNCU, Nina NEGRU
Sport: Iulian BOGATU
Caricatură: Costel PĂTRĂȘCAN
Societate: Gheorghe BÂLICI
Design: Romeo ȘVEȚ
Grafică&DTP: Oleg TATARU

Director financiar: Victoria URSU
Publicitate și marketing: gazetadechisinau@gmail.com, GSM.: (+373) 69307730

EDITOR:
Instituția Privată Publicația Periodică „Gazeta de Chișinău”
Mun. Chișinău, str. Mihai Viteazul 2a, nr. 23
tel.: (+373) 022 358567

MICA PUBLICITATE
Te caut: 090010050
gazetadechisinau@gmail.com

TIPAR
EditTiparGrup SRL
Mun. Chișinău, str. Feredeului 4
Comanda nr. 879
Tiraj: 3030 ex.

Redacția nu poartă răspundere pentru conținutul materialelor publicitare.

Redacția nu poartă răspundere pentru conținutul și corectitudinea anunțurilor publicitare.

GAZETA de Chișinău apare vineri. Abonamentul la ziar poate fi perfectat în orice oficiu poștal din Republica Moldova.

WAN-IFRA World Association of Newspapers and News Publishers

Ziarul este membru al Asociației Presei Independente (API), iar API este membru al Asociației Mondiale a Ziarelor și a Producătorilor de Știri (WAN/IFRA).

DIXIT

„Conştient fiind de ceea ce ştiu eu, în mod nemijlocit, despre firea rosienilor, victoria noastră nu va fi una definitivă. Această victorie ne va înlesni însă un respiro, pentru a ne pregăti de războiul următor.”

Valeri Zalujnîi, comandant-şef al Forţelor Armate ale Ucrainei

Nu fiți mercenari, e un delict penal!

„Retragerea cetățeniei ar trebui să descurajeze orice moldovean să meargă la moarte pentru intențiile unui om bolnav”

Cetățenii moldoveni din stânga Nistrului, care se gândesc să se înroleze în armata Federației Ruse pentru a lupta împotriva Ucrainei, ar putea rămâne fără cetățenia Republicii Moldova. Despre aceasta a anunțat șefa statului, Maia Sandu, în cadrul unei conferințe de presă din 26 septembrie. Tiraspolul neagă orice mișcări în acest sens.

Doina BURUIANĂ

Mai exact este vorba despre cetățenii cu dublă cetățenie. Iar pentru cei care nici măcar nu sunt, inclusiv cetățeni ai Federației Ruse, dar vor accepta mobilizarea pentru a lupta de partea agresorului, ar putea fi prevăzute pedepse mai aspre. Șefa statului s-a referit la acest subiect în contextul escaladării conflictului militar din Ucraina și al eventualelor consecințe pentru Republica Moldova.

„Există riscul de mobilizare a cetățenilor Republicii Moldova din raioanele de est ale țării. Pentru a descuraja asemenea acțiuni, analizăm oportunitatea revocării cetățeniei Republicii Moldova pentru persoanele cu cetățenia Republicii Moldova și a Federației Ruse care vor lupta de partea agresorului. La fel, examinăm posibilitatea înăspririi pedepselor pentru cei care au doar cetățenia Republicii Moldova, fără cetățenia Federației Ruse și se înrolează de partea agresorului”, a declarat președinta Maia Sandu, care a făcut un bilanț al rezultatelor ședinței Consiliului Suprem de Securitate pe care l-a convocat sâmbătă, 24 septembrie.

Tiraspolul: „În Transnistria nu sunt cazuri de înrolare în armata rusă”

În acest context, reporterul „Gazetei de Chișinău” a discutat cu un reprezentant al așa-numitului minister de interne de la Tiraspol despre situația din regiune.

„Pe teritoriul Transnistriei nu au fost recepționate mesaje sau apeluri de înrolare în armata rusă. Situația este stabilă și liniștită. Nu sunt sesizate mișcări în acest sens”, ne-a declarat reprezentantul ministerului de interne al secesioniștilor transnistreni.

În ce privește potențiala retragere a cetățeniei moldovenești cetățenilor care vor merge la război de partea Rusiei, angajatul structurii de forță a autoproclamatei rmn a refuzat să comenteze.

„Gazeta de Chișinău” a solicitat opinia unor experți militari în raport cu măsura aprobată de către Consiliul Suprem de Securitate.

Expertul militar Vitalie Marinuță, fost ministru al apărării al Republicii Moldova, spune că, actualmente, organele constituționale ale Republicii Moldova, chiar dacă și-ar dori foarte tare să facă mai multe pentru a stopa înrolarea cetățenilor moldoveni din raioanele de est, aflate temporar sub ocupație rusească, mai mult decât a spus Maia Sandu nu au posibilitatea să facă.

Mesajul președintei ar trebui să descurajeze orice moldovean de a merge la moarte

„Nu este suficient, însă este un mesaj ce ar trebui să descurajeze orice moldovean de a merge la moarte pentru intențiile unui om bolnav de ambiții imperialiste. Rușii fug de le ard tălpile de mobilizare, fiindcă înțeleg bine că sunt doar carne de tun și acest război nu are nicio justificare. Sper că moldovenii noștri, indiferent pe ce mal al Nistrului se află, sau dacă chiar trăiesc de ani buni în Federația Rusă, își prețuiesc viața și fericirea familiilor lor mai mult decât intențiile lui Putin”, a subliniat Vitalie Marinuță.

„Se vor găsi zăpăciți – doritori de a-și pune capul pentru dictator”

De asemenea, colonelul Andrei Covrig a menționat că „pierderea cetățeniei Republicii Moldova este un avertisment serios și palpabil pentru bărbații în floarea vârstei cu posibilități de a activa în Vest și, dacă doriți, de a-și lua tălpășița – cât mai departe de neplăceri – și a fugi în Europa. Când vor mai avea așa o posibilitate? Apari în Germania și declari: «Sunt din Republica Moldova – cetățean al Federației Ruse – și nu vreau să lupt în Ucraina» – și nimerești într-un mediu favorabil sub umbrela de protecție socială germană. Situații reale și pentru alte state vest-europene, variantă reală pentru nemernicii și profitorii nu doar din stângă Nistrului”.

Invazia trupelor ruse în Ucraina a epuizat rezervele Moscovei de infanteriști ruși, iar oficialii din armata rusă se grăbesc să umple golurile lăsate de pierderile suferite pe câmpul de luptă. Foto: Profimedia Images

Totodată, colonelul Andrei Covrig nu are îndoială că în procesele legate de mobilizarea parțială sunt implicate și comisariatele militare din zona separatistă.

„Sunt ajustate planurile de mobilizare, verificate listele rezerviștilor. În proces este implicată securitatea transnistreană. Și apoi, se vor găsi zăpăciți, poate și numeroși, doritori de a-și pune capul pentru dictator. Există, după cum este cunoscut, un mecanism de recrutare a mercenarilor dirijat de Kremlin, lucru deja realizat în 2014”, a comentat Andrei Covrig.

„Nu avem altă soluție decât să aplicăm legea”

Contactat de „Gazeta de Chișinău”, Ion Leahu, ex-membru în Comisia Unificată de Control (CUC), a menționat că, pentru adepții lui Putin, pierderea cetățeniei Republicii Moldova este o măsură insuficientă, însă „Președinta Sandu nu prea are alternative”.

„Regiunea Transnistreană nici stat nu este. E un fragment teritorial al Republicii Moldova. Astfel, noi nu avem altă soluție decât să aplicăm legea. Unele persoane vor fi depistate – prizonierii, cei răniți sau decedați. Dar majoritatea vor participa la lupte fiind convinși că partea moldovenească nu le va da de urmă. Probabil, ar trebui de promis o atitudine selectivă față de persoanele mobilizate. Cine va demonstra că a fost înrolat cu forța să fie grațiat. Cei care au acceptat benevol încorporarea – să fie tratați ca mercenari, fapt ce are consecințe destul de serioase. Dar acțiunile de căutare ar putea dura și nu neapărat să se încununeze cu succes. Perspectiva de a pierde cetățenia Republicii Moldova e mai realistă”, a conchis *Ion Leahu*.

Ambasada R. Moldova în FR a informat cetățenii despre consecințele înrolării în armată

În legătură cu lansarea mecanismului de mobilizare parțială în forțele armate ale Federației Ruse și desfășurarea unor campanii de recrutare, inclusiv în structuri militare private, Ambasada Republicii Moldova în Federația Rusă a informat cetățenii, printr-un comunicat de presă, că „implicarea acestora în acțiuni militare pe teritoriul altor state este pasibilă de răspundere penală în conformitate cu reglementările naționale și cele internaționale”.

„Se va reține că participarea mercenarului, într-un conflict armat, la acțiuni militare sau la alte acțiuni violente se pedepsește în țara noastră cu închisoare de la 5 la 10 ani. Totodată, persoanele care se ocupă cu angajarea mercenarilor, instruirea și finanțarea lor, sunt pedepsite cu închisoare de la 10 la 15 ani”, subliniază Ambasada.

Instituția face apel către cetățenii Republicii Moldova să contacteze Ambasada țării noastre la Moscova, în cazul lezării drepturilor sale, pentru oferirea suportului consular.

Totodată, persoanele cu cetățenie dublă trebuie să țină cont de faptul că, pe teritoriul Rusiei, sunt considerați cetățeni ruși de către Federația Rusă, iar opțiunile Republicii Moldova de a oferi asistență consulară sunt limitate.

Reamintim, că Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene condamnă ferm escaladarea de către Rusia a agresiunii militare față de Ucraina, prin anunțarea recentă a mobilizării parțiale și organizării pretinselor „referendumuri” ilegale care încalcă flagrant independența, suveranitatea și integritatea teritorială a Ucrainei dar și a normelor de drept internațional.

„Tinerii nu sunt motivaţi să vină în şcoală nici de stat, nici de salarii, de nimic”

Lipsa profesorilor în şcolile din Republica Moldova rămâne un fenomen cronic

Ministerul Educaţiei anunţa la începutul acestui an şcolar că Republica Moldova riscă să intre în noul an şcolar cu un deficit de aproape 2 200 de cadre didactice. Profesori de matematică, limba română, istorie, chimie şi biologie, dar şi învăţători de clasele primare sunt la mare căutare în republică şi capitală.

Diana BOTNARU

Potrivit Ministerului Educaţiei, raioanele cu cel mai mare deficit de profesori sunt cele din centrul republicii: Ungheni, Hâncești, Nisporeni, Călăraşi şi Ialoveni.

Reporterul „Gazetei de Chişinău” a vorbit cu mai mulţi reprezentanţi ai unor instituţii din ţară pentru a afla cum se descurcă la ora actuală, după aproape o lună de studii.

La Gimnaziul „Serghei Anisei” din satul Negrea, raionul Hâncești, mai mult de jumătate din angajaţi au vârsta peste 70 de ani, mi-a spus directorul gimnaziului.

„Am discutat cu absolvenţi din universităţi, dar nici unul nu vrea să vină să lucreze. Refuză să vină în localităţi, în sate. Nu sunt motivaţi ca să vină aici. Nici de stat, nici de salarii, de nimic. Şi, pe de o parte, şi îi înţeleg. Am fost nevoiţi să apelăm la cadrele didactice care au activat anterior sau care au vrut să se pensioneze şi au plecat”, a declarat reporterului GAZETEI Liuba Donică, directoare a Gimnaziului „Serghei Anisei” din satul Negrea, raionul Hâncești.

Alt sat, aceeaşi problemă. Directoarea Liceului Teoretic din Mingir, raionul Hâncești, Svetlana Sîrbu, mi-a spus că sunt în căutare de specialişti tineri.

„Chiar din timpul verii am ţinut să identificăm persoane care să vină la noi să lucreze. Mai avem posturi vacante, avem nevoie de specialişti tineri. Încercăm să facem faţă, dar tare ne dorim specialişti tineri la noi în instituţie”, ne-a declarat Svetlana Sîrbu.

Totodată, am vorbit şi cu Alina, elevă în clasa XII-a, în cadrul Liceului Teoretic Mingir. Fata este în ultimul an de liceu şi vrea să depună actele la Universitatea Pedagogică şi şi-ar dori să se întoarcă în sat pentru a preda.

„Ştiţi, eu am învăţat aici şi ţin foarte mult la instituţia asta. Tare mi-aş mai fi dorit să avem şi noi parte de mai mulţi profesori tineri, din păcate, nu am avut această posibilitate. Eu ştiu că salariile sunt mici, dar chiar îmi doresc să învăţ la Universitatea Pedagogică din Chişinău şi să revin aici, să le predau picilor care vin din urma mea.”

Tânăra mi-a spus că nu şi-a dorit să plece din satul de baştină, iar această posibilitate de a se întoarce acasă este o onoare pentru ea.

„Eu cred că este o onoare şi un lucru nobil să fii profesor. Să fii coleg cu cei care te-au învăţat.”

Am vorbit şi cu directoarea Liceului Teoretic „Ştefan cel Mare” din satul Taraclia, raionul Căuşeni, Pelaghia Traci. Aceasta mi-a spus că nu au cadre didactice tinere în cadrul instituţiei lor, dar şi-ar dori să fie.

„La noi nu e aşa mare problema aceasta precum în alte raioane. Avem şi noi posturi vacante, un specialist tânăr mereu este bine venit în orice instituţie, pentru că ei oricum au idei noi şi o altfel de abordare faţă de elevi. Deocamdată noi ne descurcăm cu angajaţii pe care îi avem.”

Situaţia este critică şi în municipiul Chişinău, dar şi în raioanele Anenii Noi sau Nisporeni. Cifrele Biroului Naţional de Statistică arată că numărul profesorilor scade în fiecare an. Dacă în 2010, erau la catedră peste 60.000 de persoane, în anii 2019-2020, cifra este în scădere cu peste 12.000 de profesori, adică cu 20%. Astfel, în prezent, în instituţiile de învăţământ mai sunt aproximativ 48 de mii de cadre didactice, dintre care 85% sunt femei. Potrivit datelor Ministerului Educaţiei, la nivel naţional, în fiecare an se înregistrează un deficit de 2.000 de dascăli.

Numărul total de posturi didactice vacante, conform datelor Ministerului Educaţiei:

2018-2019 – 2.032 cadre didactice;

2019-2020 – 2.174 cadre didactice;

2020-2021 – 2.349 cadre didactice;

2021-2022 – 1.975 cadre didactice;

2022-2023 – 2.161 cadre didactice.

Manualele de limba română pentru clasa a V-a sunt vechi şi nu corespund curriculum-ului. Cum se justifică MEC

Elevii claselor a V-a nu au manuale de limba română sau, mai exact, au manuale vechi, care nu corespund curriculum-ului actual. Despre această problemă redacţia „Gazetei de Chişinău” a fost informată de către o profesoară de limba română.

Potrivit acesteia, lipsa manualelor creează elevilor incomodităţii pentru studiu, iar cadrele didactice sunt puse în situaţia de a cumpăra alte cărţi şi caiete cu exerciţii corespunzătoare programei actuale.

În context, reporterul „Gazetei de Chişinău” a contactat o bibliotecară din raionul Rezina, care ne-a relatat şi ea despre problema respectivă.

„În şcoala noastră toţi elevii de clasa a V-a au manuale de limba română, însă ele sunt vechi şi făcute în baza altui curriculum. Ne descurcăm cum putem. Demult trebuiau schimbate manualele de limba română la clasa a V-a”, a spus Ala Panuţa, bibliotecară în cadrul Gimnaziului „Peciște”, raionul Rezina.

„Gazeta de Chişinău” a expediat o solicitare către Ministerul Educaţiei şi Cercetării (MEC) pentru a afla de ce nu se tipăresc manuale de limba română în conformitate cu noul curriculum şi cum se va implica MEC pentru soluţionarea acestei probleme.

„Comenzile de manuale sunt formate de către organele locale de specialitate în domeniul învăţământului, în baza comenzilor înaintate de instituţiile de învăţământ. În comanda de manuale se include şi rezerva de stoc în mărime de până la 70% din numărul maxim de elevi şi cadre didactice, care se preconizează că vor folosi manualul pe perioada de utilizare a acestuia”, a precizat MEC.

Potrivit instituţiei, durata de utilizare a manualelor pentru elevii claselor I-IV, de regulă, este de patru ani, iar pentru elevii din clasele V-XII – de cinci ani. Ministerul este în drept să modifice durata de utilizare a manualelor.

„Până la aprobarea noului curriculum dezvoltat şi reconceptualizat în anii 2018 şi 2019, Ministerul a reeditat anual manuale cărora le expirase perioada de utilizare, completând stocurile conform comenzilor înaintate de organele locale de specialitate în domeniul învăţământului. Începând cu anul 2019, Ministerul a început editarea/reeditarea manualelor şcolare în conformitate cu noul curriculum. În perioada anilor 2019 – 2021, au fost editate/reeditate 72 de titluri de manuale şcolare în conformitate cu noul curriculum şi în anul 2022 – două titluri de manuale şcolare pentru clasa I (manualele la limba şi literatura română (Abecedar) şi Limba şi literatura rusă (Букварь)”, explică MEC.

Totodată, ministerul precizează că în scopul îmbunătăţirii procedurilor cu privire la evaluarea, selectarea şi achiziţia manualelor şcolare, Ministerul Educaţiei şi Cercetării a elaborat un nou Regulament cu privire la evaluarea, selectarea şi achiziţia manualelor pentru învăţământul general.

Ulterior, în iunie 2022, Ministerul a lansat anunţul de concurs pentru achiziţia a încă 47 de titluri de manuale şcolare pentru învăţământul primar, gimnazial şi liceal (cu deschiderea ofertelor în ianuarie 2023).

Astfel, aceste manuale vor fi evaluate, selectate şi achiziţionate în baza noului Regulament cu privire la evaluarea, selectarea şi achiziţia manualelor pentru învăţământul general.

„În lista manualelor anunţate la concursul menţionat se regăseşte şi manualul de Limba şi literatura română pentru clasa a 5-a”, subliniază MEC.

Cu referire la necesitatea procurării unor cărţi şi caiete suplimentare, MEC spune că acestea nu sunt obligatorii şi achiziţia acestora nu se finanţează de Minister.

Totodată, instituţia menţionează că manualele aprobate de Minister, în format electronic (fişiere, pdf), pot fi descărcate gratuit de pe site-ul Centrului Tehnologii Informaţionale şi Comunicaţionale în Educaţie al Ministerului Educaţiei şi Cercetării.

Doina BURUIANĂ

Asigurarea raionului Orhei cu gaze naturale la prețuri preferențiale nu este posibilă

Momeli pentru naivi

Penalul condamnat la șapte ani de închisoare, fugar de trei ani prin lume, Ilan Șor a declarat că în scurt timp vor demara discuțiile cu grupul rus Gazprom, privind asigurarea raionului Orhei cu gaze naturale la prețuri preferențiale. Mai mult decât atât, acesta dă asigurări că producătorii agricoli din raion vor încheia contracte cu Rosselhoznadzor pentru exportul fructelor și legumelor. Experții ruși trebuia să vină săptămâna aceasta la Orhei, dar nu au ajuns. Expertul în energetică, Sergiu Tofilat, a declarat că este imposibilă semnarea unui contract între Gazprom și Orhei pentru livrarea gazului la prețuri mai mici.

Deputații Partidului „Șor”, Reghina Apostolova și Petru Jardan, primiți în Duma de Stat a Federației Ruse la începutul lunii septembrie 2022

Carolina CHIRILESCU

Sâmbătă, 24 septembrie, toată mass-media lui Ilan Șor trâmbița noutatea despre discuțiile acestuia cu președintele Comitetului pentru relații internaționale din cadrul Dumei de Stat a Rusiei, Leonid Sluțki, privind asigurarea Orheiului cu gaz mai ieftin. Șor anunța că, în scurt timp, vor demara discuțiile cu grupul rus Gazprom privind asigurarea raionului Orhei cu gaze naturale la prețuri preferențiale. Acesta spunea că, degrabă, la Orhei va veni o delegație de experți din Rusia, pentru a se documenta la fața locului asupra acestor chestiuni și că, într-un viitor previzibil, va fi luată o decizie.

Expertul în energetică, Sergiu Tofilat, a declarat pentru „Gazeta de Chișinău” că gaz „mai ieftin” pentru Orhei sau Gagauzia nu e posibil.

„Punctul 1.3 din contractul cu Gazprom prevede clar aceleași condiții de preț dacă Gazprom semnează contracte cu alți furnizori din R. Moldova. Gazprom are drept exclusiv de export al gazelor din Rusia. Ei ar putea recurge la vreun intermediar, dar vreau să văd asta”, spune Tofilat.

Mai mult, expertul menționează că dacă Gazprom va semna contract cu un alt furnizor decât Moldovagaz, la un preț mai ieftin, atunci, potrivit contractului, noi putem solicita același preț mai ieftin pentru toți consumatorii.

Șor vrea gaz ieftin ca la separatiști, pentru care să plătească R. Moldova

De 30 de ani, regiunea transnistreană achită un preț mult mai mic pentru gazele naturale, astfel ajungând să acumuleze o datorie de peste 8 miliarde de dolari, bani pe care Gazprom îi cere de la R. Moldova, sub pretextul unei datorii istorice. Doar în 2021, transnistrenii au acumulat datorii de neplată de circa 1,14 miliarde de dolari, susține expertul economic Veaceslav Ioniță, conform unei copii a contractului semnat de reprezentanții Guvernului RM cu conducerea Gazprom în luna octombrie 2021.

Reprezentanții Comitetului pentru Unitate și Bunăstare cer încetarea imediată a livrărilor gratuite de gaze naturale pentru consumatorii care nu-și achită datoriile în raioanele de est, numite teritorii ocupate de un regim separatist, și denunțarea explicită a datoriilor acumulate de partea stângă a Nistrului care nu pot fi atribuite nici consumatorilor casnici sau industriali din Republica Moldova și nici datoriei publice. Declarațiile au fost făcute în cadrul unei conferințe miercuri, 28 septembrie.

Pe 19 septembrie, șeful Moldovagaz, Vadim Ceban, a anunțat că Gazprom a cerut semnarea unui acord cu privire la datoriile istorice ale companiei „fiice” de la Chișinău, Moldovagaz, însă nu a menționat suma acestora. Guvernul Republicii Moldova insistă pe un audit al datoriilor Moldovagaz, pentru care s-au achitat 15 milioane de lei companiei Wikborg Rein Advokatfirma AS din Norvegia și companiei Forensic Risk Alliance & Co din Marea Britanie. Potrivit contractului, cele două companii se obligă să facă auditul datoriilor la gazele livrate malului drept al Republicii Moldova până pe 30 ianuarie 2023.

Și mere, și pere de la Orhei pentru Rusia, promite Șor

Ilan Șor susține că în discuțiile cu Sluțki din 24 septembrie, cel din urmă i-a promis că un grup de experți din partea Rosselhoznadzor va ajunge, săptămâna această, la Orhei, pentru a demara procesul de încheiere a contractelor cu producătorii agricoli din raion. Săptămâna este pe sfârșite, însă niciun reprezentat al Rosselhoznadzorului nu a călcat în Republica Moldova.

În luna august, după ce Serviciul Federal de Supraveghere Veterinară și Fitosanitară al Federației Ruse a anunțat că sistează „temporar” importul de fructe și legume provenite din aproape toate raioanele R. Moldova, autoritățile din UTA Găgăuzia anunțau că vor construi independent relații cu Rusia. De asemenea, au anunțat că o echipă de experți de la Rosselhoznadzor va fi invitată în regiune, însă e sfârșit de septembrie și cei din urmă se lasă așteptați.

Rusia încearcă prin orice mijloace să destabilizeze situația în Republica Moldova

Analistul politic Ion Tăbârță susține că Rusia încearcă prin orice mijloace să destabilizeze situația în Republica Moldova cu scopul de a da jos actuala guvernare și de a prelua puterea de către partide care promovează politica Moscovei. În prezent, se poate observa un semnal puternic trimis de la Moscova către Partidul „Șor”, chiar dacă Moscova mizează în continuare pe socialiști și comuniști. Declarațiile au fost făcute în cadrul emisiunii „Ora de Vârf” de la Radio Chișinău.

„Dacă e să ne uităm în mass-media rusească, aceasta a relatat pe larg despre situația lui Igor Dodon, reținerea, arestul la domiciliu. Ceea ce înseamnă că în continuare se mizează pe el, dar nu doar pe el. Federația Rusă vrea să aibă cât mai mulți actori politici de influență în R. Moldova, care să lovească dur în actuala guvernare pentru a destabiliza situația. Desigur, finalitatea ar fi căderea actualei guvernări și preluarea puterii politice de către aceste partide”, a declarat Ion Tăbârță.

Amintim că acțiunile de protest organizate de Partidul „Șor” împotriva actualei guvernări au început pe 18 septembrie.

Protestatarii au instalat mai multe corturi în fața Parlamentului, iar câteva sute de persoane se află permanent în aceste corturi. Pe parcursul săptămânii trecute, au fost înregistrate câteva incidente în care protestatari au fost acuzați de agresarea unor trecători sau a unor reprezentanți ai forțelor de ordine.

Ilan Șor a fost condamnat în 2017 la șapte ani și șase luni de închisoare pentru escrocherie și spălare de bani.

În iulie 2022, procurorii anticorupție, în comun cu ofițerii Centrului Național Anticorupție (CNA), au efectuat mai multe percheziții în cadrul cauzei penale privind finanțarea ilegală a Partidului Politic „Șor”. Atunci, CNA anunța că în primul semestru al anului curent, Partidul Politic „Șor” ar fi efectuat plăți în valoare de 600 000 de euro, pe când cheltuielile raportate erau de puțin peste 228 000 de lei.

Așteptat să fie extrădat, fugarul Șor scrie denunțuri la PG

Culmea ironiei! În timp ce autoritățile Republicii Moldova așteaptă extrădarea deputatului fugar Ilan Șor, pentru a fi deferit justiției, acesta depune denunțuri la Procuratura Generală (PG).

Așa cum declară personal prin intermediul paginii sale de socializare, liderul partidului care-i poartă numele, Ilan Șor, a depus la PG un denunț împotriva viceprim-ministrului Andrei Spînu, despre care spune că „este multimilionar în dolari și euro, dar care nu-și declară averea, așa cum îl obligă legea, ci o ascunde în conturi off-shore”.

„Îmi exprim speranța că Procuratura, atunci când va deveni independentă și nu va mai fi capturată, va examina denunțul și va iniția urmărirea penală în temeiul bănuielii rezonabile privind neincluderea intenționată în declarația de avere și interese personale a conturilor în valută străină, în care se află 43 de milioane de dolari și euro”, scrie fugarul Șor.

„Nu am acești bani”, susține în replică viceprim-ministrul, ministrul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Andrei Spînu.

„Unu, eu nu am aceste conturi și doi – eu nu am acești bani. Toate veniturile și toate proprietățile pe care le am eu sunt declarate în declarația de avere și interese și eu rog cetățenii, în mod special, să nu asculte de minciunile a doi hoți Șor și a mai fost unul care se ascunde prin Londra (n.r. – Veaceslav Platon). Este frăția penalilor, este clar că pierd orice posibilitate de a mai reveni la putere și fac tot posibilul ca să denigreze actuala guvernare”, a declarat Andrei Spînu în cadrul emisiunii „În Profunzime” de la ProTV.

Precizăm că, acum câteva zile, Ilan Șor a publicat un pretins document în care se spune că Spînu ar avea mai multe conturi în off-shore cu peste 40 de milioane de euro și dolari. La rândul său, Spînu l-a îndemnat pe Șor să „vină acasă în fața justiției” și să demonstreze cetățenilor că nu „a furat ani la rând”.

Deputatul fugar Ilan Șor, care a fost condamnat la 7,5 ani de închisoare pentru escrocherie și spălare de bani, a fugit din țară în 2019. Se știe că Șor se află în Israel, iar organele de drept din Republica Moldova încearcă să obțină extrădarea acestuia.

Marina SURUCEANU

BERD va oferi Moldovei un împrumut de 25 de milioane de euro

Republica Moldova va beneficia de un împrumut de 25 de milioane de euro din partea Băncii Europene pentru Reconstrucție și Dezvoltare. Membrii Comisiei politică externă și integrare europeană au avizat pozitiv inițierea negocierilor și semnarea unui Acord în acest sens. Potrivit Parlamentului, banii vor fi folosiți pentru realizarea infrastructurii de management a deșeurilor solide, achiziționarea echipamentelor și utilajelor pentru transport, sortare, reciclare, compostare în mai multe raioane din țară: Ungheni, Nisporeni, Călărași, Edineț, Dondușeni, Ocnița, Briceni, Cahul, Cantemir, Taraclia și autoritățile locale ale UTA Găgăuzia.

Lira sterlină cade la un minim record în raport cu dolarul

Lira sterlină a coborât la un minim record față de dolar, ceea ce a stârnit speculații pe piață că Banca Angliei ar putea fi nevoită să intervină. O declarație din partea băncii era așteptată în cursul zilei de luni, după ce lira sterlină a scăzut cu aproape 5% în cursul zilei, până la 1,0327 dolari. Vineri, după ce ministrul Finanțelor, Kwasi Kwarteng, a dezvăluit cel mai mare program de reduceri de taxe din ultimii 50 de ani, lira a atins un minim al anului 1985 în raport cu dolarul. Pachetul de 45 de miliarde de lire sterline de reduceri de taxe a determinat piața să dea un verdict privind sustenabilitatea finanțelor publice, având în vedere cerințele suplimentare pe care le va impune asupra împrumuturilor guvernamentale.

Moldovenii împrumută tot mai puțin de la bănci

Criza economică își spune cuvântul, iar ratele la bănci au crescut atât de mult încât le taie cheful basarabenilor să mai facă împrumuturi. Potrivit Băncii Naționale, în luna august au fost acordate cu 7 la sută mai puține credite față de luna iulie. Experții spun că este un fenomen așteptat, care însă nu va dura mult. Experții susțin că Banca Națională a Moldovei a reușit să întărească în societate ideea de economisire, în defavoarea consumului pentru a reduce masa monetară aflată în circulație.

De ce producătorii moldoveni de fructe depind în continuare de piața rusească?

Deși piața rusească este una foarte imprevizibilă, producătorii moldoveni de fructe au continuat de-a lungul anilor să depindă în cea mai mare parte de ea. Drept urmare, după anunțarea de către Federația Rusă a unui nou embargo pentru produsele agroalimentare moldovenești, fermierii moldoveni au ajuns iarăși într-o situație extrem de dificilă, cerând suport statului. În cadrul unui eveniment organizat de un proiect european, am încercat să aflăm de ce se întâmplă acest lucru și când vor înțelege agricultorii noștri că dependența de piața rusească nu le face bine.

Ion CHIȘLEA

Miercuri, proiectul Comunicare strategică și suport pentru mass-media în Republica Moldova a organizat un media brunch cu tema: „Noile realități pentru exporturile Republicii Moldova în 2022". Provocări și oportunități. Prezentările s-au referit, în special, la schimbările cauzate în acest an de invazia Federației Ruse în Ucraina și cum afectează acestea exportatorii moldoveni.

Războiul a schimbat radical datele problemei

Războiul a cauzat mai multe dificultăți pentru exportatori. Este vorba în special de pierderea propriu-zisă a unor piețe tradiționale de desfacere sau de lungirea distanțelor până la ele din cauza ocolirii necesare a Ucrainei. Vasile Plămădeală, trade officer al Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova, a trecut în revistă toate măsurile întreprinse pentru a diminua problemele cauzate de războiul din țara vecină.

Pe parcursul primelor săptămâni, atunci când exportatorii moldoveni au fost nevoiți să exporte mărfuri pe piețele din est pe căi ocolitoare, Uniunea Europeană a liberalizat piața de transport comunitară pentru transportatorii moldoveni. Iar după ce Federația Rusă a impus un nou embargo pentru mărfurile agroalimentare moldovenești, Uniunea Europeană a majorat cotele pentru produsele agricole moldovenești, livrate pe piața comunitară. În cadrul discuțiilor a ieșit în evidență un amănunt interesant referitor la exporturile fructelor: în pofida tuturor dificultăților, a embargourilor frecvente și a războiului din Ucraina, o bună parte din fermierii moldoveni nu și-au diversificat piețele de desfacere și continuă să prefere piața rusească.

Și asta în pofida numeroaselor proiecte de finanțare a fermierilor moldoveni.

Deja de peste un deceniu fermierii moldoveni pot beneficia de granturi și credite preferențiale din partea Uniunii Europene sau a altor state occidentale pentru a-și adapta procesul de producere la rigorile piețele europene.

Cu toate acestea, peste 90 la sută din merele moldovenești erau exportate în continuare în Federația Rusă. La momentul când în luna august curent, aceasta a impus un nou embargo, fermierii au fost puși într-o situație extrem de dificilă.

Rigorile piețelor europene, greu de acceptat

Cauzele acestei inerții a pomicultorilor care continuă să depindă de piața rusească, extrem de nesigură și imprevizibilă, sunt legate de necunoaștere, dar și de refuzul unor fermieri de a ieși din zona de confort, potrivit directorului executiv al asociației Moldova Fruct, Iurie Fală.

Ca să poți exporta în UE trebuie să îndeplinești două condiții: să fii competitiv, atât la preț, cât și la calitate, dar și să te raportezi la rigorile privind securitatea alimentelor ale statelor Uniunii Europene, precum și la cele referitoare la calitate ale rețelelor de magazine, uneori mult mai drastice decât cele guvernamentale.

Pentru a se racorda la aceste rigori, fermierii trebuie să investească constant în infrastructura postrecoltare. Este vorba despre linii de sortare, case de ambalare și depozite frigorifice, unde fructele sunt calibrate, ambalate și păstrate corespunzător. În plus, și în procesul de producere a merelor sunt necesare mai multe operațiuni.

În schimb, potrivit lui Iurie Fală, odată ce te conformezi rigorilor europene în materie de calitate a produselor, foarte severe, ești pregătit să exporți în orice colț al lumii.

De ce preferă fermierii moldoveni să exporte pe piața rusească

Cu toate acestea, fermierii moldoveni, având la dispoziție piața rusească, nepretențioasă în privința calității, nu se grăbesc să facă aceste investiții rămânând să depindă de o singură piață, instabilă și imprevizibilă.

O altă față a problemei, potrivit lui Vasile Plămădeală, constă în faptul că în Federația Rusă poți exporta ascunzând profitul. Altfel spus, merele sunt cumpărate de la agricultori, deseori direct din livadă, cu bani cash, în Rusia ele sunt iarăși vândute cu bani cash, veniturile nu sunt contabilizate de nimeni, de pe ele nu se percep impozite și taxe. Potrivit lui Iurie Fală, aceste operațiuni cu cash le permit fermierilor să plătească neformal și zilierii angajați la cules.

Dacă nu te gândești prea mult la viitorul afacerii, este mult mai avantajos un astfel model de activitate. Nu însă și pe termen lung. Potrivit lui Iurie Fală, Moldova Fruct instruiește fermierii pentru a-i convinge să investească în infrastructură și în calitatea produselor, prezentându-le avantajele piețelor UE, dar și ale altor piețe, mult mai previzibile decât cea rusească.

Cu toate bătăile de cap suplimentare și investițiile făcute, exportul pe piețele europene îți asigură o previzibilitate, care permite întocmirea unui plan de afaceri pe termen lung. Odată încheiat un contract cu o rețea de magazine, dacă nu încalci prevederile lui, ai o constantă în ce privește realizarea produselor și urmează doar să investești constant în calitate și competitivitate.

Jumătate din produsele agricole livrate în Europa ajung în România

Potrivit statisticilor oficiale, circa 68% din exporturile moldovenești ajung pe piața europeană. Circa jumătate din ele ajung în România, potrivit lui Vasile Plămădeală.

„Este un lucru firesc, deoarece România este poarta de intrare în Uniunea Europeană și de aici o parte din mărfuri sunt livrate mai departe pe piețele altor țări. Astfel, rețelele de magazine, prezente în România, reexportă produsele agricole moldovenești și pe alte piețe", a menționat reprezentantul delegației UE la Chișinău. Totuși, în cea mai mare parte, circa 70%-80% din produsele agricole livrate peste Prut sunt consumate pe piața românească, a spus el.

Egiptul, o destinație potențială pentru fructele moldovenești

Pe lângă piața europeană, unde există o competiție acerbă, în special pe piața merelor, Moldova Fruct este constant în căutarea unor noi destinații ale exporturilor moldovenești. Iurie Fală a relatat că, recent, a efectuat o deplasare în Egipt, unde comercianții au manifestat un interes sporit pentru fructele moldovenești. Însă există un mare inconvenient: taxele pentru importul de produse agroalimentare în Egipt reprezintă 41% din prețul acestora. De aceea, potrivit directorului asociației, urmează să fie găsită o soluție a problemei. El nu exclude semnarea unui acord de liber schimb cu Egiptul, dacă autoritățile vor accepta ideea. Asta înseamnă ca și mărfurile egiptene să fie importate în Republica Moldova fără taxe.

Gazprom ar putea să reducă volumul de gaze pentru Moldova pentru a pune presiune pe Guvern

Moscova reia șantajul din 2021?

Moldova riscă de la 1 octombrie să nu mai primească gaze de la Gazprom. Pentru acest fapt, există pretextul necesar. Republica Moldova nu a efectuat auditul datoriilor pentru malul drept până la 1 octombrie. În situația în care Rusia nu poate să lase fără gaze Transnistria, pentru malul drept, după expertul Sergiu Tofilat, ar putea să aplice scenariul de anul trecut, când a oferit doar 70% din gazele necesare.

Ilie GULCA

Comitetul pentru Unitate și Bunăstare, „o inițiativă voluntară, ne-partizană, independentă de partidele politice existente”, acuză Moldovagaz că, în acordul din 2021, semnat cu Gazprom, și-a asumat datoriile pentru consumul regiunii separatiste. După estimările acestei organizații, Transnistria a acumulat doar în anul curent datorii la gaze 1,14 miliarde de dolari.

Conform contractului dintre Moldovagaz și Gazprom, prelungit la 29 octombrie 2021, gigantul rusesc s-a obligat să furnizeze anual Republicii Moldova 3,3 miliarde de metri cubi pentru următorii cinci ani.

Din această cantitate, 1,24 de miliarde de metri cubi merg anual pentru malul drept al Nistrului și alte 2,06 miliarde pentru consumul de pe malul stâng.

Gazprom-ul livrează gaze regiunii transnistrene la prețuri derizorii și chiar și acești bani ajung în bugetul Tiraspolului. Datoria acumulată imputată periodic Guvernului de la Chișinău a atins, până în prezent, suma de 8,5 miliarde de dolari.

Astfel, schema pusă la cale de Moscova întreține regimul separatist de la Tiraspol și îi oferă Kremlinului un instrument de presiune asupra Chișinăului pentru datoriile acumulate de Transnistria.

„O serie de prevederi” din contractul Moldovagaz și Tiraspoltransgaz

Drept reacție, președintele Consiliului de Administrație al companiei moldo-ruse Moldovagaz, Vadim Ceban, a scris pe canalul său de Telegram că furnizarea de gaze către regiunea transnistreană nu este realizată direct de Moldovagaz SA, ci este condiționată de încheierea unui acord între Tiraspoltransgaz și Moldovagaz.

Contractul specificat prevede termenele și condițiile de plată de către Tiraspoltransgaz către Moldovagaz, precum și răspunderea pentru neîndeplinirea raporturilor contractuale.

„Moldovagaz furnizează gaze către Tiraspoltransgaz la prețurile la care le primește de la Gazprom.

Datoria Moldovagaz către Gazprom pentru gazele furnizate consumatorilor din Transnistria este egală cu datoria Tiraspoltransgaz către Moldovagaz”, a precizat Ceban.

Conform Acordului dintre Moldovagaz și Gazprom, a adăugat el, în cazul în care Moldovagaz are o datorie pentru gaze furnizate de Tiraspoltransgaz, părțile, în baza unui acord scris, vor lua măsuri pentru a transfera această datorie către Tiraspoltransgaz. În acest sens, există acorduri scrise între părți, inclusiv la nivel guvernamental.

Tiraspoltransgaz este debitorul

Ceban a mai spus că tariful pentru consumatorii finali ai malului drept al Republicii Moldova nu a inclus niciodată datoria pentru gazele furnizate consumatorilor din Transnistria.

„Diferența dintre prețul livrărilor de gaze către Transnistria și tarifele stabilite de autoritățile din regiune pentru consumatorii finali este datoria regiunii față de Tiraspoltransgaz”, a precizat Ceban.

Se știe că în perioada 2007–2011, Moldovagaz a livrat gaze pentru Tiraspoltransgaz în baza unui contract semnat cu Gazprom în 2006. Acest contract a fost înnoit anual până în 2019 și prelungit în octombrie 2021 până în 2026. În paralel, în 2011, un al doilea contract semnat între Moldovagaz și Tiraspoltransgaz prevede condițiile de livrare a gazelor rusești în Transnistria.

Șeful Moldovagaz a declarat și anterior că datoriile acumulate pentru consumul gazelor în stânga Nistrului sunt doar ale Tiraspoltransgaz.

„Aceste datorii sunt ale celor care le-au acumulat – Tiraspoltransgaz. Datoriile sunt reflectate în așa-numitele conturi extrabilanțiere”, a spus Ceban, subliniind că furnizarea de gaze în Transnistria este reglementată printr-un contract semnat în octombrie 2021.

„Moldovagaz nu este alter ego-ul Republicii Moldova”

În aceeași postare de pe Telegram, Vadim Ceban a publicat un fragment din decizia din 2021 a unei curți de Apel din New York în care se menționează că datoriile Moldovagaz față de Gazprom nu reprezintă datoriile Republicii Moldova.

„O anumită companie offshore intenționa să obțină prin instanță circa 32 de milioane de dolari de la Republica Moldova și Moldovagaz, apărând poziția controlului deplin al statului asupra companiei. În urma examinării materialelor cauzei, instanța a recunoscut că Moldovagaz nu este alter ego-ul Republicii Moldova. Prin urmare, datoriile companiei nu sunt datorii ale statului. Astfel, așa cum am scris mai devreme, să declare datoria malului stâng (de fapt, a Tiraspoltransgaz față de Moldovagaz) ca datorie a Guvernului Republicii Moldova față de Gazprom, ceea ce este cel puțin incorect”, a spus Vadim Ceban.

Deși Ceban limpezește această problemă alambicată, oricum, de la 1 octombrie, nu se știe dacă gigantul rusesc va livra gaze Republicii Moldova. Ministrul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Andrei Spînu, a confirmat pentru „Gazeta de Chișinău” că Gazprom nu a confirmat pe moment volumul de gaze pe octombrie pentru Republica Moldova.

Scenariul din 2021 se repetă

Ultima dată, Gazprom a confirmat volumele de gaze pentru septembrie și a extins termenul de realizare a auditului până la 1 octombrie. Realizarea auditului până la 1 octombrie nu este posibilă. Moldova a solicitat extinderea termenului până la 31 martie 2023.

Pe 11 august, Agenția Proprietății Publice a semnat contractul de achiziționare a serviciilor de audit financiar și juridic independent al datoriei Moldovagaz față de Gazprom și Factoring-Finance cu companiile Wikborg Rein Advokatfirma AS din Norvegia și Forensic Risk Alliance & Co din Marea Britanie.

Astfel, cele două companii se obligă să facă auditul datoriilor la gazele livrate Republicii Moldova, malul drept, până pe 30 ianuarie 2023.

La sfârșitul lui octombrie 2021, după încheierea acordului de livrare a gazelor dintre Republica Moldova și Gazprom, ministrul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Andrei Spînu, a declarat că cele două părți au convenit să se efectueze un audit independent al datoriilor acumulate la Moldovagaz, pentru malul drept al Nistrului – 700 de milioane de dolari.

Neefectuarea auditului la datoriile Moldovagaz pentru malul drept îi oferă dreptul juridic gigantului rusesc să stopeze furnizarea de gaze naturale pentru Moldova.

Expertul în energetică, Sergiu Tofilat, admite scenariul ca Gazprom să recurgă la stratagema din toamna lui 2021.

Moldovagaz a contractat pentru octombrie 2021 de la gigantul rusesc 54 de milioane de metri cubi de gaze naturale, ceea ce constituie 67% din cele 80 de milioane de metri cubi necesari pentru consumatorii de pe malul drept al Nistrului.

Drept urmare, începând cu 1 octombrie, consumul zilnic de gaze a început să depășească volumul furnizat de Gazprom. Lipsa importurilor de gaze a fost acoperită din stocul de gaze din conductele magistrale din Republica Moldova, ceea ce a provocat scăderea presiunii în sistemul de transport.

În consecință, Moldova a fost obligată să identifice surse suplimentare pentru a rezolva această problemă.

Mapamond

Moscova sugerează că americanii sunt vinovați de avarierea gazoductelor Nord Stream

Rusia a declarat joi că Statele Unite așteaptă să beneficieze de pe urma daunelor provocate gazoductelor Nord Stream pe sub Marea Baltică, un comentariu care escaladează războiul cuvintelor cu Occidentul asupra responsabilității acestui prejudiciu încă inexplicabil, notează Reuters. Purtătoarea de cuvânt a Ministerului de Externe rus, Maria Zaharova, a spus că Statele Unite vor putea să-și crească vânzările de gaze naturale lichefiate (GNL) dacă gazoductele sunt scoase permanent din uz.

Lukașenko a vizitat regiunea separatistă Abhazia

Președintele Belarus, Aleksandr Lukașenko, a vizitat miercuri regiunea separatistă georgiană Abhazia, ceea ce a atras un „protest energic” din partea autorităților din Georgia, agerpres.ro.

Imediat ce s-a aflat despre vizita liderului de la Minsk, Ministerul Afacerilor Externe georgian l-a convocat pe ambasadorul belarus la Tbilisi, Anatoli Lis, pentru a-i transmite un „protest energic”.

Viceministrul de externe georgian Teimuraz Djandjalia a cerut „explicații suplimentare” ambasadorului belarus, care a părăsit sediul MAE georgian fără a face declarații.

Președintele Zelenski cere sprijin împotriva Rusiei

Președintele ucrainean Volodimir Zelenski a discutat telefonic miercuri cu mai mulți lideri străini pentru a cere ajutor împotriva Rusiei, care este pe cale să anexeze mai multe regiuni din Ucraina, transmite Reuters. Zelenski a discutat cu oficiali de cel mai înalt nivel din Regatul Unit, Canada, Germania, Turcia și alte țări, solicitând mai mult sprijin militar și sancțiuni mai dure împotriva Moscovei, iar ulterior le-a mulțumit pentru susținere. Premierul britanic Liz Truss a scris pe Twitter că „apărarea și ajutorul financiar pentru Ucraina trebuie intensificate, ca reacție”.

Comisia Europeană: un nou pachet de sancțiuni împotriva Rusiei

Președinta Comisiei Europene, Ursula von der Leyen, a propus miercuri un nou pachet de sancțiuni împotriva Rusiei, astfel încât „Kremlinul să plătească” pentru escaladarea conflictului în Ucraina prin „simulacrele” de referendumuri din teritoriile ocupate, relatează Reuters și AFP, citate de agerpres.ro. „Nu acceptăm simulacrele de referendumuri și niciun fel de anexare în Ucraina și suntem hotărâți să facem Kremlinul să plătească pentru această escaladare suplimentară”, a declarat ea presei la Bruxelles. „Izolăm și lovim și mai tare economia Rusiei”, a spus șefa CE.

Serbia nu va recunoaște referendumurile organizate în Ucraina

Serbia nu va recunoaște rezultatele referendumurilor organizate în patru regiuni din Ucraina ocupate parțial de forțele ruse, a declarat miercuri președintele Aleksandar Vucic, în ciuda legăturilor strânse dintre Belgrad și Moscova, potrivit agerpres.ro. Autoritățile susținute de Rusia din cele patru regiuni spun că se așteaptă la majorități largi în favoarea anexării la Rusia pe baza voturilor la referendumuri, pe care Kievul și Occidentul le-au denunțat ca fiind scrutine ilegale desfășurate sub amenințarea armelor.

I.G.

A-politice

Ce fac muzele când armele bolborosesc?

Mircea V. CIOBANU

În penultima zi a Reuniunii teatrelor românești la Chișinău, pe scena Teatrului „Mihai Eminescu” au dat un spectacol artiștii Teatrului Academic „Ivan Franko” din Kiev, oaspeți de onoare ai Reuniunii. Dincolo de jocul impresionant în *Coriolanus*-ul lui Shakespeare, dincolo de aplauze și ovații, spectacolul, după căderea cortinei, a fost o manifestare sublimă de solidaritate cu ucrainenii, ochii artiștilor ucraineni umplându-se de lacrimi, provocate, mai ales, de această primire caldă și formă de compasiune publică.

Spectacolul ucrainenilor a fost anticipat de două săptămâni de culturalizare densă a Chișinăului (mă tem să nu fi făcut *intoxicație culturală*), cu teatre și spectacole alese pe sprânceană, cu o geografie impresionantă: Iași și Târgu-Mureș, Sibiu și Timișoara, Bălți și Cahul, București și Chișinău. Inițiativa de acum câțiva ani a lui Petru Hadârcă, susținut de regretatul maestru Ion Caramitru, continuă frumos și în primul an post-pandemic, adunând o constelație de importante personaje ale teatrului panromânesc. Puține orașe din România se bucură de aceeași prezență densă a teatrelor naționale. Un abuz de teatru, aș zice. Cultură în exces.

Când zic în exces, am în vedere și Festivalul filmului românesc care s-a produs în aceste zile, nu după, ci în paralel cu Reuniunea teatrelor, cu o retrospectivă Malvina Urșianu, cu o *focusare retro* Dorel Vișan (în prezența vie a maestrului) și cu o prezentare a producțiilor românești recente (2021, 2022). Cinematograful românesc de ultimă oră este un fenomen vizibil pe piața artelor vizuale europene, astfel încât cei care au reușit să prindă festivalul sunt oameni fericiți. Iar imediat după, vine Anatol Ștefăneț cu „Trigon” și cu sublimul său festival de etno-jazz. Apropo, formația chișinăueană face trei decenii de activitate, e un prilej în plus să-i ascultăm.

După Reuniunea teatrelor, secretariatul TNME a organizat o masă rotundă cu o denumire bombastică: „Artiștii pentru pace, libertate, speranță”. Era chiar tema Reuniunii și ar fi fost firesc să aplaud necondiționat. Necomentând. Doar că discursul subsemnatului, care a pledat la tema „teatru pentru teatru”, a fost cam în răspăr cu valul comun. Or decenii întregi, pe vremea URSS, literatura, teatrul, arta plastică, muzica trebuia „să reflecte” realitatea, „să îndemne”, „să mobilizeze”, „să lupte pentru pace”. Era vremea celor mai încrâncenate faze ale războiului rece, cu cortina de fier trasă între noi și restul lumii, vreme reflectată perfect în versurile lui Petru Cărare: „Vrem pace! – strigăm noi;/ Vrem pace – strigați voi./ Și ne pregătim de război./ Și noi, și voi”. Arta, ni se spunea, trebuie să fie angajată. Sau, și mai simplu: prin *mijloacele artei*, noi trebuie *să transmitem un mesaj* (de solidaritate, de umanism, de mobilizare). Cea mai periculoasă, mai detestată, mai amendată formă estetică era, previzibil, „arta pentru artă”. Artiștii nu trebuia să facă artă, ci să transmită acel mesaj.

Or adevăratul patriotism, adevărata valoare etică, civică, ideologică a artistului e *arta de bună* calitate. Toate celelalte sunt *implicite*. Umanismul artistului este implicit. Etica artistului este implicită. Angajamentul artistului este implicit. Aș fi preferat să se discute, în finalul Reuniunii, despre prestanța artiștilor, despre *teatrul de azi*, despre tehnologiile teatrale moderne, despre paradigmele tradiționale și cele noi. Or impactul major al acestor reuniuni teatrale ar trebui să fie ridicarea ștachetei și *sporirea calității teatrului*. Angajat într-un proiect teatral pan-românesc, nu mai poți mima necunoștința nivelului estetic și a paradigmelor noi. Și nu o poți face, mai ales, grație spectatorilor, care, după un regal al teatrelor românești de bună calitate, *nu vor mai accepta orice*. O înclin deci (și eu) spre „arta pentru artă”. Fiecare să-și facă bine meseria pe terenul competențelor lui. Un *teatru de bună calitate* e întru binele comunității, al națiunii. Tratând o „temă de actualitate” nu ai dreptul să cobori ștacheta profesionalismului. Dimpotrivă, un mesaj neordinar (civic, politic, etic, poetic) e o bună provocare de a găsi noi formule teatrale/ artistice. Și el va avea impact (inclusiv civic, etic etc.) nu doar mai mare, ci numai atunci când va fi turnat într-o formulă artistică originală. Altfel, e preferabil *mesajul publicistic direct*.

Agresorul trebuie pedepsit și condamnat pe toate căile posibile: ripostă militară, solidaritate, proteste, apeluri. Dar și prin intermediul artei, bineînțeles. Mai ales, ca formă de solidarizare cu victimele și martirii măcelului. Dar *agresorul nu trebuie să ne impună agenda*. Arta trebuie să sfideze politicul, nu să joace cu el pe același teren. Sfidarea în sine e ripostă. Profesionalismul și lucrul bine făcut sunt *replica dată barbariei*. Or – ca să mai remarcăm o „temă de actualitate” – *spectacolul de prost gust* ce se derulează în fața președinției nu e doar consecința sărăcirii poporului până la îndobitocire, ci și *nivelul* (și efectul inactivității) *justiției noastre*, o impotență din rea-voință sau din incompetență. Fața justiției noastre. Ca argument pentru orice testare.

Harta lumii

Armata lui Klim Ciugunkin

Adrian CIUBOTARU

Mobilizarea din Rusia amintește ușor de luarea la oaste cu arcanul, genial descrisă de Creangă în *Amintiri din copilărie*. E drept că „răcanii“ arată cam bătrâiori și nu sunt duși în cătușe la centrele de mobilizare, dar, fiți pe pace, îi cetluiește altceva, o *skrepă* mult mai solidă: incapacitatea de a se opune și de a lupta pentru drepturile și viața lor. Nu se opun nici cei care sunt târâți în comisariate, dar nici cei care fug acum din Rusia, căci ștersul putinii nu este o formă de rezistență la regim. Fugarii speră să fenteze aceeași putere cu care s-au mândrit mai ales atunci când aceasta umilea fix țările unde ei își caută azi adăpost.

Există ceva care îi unește, în spirit, pe toți acești ruși, atât pe cei care se lasă duși ca vitele la abatorul din Ucraina, cât și pe cei care speră să scape, ascunzându-se în Georgia, în Mongolia și în alte țări surprinzător de ospitaliere. Acest ceva e un tip de mentalitate colectivă pe care despotismul din Rusia a forjat-o timp de cel puțin două secole.

În ultimul veac al țarilor, s-a pedalat pe unicitatea și duhul osebit al rusului. Bolșevicii au fluturat steagul „omului nou“, atât de bine definit, la noi, de istoricul Octavian Țâcu în *Homo Moldovanus Sovietic* (Editura Arc, 2018): o ființă depersonalizată și, în același timp, atomizată, piuliță perfectă, obedientă și lipsită de voință a oricărui angrenaj totalitar, fundamental antielitistă și infractoare/ criminală prin definiție, întrucât supraviețuirea într-un asemenea sistem nu se poate prin respectarea legilor. La rândul lui, regimul lui Putin a remorcat la *sovok*-ul creat de bolșevici așa-zisa „lume rusă“, îmbogățind tipologia cu groase tușe fascistoide.

Oricum ar arăta însă acest „om“ atât de „altfel“ față de restul lumii, pe care l-au plăsmuit generații diferite de lideri și propagandiști ruși, vorbim, în fond, de același personaj. Un personaj pe care eu l-aș numi, generic, Klim Ciugunkin, renumitul erou bulgakovian transformat de un medic strălucit într-un câine: un experiment, până la urmă, nereușit, întrucât creierul lui Klim triumfă asupra inimii de câine, fiind rodul unui alt experiment și mai radical, cu urmări ireversibile. Bolșevicii nu l-au creat pe Klim Ciugunkin, ei l-au găsit, gata asamblat și perfect funcțional, pe ruinele vechiului regim. I-au băgat în cap egalitarismul și teroarea, dar, procedând astfel, nu au făcut altceva decât să pună conținuturi noi într-un tipar preexistent. Klim Ciugunkin nu trebuia remodelat, căci, mental și social, constituia deja acel substrat fertil pe care au încolțit, ulterior, toate ororile staliniste, și nu numai.

Ce îl definește cel mai pregnant pe rusul generic pe care l-a intuit atât de bine Bulgakov și în lipsa căruia nici regimul comunist, nici cel putinist nu s-ar fi putut cățăra atât de sus pe scara răului? Răspunsul îmi pare univoc: frustrarea. O frustrare care nu fusese, inițial, a lui, dar pe care el a fost condamnat să o întruchipeze și, totodată, să o compenseze. În secolul al XIX-lea a învins acea elită politică și intelectuală rusă care, conștientă de înapoierea și sălbăticia țării lor, a încercat să le echilibreze pe ambele printr-un fel de mesianism spiritual și, în același timp, politic. Pretinsa superioritate mistic-sufletească a rușilor, teoretizată confuz, dar îmbietor, de aceste elite a justificat tot ce o minte sănătoasă ar fi condamnat și respins: rușii, care erau „adevărații pravoslavnici“, aveau menirea de a mântui omenirea de falsele valori ale Occidentului eretic, „eliberând“ întâi și întâi lumea slavilor, apoi aducând din nou Roma (a treia, după numărătoarea lor) în Constantinopolul subjugat de păgâni. Dar, justificând o utopie, elitele au justificat *nolens, volens* și toate fărădelegile care urmau să se comită în numele ei: purtători ai unei „spiritualități aparte“ și născuți pe lume pentru fapte mărețe, rușii s-au simțit liberi să se comporte după bunul lor plac orișiunde i-a împins valul mesianic.

Un teritoriu rămânea totuși interzis acestei „libertăți“ sau, mai precis, samavolniciii: regimul în sine, care era intangibil și trebuia respectat în chip absolut. Astfel, tot ce nu se putea face acasă – reforme pentru o viață mai bună, obținerea de drepturi și libertăți civile, un trai civilizat, la urma urmei – se compensa printr-un criminal *proizvol* în afara țării. Constrângerile din interior nu erau contestate, ba dimpotrivă, însușite și aplicate cu o râvnă demnă de cauze mai nobile în exterior. Cu cât mai umilă era viața rușilor de zi cu zi, cu atât mai puternică trebuia să fie iluzia măreției lor colective. Cu cât erau mai sclavi acasă, cu atât mai stăpâni voiau să se simtă aiurea. Sclavul nu se gândește niciodată să scape de stăpân – el vrea să aibă sclavii lui. Sclavul poate să-și urască stăpânul, dar nu va răsturna niciodată instituția stăpânului, pentru că scopul lui este să devină stăpân. De aceea, cu cât mai liberi sunt oamenii pe care sclavul îi cucerește cu forța armelor și sub flamura lui mesianică, cu atât mai cruntă va fi reprimarea acestei libertăți. Ceilalți trebuie înrobiți și mai abitir și cine știe s-o facă mai bine dacă nu un sclav autentic?

Pe acest cadru mental, regimul comunist a montat alte lentile ideologice, schimbând numele „samoderjțului“ și promovând o altă „ortodoxie“ morală – sclavul a fost privat de ultima constrângere lăuntrică ce constituia o opreliște serioasă în calea mesianismului de astă dată internaționalist: Dumnezeu. Fără mustrarea lui Dumnezeu – destul de superstițios percepută de ruși chiar și pe vremea când țara și Sinodul erau una –, acest popor de sclavi s-a dezlănțuit cu adevărat. Istovit de propriile lui crime și eșecuri, rușii și-au luat o pauză de un deceniu după prăbușirea URSS, dar Putin a știut cum să readucă pandemoniul la viață. Nimic nou în formula succesului putinist, căci s-a mers, în fond, pe aceeași schemă, simplă și eficientă. Nouă e numai umplutura fascistă a mesianismului, dar cum opțiunile ideologice ale momentului au fost cam limitate, era și firesc ca Moscova să apeleze la ceva ce nu încercase încă.

Azi, Putin trimite pe front o nouă armată, alcătuită din toți acești Klimi Ciugunkini. Ei ne par acum umiliți și obidiți de o cârmuire nedreaptă, căreia nu-i pasă de viața și de familiile lor și care îi trimite la o moarte dacă nu sigură, atunci foarte probabilă. Să nu exagerăm cu mila însă: să-i vedem acționând mai întâi, dar nu atât pe front, cât în spatele acestuia, în localitățile ocupate și abia după asta să tragem concluzii.

Cum zicea Ciugunkin însuși, alias Șarikov, după ce devenise șef al Subsecției de Epurare a Animalelor Vagaboande din orașul Moscova? „Miroase a muncă: ieri am răsucit fără-ncetare gâtul la o droaie de pisici“...

Caricatura la gazetă

Marea fugă a bărbaţilor ruşi

Vitalie COJOCARI

Pe 8 august 2008 Rusia a invadat Georgia. Micuțul stat din Caucaz s-a luptat câteva zile cu armata rusă. De ce? Moscova a decis să apere „drepturile rușilor” din regiunea separatistă Osetia. Osetia este parte componentă a Georgiei potrivit comunității internaționale. De facto, este un fel de Transnistrie ruptă de Georgia și ținută în viață de Rusia. Rușii au acuzat georgienii că ar organiza un genocid, apoi au declarat că încep „o operațiune de menținere a păcii” și au trimis armata. Probabil că vă sună cunoscut scenariul.

Războiul s-a terminat în câteva zile după ce părțile au negociat, iar Georgia a pierdut complet controlul asupra Osetiei. Și nu doar asupra Osetia. În Georgia mai există o zonă separatistă controlată de ruși. Se numește Abhazia. Și Abhazia este controlată de Moscova după acest război sângeros.

Ideea este că poporul georgian a suferit mult în acel moment. Și nu doar atunci. Tbilisi a acuzat Rusia de o adevărată epurare etnică. Aproape 200 de mii de georgieni au fost alungați din casele lor. O catastrofă umanitară, dar și etnică încă vie în conștiința georgienilor.

Vă spun toate acestea pentru că momentul pe care îl trăim acum pare extrem de ironic.

Rușii din nou vin în număr mare în Georgia. De data asta nu o invadează. De data asta caută protecție, apărare și ar trebui să fie recunoscători statului Georgian pentru ajutorul oferit. Vorbesc de bărbații ruși care fug de mănâncă pământul pentru că vor să scape de mobilizare.

Sunt atât de mulți că rândurile de mașini de la granița dintre Rusia și Georgia sunt infernale. Potrivit martorilor care stau la graniță și scriu pe chat-urile de telegram, coada s-ar întinde pe mai bine de 40 de kilometri.

Imaginile sunt de-a dreptul apocaliptice. Oamenii și-au abandonat mașinile, șoseaua este blocată, iar rușii încearcă să treacă pe jos pentru că sunt disperați. Nu vor să meargă la război să moară.

Unii încearcă să-și vândă mașinile pe nimic. Cumpără biciclete cu care parcurg zeci de km, apoi le abandonează și pe acestea într-un adevărat cimitir de biciclete. Dar asta după ce ajung în vama ruso-georgiană.

Chiar și pe jos este extrem de greu de ajuns. Le ia o zi ori două să traverseze granița.

Condițiile nu sunt din cele plăcute. Este o zonă muntoasă. Este noapte, este frig, oamenii sunt pur și simplu înghețați. Nu mai au nici mâncare, iar de aici la o catastrofă umanitară este doar un pas.

Rușii care fug din țara lor sunt epuizați, le cer celor care citesc pe chaturile respective să sune la numere de urgență cât mai mulți, să facă presiuni în special pe autoritățile din Georgia pentru a le pune la dispoziție ceai, mâncare ori pături calde.

Oamenii se mai plâng și de corupție. Trec în față cei care plătesc suplimentar sume mari.

Dar cel mai grav abia urmează: Rusia nu renunță ușor la bărbații care vor să fugă. Moscova a anunțat că va deschide un centru de mobilizare chiar la granița cu Georgia.

Iată că roata s-a întors, în 2008, rușii invadau Georgia. În 2022 se roagă să fie lăsați să intre în Georgia, să stea aici, doar ca să nu fie trimiși în Ucraina.

De ce nu vor la război? Este simplu. Oamenii cred că sunt trimiși la moarte sigură.

Ei descoperă zilele acestea pe propria piele cât de prost echipată și slab pregătită este armata lor. Atât de prost echipată că li se spune să facă bine, înainte de a merge pe front, să-și cumpere veste antiglonț. Armata nu are să le dea.

Am văzut un clip viral pe rețelele sociale. Un clip pe care rușii l-au considerat șocant. În imagini se vede o femeie ce pare angajată în armată. Ea le explică bărbaților aduși cu forța ce trebuie să-și cumpere cu banii lor ca să supraviețuiască în Ucraina.

Le spune să-și cumpere saci de dormit pentru că vor dormi pe unde apucă, nici vorbă de paturi ori corturi de campanie. Le spune să-și cumpere garouri pentru că medicii nu vor avea cu ce să le oprească sângerările. Îi roagă să nu râdă, apoi îi sfătuiește să cumpere... tampoane pentru menstruație. „Le puneți în rană, se umflă și blochează sângerarea”, le explică ea.

Prin urmare nu este de mirare că bărbații ruși fug. Pentru ei este surprinzător doar că Georgia îi primește și le oferă protecție. Asta deși acum 14 ani Rusia le-a atacat țara.

La fel de primitoare sunt și alte țări. De pildă, Kazahstan, deși armata rusă a fost trimisă recent și în această țară să înăbușe revolta populară de aici. Rușii sunt primiți destul de bine și în Azerbaidjan, dar și în Mongolia.

Kremlinul nu știe oficial câți bărbați ruși au fugit din Rusia, dar neoficial ar putea fi vorba de la zeci de mii până la sute de mii!

Despre cozi ridicate în vânt

Valentin BUDA

168 de milioane de $ dividende de la cele 180 de companii de stat ale republicii de lângă Moldova (Moldtelecom, Moldovagaz, Franzeluța, CFM etc.).

160 de milioane de € dividende (dintr-un profit net de 350 de milioane) Banca Transilvania, în România.

Cam atât despre „statalitet” și cozi ridicate în vânt.

***

Cu ce se ocupă românii de pe ambele maluri de Prut când emigrează? Nu vă lăsați păcăliți de profesiile pe care le prestează pentru plata facturilor și taxelor, alea-s camuflaj.

Românii, de fapt fac studii de sociologie și antropologie pe localnici.

Câteva luni de navetă matinală cu transportul în comun, umplute cu scanarea vecinilor de scaun, și orice amărâștean cu vestă reflectorizantă și bocanci de siguranța în drum spre șantier/depozit îți poate livra tomuri întregi de analize ale mentalității, caracterului și ticurilor sociale ale băștinașilor și veneticilor din zona descălecării.

Observațiile și judecățile i se stratifică într-un soi de permafrost indestructibil la orice contraargument. „Ce, băi, îmi spui tu mie? Eu trăiesc acolo, cu ei, chiar înțeleg 20% din ce zic.”

Modul de prezentare al „cercetărilor” depinde de doi factori esențiali. Dacă jobul îi oferă un confort financiar care îl coafează, antropologul de ocazie se va întoarce cu xenofilie împotriva consângenilor „needucați și primitivi” de acasă. Dacă nu, atunci narațiunea decurge pe contrasens: „Lasă-i, bre, că nu sunt nici ei cu două perechi...”.

Dacă jobul

îi oferă un confort financiar care îl coafează, antropologul de ocazie se va întoarce cu xenofilie împotriva consângenilor „needucați și primitivi” de acasă.

Gospodarul Chișinăului demonstrează că e parte la acest dezmăț

Carolina CHIRILESCU

Orășelul beției și degradării totale, nu al schimbării. Stimată conducere, poliție și chiar primăria capitalei dezmățul din inima Chișinăului trebuie stopat, mutat în afara orașului. Acesta nu este protest, dar o beție continuă, foarte arogantă și dezastruoasă... cei adunați plătiți care beau încontinuu, cântă, debitează doar cuvinte obscene își fac treburile în centrul capitalei sunt pericol pentru societate. Nu te poți plimba în zilele de odihnă cu copiii în centru că îți sar în cap pentru că te-ai uitat altfel la ei... Când deschid gura ți se întunecă în fața ochilor și ți se ofilesc urechile. Cel mai mult mă deranjează că eu achit impozite ca orașul să fie curat, iar niște analfabeți mahmuri prostiți, plătiți din miliardele furate, își fac nevoile în orașul meu. Gospodarul Chișinăului se face că nu vede, astfel demonstrează că e parte la acest dezmăț, electoratul e fața partidului.

Eu am mai văzut proteste plătite, turme aduse, dar de această dată s-au adunat toți bețivii, analfabeții și posibili infractori din RM... nu mă miră, cum e partidul așa și susținătorii... Dar și în acest caz trebuie să existe niște reguli, iar vandalii din centrul capitalei să fie alungați acasă, ei sunt un adevărat pericol social, ajunge să răbdăm bădărănia aceasta. Cel mai interesant este că pe ei, analfabeții statului, criza energetică, creșterea prețurilor nu-i sărăcește, primesc ajutoare și indemnizații din care nu se mai trezesc.

Poate înaintăm o plângere colectivă, o petiție pentru a curăța prostia și beția din inima capitalei?...

Apel către SIS și MAI!!!

Maria MUȘAT

Noi, marea majoritate a cetățenilor acestei republici, care și-au pus ultimele speranțe în noua guvernare, dorindu-ne o schimbare spre un viitor mai bun (cel puțin pentru urmașii noștri), suntem acum foarte întristați, indignați de așa-numitele „proteste”, care-s, totuși, niște valuri de spumă murdară într-un iaz de după ploaie...

care nu-i la o margine de codru, de sat, oraș, dar în PMAN din Chișinău, în inima Republicii...

Deoarece avem în curând și sărbătorirea Zilei Chișinăului, Capitala Moldovei, în fruntea căreia se află un complice al hoțomanilor, care au organizat acest act de destabilizare a puterii de stat, Ion Ciobanu, cu mămicuța lui, noi vă rugăm să apărați drepturile tuturor cinstiților cetățeni la o liberă circulație, la o serbare a Hramului Orașului, după frumoasele tradiții care nu prevăd aceste corturi pentru câini (batjocoritoare) cu niște egoiști – plătiți, lenoși, care numai ne ponegresc națiunea și poluează aerul capitalei.

Noi, subsemnații, cerem:

1) Evacuarea gloatei șorist-socialiste la Orhei;

2) Pedepsirea organizatorilor plătiți, care ne impun să începem un conflict intern, cu extinderea în exterior, după vizita la Moscova a unor reprezentanți de-ai lor (Apostolova ș.a.). Cine privește mai amplu depistează și schemele puse în acțiune de un grup criminal;

3) Îndepliniți-vă obligațiile, nu ne faceți să ieșim cu toții la un adevărat protest pentru apărarea stabilității, demnității poporului.

În numele tuturor Mușatinilor, (urmașii lui Ștefan cel Mare, Mușat) semnez eu, Maria Musat!!!

Ceilalți cetățeni cu demnitate, harnici, înțelepți, vor semna prin comentariile de mai jos. Așa, pașnic, să ne ajute și bunul Dumnezeu.

Nu v-am văzut să sesizaţi poliția și să cereți evacuarea corturilor

Dorin SCOBIOALĂ

Alo, стопхам, corturile din fața Președinției și a Parlamentului nu fură din trotuare, nu-i deranjează pe pietoni? Nu v-am văzut să sesizați poliția și să cereți evacuarea acelora. Oare de ce? A, știu – vă hrăniți din aceeași treucă rusească!

***

Ministerul Afacerilor Interne, nu ați putea să-i delegați la supravegherea bețivanilor din corturi pe sectoristul care acu' doi ani o târa pe jos pe bătrâna care vindea pătrunjel ca să-și întrețină nepotul bolnav și pe agresiva colegă-polițistă a acestuia? Nu de alta, dar cei pe care-i trimiteți acolo sunt cam căcați pe ei.

***

Celor care mai suferă de „țărișoară cu oameni buni, harnici, muncitori și gospodari” le recomand să se uite, ca în oglindă, la ființele aduse pe bani furați în centrul orașului.

***

Știe cineva: când plouă, la cireada din corturi se plătește mai mult?

***

Cât de bine își cunoaște Șor electoratul... bețivi, mincinoși, leneși, dispuși pentru 200 de lei și o șapcă să facă orice.

Efectele încălzirii globale şi ale războiului din ţara vecină asupra recoltei de grâu din anul acesta

Roada de grâu din acest an se anunţă a fi mai mică de două ori decât anul trecut. Cu toate acestea, roada obţinută este suficientă pentru asigurarea securităţii alimentare a ţării. În pofida acestui fapt, preţurile la produsele de panificaţie vor creşte, susţine Igor Grigoriev, preşedintele Asociaţiei Exportatorilor de Cereale „Agrocereale”.

Carolina BUIMESTRU

„Pentru agricultură, anul acesta este dificil din punct de vedere al condiţiilor climatice, în primul rând, din cauza secetei care a bulversat întregul sector agroalimentar, inclusiv cel cerealier”, susţine Igor Grigoriev, preşedintele Asociaţiei Exportatorilor de Cereale „Agrocereale”. Însă seceta de anul acesta a crescut calitatea cerealelor, care este în mare parte grâu alimentar, şi nu furajer. Anul trecut a fost înregistrată o roadă record de cereale faţă de ultimii cel puţin patru ani, însă calitatea a fost puţin mai joasă din cauza ploilor abundente.

Roada de grâu a acestui an

Recolta de grâu din anul acesta este de aproximativ 750 – 800.000 de tone, însă cei de la Biroul Naţional de Statistică nu au deocamdată datele exacte, deoarece nu toţi producătorii au declarat recolta lor, susţine Vasile Şarban, secretarul de stat al Ministerului Agriculturii şi Industriei Alimentare.

Cercetătorul Vasile Botnari din cadrul Institutului de Genetică, Fiziologie şi Protecţie a Plantelor, laboratorul „Genetica rezistenţei plantelor”, explică, la rândul său, că mulţi fermieri nu au riscat încă în toamnă să facă cheltuieli şi să lucreze terenurile. Anul acesta au fost semănate 255.000 de hectare, pe când în anii buni suprafaţa semănată era de 335 – 340.000 de hectare, maximumul ajungând până la 350.000 de hectare. Motivul a fost seceta din a doua parte a anului 2021, care a făcut imposibilă lucrarea solului. Chiar dacă au fost semănate toamna, plantele au început să se dezvolte abia în primăvară, când au căzut unele ploi în lunile martie şi aprilie. Deci, din start, roada se aştepta să fie mai mică, deoarece şi perioada de vegetaţie a fost mai mică.

„Dacă înainte erau patru sau cinci ani benefici pentru agricultură din punct de vedere climatic şi unul era mai secetos, acum, în ultimii ani, un an este bun, altul este secetos, alt an este cu mult mai ploios”, susţine Igor Grigoriev.

Încălzirea globală este un fenomen resimţit cu certitudine în Republica Moldova. Cu aceasta a fost de acord atât cercetătorul Vasile Botnari, cât şi Igor Grigoriev, preşedintele Asociaţiei Exportatorilor de Cereale „Agrocereale”, şi Vasile Şarban, reprezentantul Ministerului Agriculturii şi Industriei Alimentare.

Expertul Vasile Botnari precizează că, din anii ‘70 ai secolului trecut, temperatura a crescut în zona noastră şi în Europa aproximativ cu un grad. Aceasta pare a fi puţin, dar de fapt este o creştere semnificativă, subliniază cercetătorul. În pofida faptului că avem precipitaţii, ele nu sunt suficiente pentru temperaturile actuale. Conform unor date prezentate de Vasile Botnari, Republica Moldova este supusă procesului de deşertificare. Unele zone vor ajunge pustii, îndeosebi zona de sud şi zona de centru a ţării.

Încălzirea globală şi agricultorii noştri

În pofida faptului că schimbările climatice sunt deja în derulare, agricultorii noştri sunt pregătiţi doar moral, nu şi tehnic, de toate procesele următoare. În prezent, statul are drept scop să îi facă mai rezilienţi la schimbările climatice pe agricultori prin politica sa de subvenţionare, susţine Vasile Şarban.

Privind în retrospectivă parcursul dezvoltării agriculturii ţării noastre, Igor Grigoriev susţine că, după destrămarea Uniunii Sovietice şi în prima decadă după obţinerea independenţei, am dezvoltat o democraţie şi o economie de piaţă sălbatice. Nu a existat un program, un plan de acţiuni determinante. Între anii 2005-2010, „am pus agricultura pe butuci”, suferind profund criza din anii 2007-2008. Abia după 2010, agricultura a început să se modernizeze, doar pentru încălzirea aceasta globală totuşi nu suntem pregătiţi, concluzionează preşedintele Asociaţiei „Agrocereale”. Una din problemele care agravează situaţia este lipsa infrastructurii privind irigarea terenurilor agricole ale ţării. Soluţia pe care o vede este de a identifica sursele necesare pentru infrastructura de irigare, digitalizarea totală a agriculturii, ajustarea cadrului legal al terenurilor agricole la nivelul lor de bonitate, dar şi utilizarea unor materiale semincere rezistente la secetă.

Din seria „Lanul de grâu”, satul Lalova, r. Rezina, Republica Moldova, iulie 2022, fotografii de Carolina Buimestru

În opinia

expertului, nu toate sursele de apă sunt bune pentru irigare, ba chiar unele sunt periculoase, în special râurile mici care sunt foarte poluate, murdare şi, prin urmare, conţin un număr mare de microorganisme.

Vasile Botnari vine cu sfaturi privind tipul şi modul de irigare. În opinia expertului, nu toate sursele de apă sunt bune pentru irigare, ba chiar unele sunt periculoase, în special râurile mici care sunt foarte poluate, murdare şi, prin urmare, conţin un număr mare de microorganisme. Un alt moment important menţionat în acest context este pretabilitatea solului, cât de potrivit este solul pentru irigare, specificul său. El explică şi faptul că sunt mai multe moduri de irigare cunoscute, precum irigarea prin vaduri, prin aspersiune, prin picurare şi – mai nou – subteran. Despre irigarea prin vaduri şi aspersiune, cercetătorul spune că sunt foarte risipitoare de apă. Mai mult ca atât, la irigarea prin aspersiune se pierd 20% de apă în aer, deoarece până ajunge la sol se evaporă. Atunci când irigăm la suprafaţă, apa pătrunde stratul de deasupra. Acest lucru cauzează ridicarea rădăcinilor plantelor la suprafaţă. Pentru că stratul de la suprafaţă e bătut de vânt şi de soare, acesta se usucă repede, iar plantele se veştejesc şi nu se mai pot restabili. Mai nou, irigarea prin picurare, la fel ca şi prin aspersiune şi vaduri, cauzează distrugerea solului.

Cea mai recomandată, însă şi cea mai costisitoare pentru Moldova, este irigarea subterană, adică ţevile sunt trase dedesubt şi picură la rădăcini. Ea ar economisi 40% din cantitatea de apă, nu cauzează eroziunea solului şi are o eficienţă sporită deoarece apa rămâne în straturile adânci.

Pe lângă aceasta, specialistul mai sugerează să se perfecţioneze metodele de lucrare a solului şi a culturilor cultivate. În Republica Moldova, după aprecierea cercetătorului, solurile sunt grele, ele menţin bine umiditatea, dar sunt şi greu de lucrat, iar acest proces necesită tehnică mai specială.

Una dintre soluţii este să trecem la no-till, ceea ce înseamnă să nu lucrăm solul sau să-l lucrăm minim. Acest lucru este posibil datorită culturilor de cereale practicate în Republica Moldova, care dezvoltă o rădăcină fasciculantă, adică sunt mai mult la suprafaţa pământului, nu ajung prea adânc în sol şi pot fi crescute printr-o lucrare mai superficială a solului. Recomandarea cercetătorului este să se facă o arătură adâncă, apoi doi-trei ani şi mai mult poate fi efectuată o lucrare mai superficială. Lucrarea intensă a solului duce la uscarea stratului de germinaţie şi la cheltuieli suplimentare de combustibil.

O greşeală des întâlnită la unii agricultori este că seamănă norme prea mari de sămânţă la hectar. În condiţii de secetă, e recomandat să fie micşorat numărul plantelor, pentru ca fiecare plantă să aibă o suprafaţă mai mare de nutriţie şi de absorbţie a apei.

În ultimii ani, se cultivă pe arii extinse floarea-soarelui, deoarece este solicitată pe piaţă şi poate fi mecanizat tot procesul: de la semănat până la recoltare. Însă această cultură, precum şi rapiţa, are un efect negativ asupra solului, deoarece îl seacă, îi consumă rezervele de apă. Deseori servesc în calitate de culturi premergătoare pentru culturile cerealiere, de aceea avem o recoltă nu prea mare la culturile cerealiere.

De asemenea, la cultivarea seminţelor de floarea-soarelui se folosesc erbicide pe bază de imazomox (substanţa activă a erbicidelor). Iar în condiţii de secetă, aceste erbicide nu se descompun şi se pot menţine în sol chiar şi 30-36 de luni, adică 2-3 ani. Prin urmare, aceste reziduuri sunt toxice pentru culturile cerealiere de anul viitor.

Iar pentru anul 2022, în locurile unde s-au utilizat erbicide la începutul lunii mai, la culturile de

floarea-soarelui sunt recomandate măsuri de detoxifiere a solului, de diminuare a toxicității asupra culturilor cerealiere de anul viitor. Acest lucru este cauzat de faptul că lunile iunie-iulie au fost secetoase și erbicidele nu au fost descompuse de către microorganisme, care nu se dezvoltă fără umiditate.

Siguranța alimentară și prețul la pâine

La începutul războiului în Ucraina, și mai ales odată cu venirea secetei, au fost numeroase speculații precum că există riscuri asupra securității alimentare, menționează Igor Grigoriev. Dar atât Igor Grigoriev, Vasile Botnari, cât și Vasile Șarban susțin că țara noastră nu este supusă riscului de securitate alimentară, mai ales în domeniul cerealier și fructifer. Argumentul cercetătorilor în favoarea tezei menționate este faptul că Republica Moldova se află în zona unde se produce grâu și necesarul pentru asigurarea pieței interne este de 5 - 600.000 de tone, iar aceste cantități le aveam chiar și în anii secetoși. Dacă reamintim foametea care a fost în anul 1947, trebuie să precizăm că ea a fost cauzată de faptul că grâul a fost exportat, iar altul nu a fost importat. Seceta nu a fost un motiv care a provocat foametea.

Argumentul plauzibil al reprezentantului Ministerului Agriculturii este că încă de anul trecut a demarat procesul de majorare a rezervei de stat. Ea este prevăzută pentru o treime dintr-un an calendaristic, doar pentru perioada de primăvară până la noua recoltă. În restul timpului, producătorii pot aproviziona populația cu produse de panificație din propriile rezerve.

Chiar dacă securitatea alimentară este asigurată, prețurile la produsele de panificație vor crește negreșit din cauza crizei energetice, a prețurilor mari la produsele petroliere, gaze, energie electrică, fertilizanți și alte produse necesare în producere. Toate aceste scumpiri sunt rezultatul războiului care este *„în coastele Republicii Moldova și* influențează direct politica de prețuri”, explică Igor Grigoriev.

Vasile Șarban a menționat că statul nu poate interveni în politica de prețuri la toate produsele de panificație, excepție fiind pâinea socială, neambalată, până la 600 de grame sau colacii, până la 400 de grame. Acolo statul poate interveni la o marjă de profit pentru comerciant.

Impactul războiului asupra exporturilor de cereale

„Am auzit de multe ori în diverse surse că este o oportunitate și ar trebui să ne folosim de ea. Este o greșeală. În mintea mea, nu pot să beneficiez de necazul altora, de problemele altora. Să zicem că vom lua o parte din grâu de acolo la niște prețuri reduse, mici, și vom soluționa problemele noastre”, susține cercetătorul Vasile Botnari. El consideră că nu trebuie să mizăm și nici măcar să ne gândim la așa ceva. Formula propusă de dumnealui este să îi ajutăm pe cei din Ucraina și să căutăm mai puțin beneficii de pe problemele altora. Iar problema cu care se confruntă agricultorii din țara vecină, din spusele lui, este că nu pot exporta cerealele pe aceleași căi ca înainte de război.

„E clar că, economic, pe chestiunea aceasta de război se mai câștigă, deoarece Republica Moldova a devenit o țară de tranzitare a multor produse din Ucraina, inclusiv a producției cerealiere”, a declarat Igor Grigoriev. El a explicat că, la compartimentul cerealelor, Ucraina a fost pe locul unu, doi sau trei la diferite produse cerealiere. De exemplu, până la război era pe locul întâi în lume la producerea uleiului, la grâu – pe locul doi. Exporturile se efectuau prin porturile sale de la Marea Neagră. Acum, în contextul războiului, o bună parte din aceste produse se exportă tranzitând teritoriul Republicii Moldova. Aici agenții economici, traderii noștri, chiar și membrii asociației beneficiază de această conjunctură și prestează servicii de tranzitare, adică de trader.

Mai câștigă agenții economici din Republica Moldova, câștigă bugetul țării în formă de impozite, însă nu în proporții enorme, deoarece Republica Moldova are capacități insuficiente de ieșire din țară, adică puncte vamale. Acest lucru este un dezavantaj foarte mare și pentru producătorii agricoli din Republica Moldova, și pentru cei ce tranzitează țara, a subliniat reprezentantul Ministerului Agriculturii.

În final, Igor Grigoriev a declarat în numele tuturor agricultorilor, membri ai asociației, că doresc pace și ca războiul să se termine, Ucraina să obțină victorie. Își mai doresc ca lucrurile să se aranjeze, economia să nu se dezvolte pe bază de război, ci pe bază de competitivitate și pe lege.

Zilele Filmului Românesc, o ediție de succes

Publicul din Chișinău a umplut sălile de cinema la proiecțiile din cadrul ediției a VIII-a a Zilelor Filmului Românesc (ZFR), care a avut loc în perioada 22-25 septembrie în cinematografele Cineplex-Loteanu și Odeon.

Secțiunea FILME NOI a inclus șapte filme: „Metronom” de Alexandru Belc, „Crai nou” de Alina Grigore, „Imaculat” de Monica Stan și George Chiper-Lillemark, „Miracol” de Bogdan George Apetri, „Marocco” de Emanuel Pârvu, „Balaur” de Octav Chelaru și „Om Câine” de Ștefan Constantinescu. Spectatorii au putut sta de vorbă cu invitații acestei secțiuni: actorul și regizorul Emanuel Pârvu, regizorii Alexandru Belc, Octav Chelaru și Monica Stan, producătoarea Gabriela Suciu și directorul de imagine Adrian Pădureț.

Marele actor Dorel Vișan s-a întâlnit cu publicul în cadrul secțiunii FOCUS. Secțiunea RETRO i-a adus un omagiu regizoarei Malvina Urșianu. A fost proiectat, de asemenea, și un film pentru copii, „Străjerii Deltei” (2021), de Liviu Mărghidan.

Zilele Filmului Românesc vor merge pe parcursul lunii octombrie, în fiecare weekend, și în alte cinci orașe din Republica Moldova – Bălți, Soroca, Nisporeni, Călărași și Cahul, unde vor fi prezentate filme din selecția de la Chișinău.

Zilele Filmului Românesc constituie un eveniment organizat de Asociația Cineaștilor Independenți ALTERNATIVE CINEMA din R. Moldova și casa de producție ROVA FILM din România, cu sprijinul Departamentului pentru Relația cu Republica Moldova, Ministerului Culturii al Republicii Moldova, Centrului Național al Cinematografiei din Republica Moldova, Institutului Cultural Român „Mihai Eminescu” la Chișinău și Uniunii Cineaștilor din România.

Irina Nechit

Saltim-banc

Punctul pe umor

Gheorghe BÂLICI

Un Festival al Umorului care să țină opt zile ca la Vaslui nu se află nicăieri în toată Țara. Iar dacă ți se dă premiul întâi la Salonul de literatură satiric-umoristică organizat de Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” și ți se mai decontează și drumul tur-retur pe deasupra, cel puțin două zile, cât ești „oaspete scump și drag”, rar eveniment i-ar putea fi pe măsură sau ar putea să-l întrecă.

Pe urmă, se mai întâmplă și alte festivaluri de umor, tot mai bune și mai bune, ridicate și ele în slăvi de alții, fiecare având ceva deosebit, ceva care nu a mai fost vreodată. Cei care se adună la aceste sărbători ale spiritului, premiați desigur, au aceleași cuvinte de laudă, mulțumesc gazdelor ospitaliere și declară că nu au mai văzut așa ceva, că nu se putea organiza mai bine evenimentul care a fost un succes incontestabil.

Sincer să fiu, o să-mi dau dreptate și mie și celor ce se bucură prin alte părți, căci, atunci când ești fericit și te simți bine, ți se pare că ești cel mai obiectiv și deții adevărul în ultimă instanță.

Cu toate acestea, după vreo douăzeci de ani de „umblătură” pe la mai toate festivalurile de umor, unde, nu ascund, am fost de foarte multe ori premiat și „nu am pus niciodată la îndoială competența juriului care îmi acordă premiul întâi”, parcă aș pune mâna pe inimă și aș mai spune ceva.

De foarte multe ori m-am simțit bine, poate chiar mai bine atunci când nu am avut vreun premiu și nimeni dintre prietenii „apropiați” nu m-a invidiat. Este adevărat că valoarea premiului nu acoperă uneori nici cheltuielile de drum, însă nu acest lucru, până la urmă, are importanță pentru „gloria postumă”.

Știu, așa cum știu și alții, că există festivaluri de umor unde degeaba trimiți, pentru că organizatorii de acolo au... premianții lor. Aceste așa-zise concursuri s-au transformat încetul cu încetul în niște „cumetrii” unde se adună aceiași concurenți și ciocnesc paharele „pentru succes” cu același juriu.

Plicul în plic, cu motto, este demult o poveste de adormit copiii, pentru că totul se află la cheremul juriului, care te poate recunoaște „după stil”, poate deschide, la urma urmei, pliculețul și te poate trimite la coșul de gunoi chiar dacă ai scris doar epigrame antologice.

Nici expedierea lucrărilor pentru concurs pe e-mail nu este o soluție salvatoare când cineva din juriu „nu te înghite”, consideră că „prea te-ai abonat la premii”, ești „de dincolo” etc. Faptul că unii membri ai juriului la anumite festivaluri nu au scris în toată viața lor nici măcar o epigramă, cel puțin bunicică dacă nu bună, nu contează atât timp cât aceștia „se știu” cu organizatorii de ani de zile.

Mulți buni organizatori de festivaluri „își încearcă penița” și obțin premii importante la concursuri, după care, la rândul lor, încep să acorde premii bazate pe reciprocitate altor „creatori” care i-au premiat.

La unele festivaluri „premianții” ar putea fi anunțați cu un an înainte de lansarea concursului, la altele unii sunt premiați „pentru că le-a venit rândul”.

Sunt și epigramiști buni care obțin câte un premiu numai după ce „au îngrijit” volumul lui „nea cutărică care numai strică” ș.a.m.d.

Există o mână de creatori onești, foarte puțini, ce nu se conformează, care nu știu prin ce minune mai răzbat prin alianța de beton a celor care au cucerit toate redutele și nu se mai opresc.

Mai există și unii buni epigramiști care, cu părere de rău, nu mai trimit la concursuri. Au fost mari epigramiști care, cu și mai multă părere de rău, nu au mai trimis la concursuri...

De fapt, începusem să vă spun ceva despre un premiu important ce mi s-a decernat la Vaslui. Măcar acum, la sfârșit, le mulțumesc organizatorilor.

Aviz publicitar

Judecătoria Ungheni (mun. Ungheni, str. Națională 10/1) informează pârâtul Duminică Cristofor, cu ultimul domiciliu cunoscut pe adresa R-ul. Ungheni, sat. Petrești, și pârâtul Crecu Natalia, cu ultimul domiciliu cunoscut pe adresa r-ul Ungheni, sat. Petrești, că pe rolul instanței se află spre examinare, fără participarea părților, cauza civilă nr. 2-1196/2022 la cererea de chemare în judecată depusă de Centrul de Excelență în Energetică și Electronică către Duminică Cristofor, Crecu Natalia privind recuperarea cheltuielilor suportate pentru pregătirea cadrelor. Se propune pârâtului să prezinte instanței referința și probele de care dispune referitor la cauză, în termen de 30 zile din data publicării prezentului anunț.

Judecător – Mariana Stratan

Interviu cu artistul plastic Ion Severin, deţinător al Premiului I obţinut la Târgul Internaţional de Artă de la Oxford şi al Premiului I acordat de cea mai mare Galerie de artă digitală din Hong Kong BruhahaArt

„Tot ce e viu în jurul nostru are o imensă putere de regenerare”

– Spune-mi, te rog, dragă Ion Severin, ce desenai în copilărie?

Desenam „copilăreşte”. Ce anume, nu-mi mai aduc aminte. Pentru orice copil, desenul e o formă de expresie, poate cea mai la îndemână, înainte de a învăţa să scrie sau să citească.

– Unde eşti născut?

La Străşeni.

– Ce-ţi părea interesant în acţiunea de a desena?

Faptul că poţi dezvolta o idee, oricât de complexă, de la un singur punct.

– Ai absolvit în 1983 Academia Ucraineană de Tipar din Lviv (secţia Artă Grafică). Ce ai înţeles despre tine, despre arta plastică, la Lviv?

Am înţeles că am mult şi multe de învăţat. Învăţ şi acum, în fiecare zi. Fără studiu permanent şi dorinţa de a fi mai bun decât ai fost ieri, nu faci nimic.

– Care au fost cele mai memorabile expoziţii ale tale în Chişinău?

Cred că nici una. De câte ori am solicitat o sală de expoziţie, fie la Muzeul Naţional de Artă, fie la Sala UAP „Constantin Brâncuşi”, am fost tratat cu refuz. Am expus în spaţii mici, puţin vizibile, departe de a fi memorabile.

– De la prima ta expoziţie în Strasbourg, din 2009, ce alte expoziţii importante ai avut până azi, în Europa?

Mai întâi, trebuie să precizez că expoziţia de la Strasbourg, găzduită de Consiliul Europei, nu a fost prima mea expoziţie în Europa. Înainte de asta, am avut expoziţii în Germania (1995), în Franţa (1997, 1998, 2000, 2005). După 2000, am avut numeroase expoziţii, aş menţiona câteva: expoziţia de la Centrul Cultural Iboya, Northampton, UK, 2015, expoziţia de la Consiliul Judeţean Mureş, 2016, cea de la The North Art Centre din Oxford, 2017, de la The Charlies Rennie Machintosh House, Northampton, UK, 2019. Dar cel mai impresionant pentru mine a fost Târgul Internaţional de Artă de la Oxford, din 2017, la care am luat locul întâi pentru cel mai bun artist. E un premiu care mă onorează, mai ales că a fost acordat de Richard Knight, expert în artă, ex-director la Secţiunea de Desen şi Grafică de la Casa de Licitaţie Christie’s din Londra, Paris şi New York.

Ion Severin, artist plastic

– Cât timp lucrezi la o lucrare?

Cum spunea un amic de-al meu, eu nu am un program de la 9 la 5 şi nici un număr de lucrări pe zi, săptămână sau lună. Aici contează disciplina interioară.

– Felicitări pentru Premiul I acordat de cea mai mare Galerie de artă digitală din Hong Kong BruhahaArt! Au văzut-o mii de vizitatori. Te-a cuprins euforia?

Nu. Euforie e prea mult spus. Firește, m-am bucurat să aflu că arta mea e apreciată de oameni cu experienţă în lumea artei. Acest premiu e urmat de o expoziţie solo la aceeaşi galerie, unde voi expune 15 lucrări.

– În prezent ai o expoziţie la Luvru. Care e genericul ei, câte lucrări cuprinde? Ai fost la inaugurare?

La ora la care vorbim, expoziţia s-a încheiat deja. Am expus 20 de lucrări în prestigioasa sală Carousel du Louvre. De regulă, nu ratez inaugurările – e o bună ocazie de a relaţiona cu alţi artişti, cu critici de artă, galerişti etc. A fost o seară deosebită.

– Unde trăieşti acum?

De ceva timp locuiesc în Marea Britanie, ţara care-mi oferă confortul necesar pentru a crea şi a expune. Aici oamenii te tratează după principiul „nu contează de unde vii, contează ceea ce faci”.

– Cât de mult călătoreşti?

Atât cât îmi permit timpul şi circumstanţele.

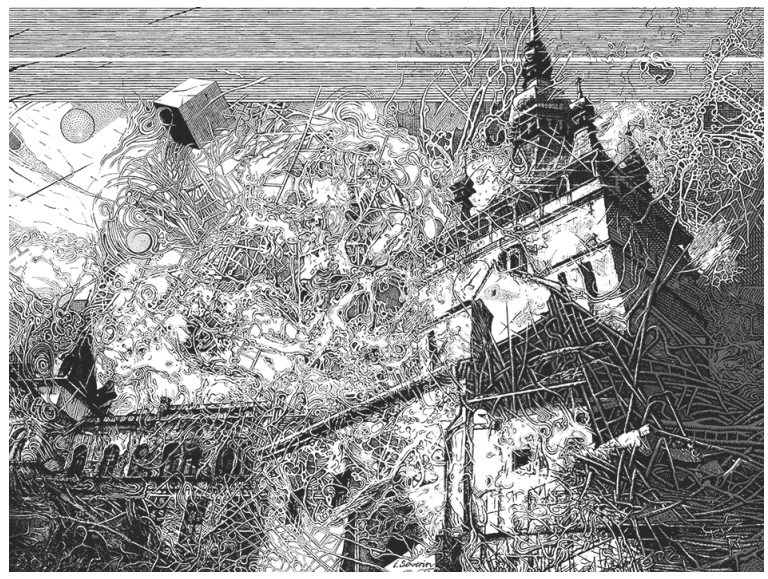

Ion Severin. Regenerare

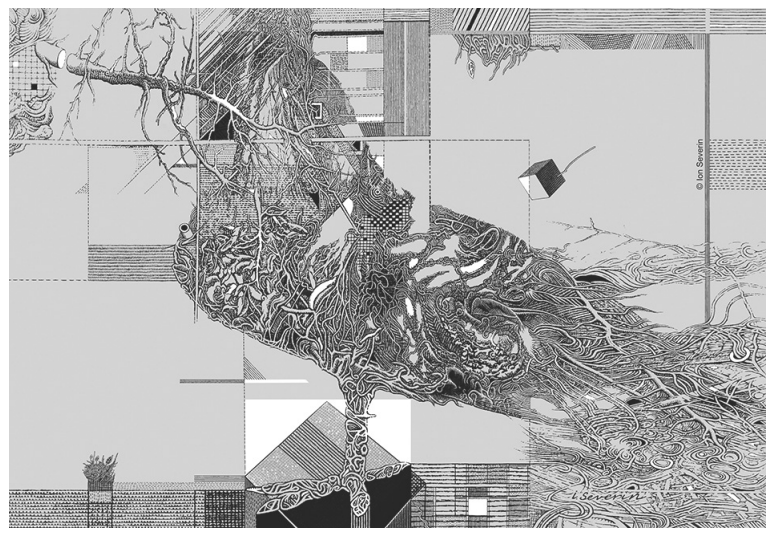

Lucrare de Ion Severin

– Grafica ta e foarte migăloasă. Cum îţi protejezi ochii, vederea? Pictezi cu sau fără ochelari?

E la fel cum ai întreba un medic dacă poartă echipament de protecţie.

– Cum e Londra după ce Regina s-a stins?

Tăcută, cum e şi firesc să fie. Pătrunsă de respect şi gratitudine pentru tot ce a însemnat Regina în viaţa britanicilor.

– Când vei avea o amplă expoziţie la Chişinău?

Nu cred că cei care fac jocurile în lumea artei de la Chişinău mă vor în R. Moldova cu o expoziţie. Prin urmare, nu ştiu.

– Mulţumesc pentru interviu şi mult succes în continuare!

A dialogat
Irina Nechit

Teatrul Naţional „Ivan Franko” din Kiev, aplaudat la Chişinău

Trupa Teatrului Naţional Dramatic Academic „Ivan Franko” din Kiev nu joacă la sediu, din cauza războiului. Actorii merg în zonele unde se duc lupte grele cu duşmanul, adesea joacă în tranşee.

„Noi nu prezentăm acum spectacole în clădirea teatrului nostru. Foarte multe spectacole sunt întrerupte de sirene, iar spectatorii sunt nevoiţi să se ascundă în subsol. Apreciem susţinerea Republicii Moldova, asta ne mişcă foarte mult”, a spus regizorul Dmytro Bogomazov, director al Teatrului Naţional din Kiev, la conferinţa de presă consacrată turneului trupei ucrainene la Chişinău. Naţionalul din Kiev a fost oaspete de onoare la cea de-a 7-a ediţie a Reuniunii Teatrelor Naţionale Româneşti. Cu prilejul participării artiştilor ucraineni la eveniment, Excelenţa sa Marko Shevchenko, Ambasadorul Ucrainei în Republica Moldova, a declarat: „Într-un război atroce, puterea artei nu poate fi comparată cu puterea armelor. Cu toate acestea, puterea artei este mai mare decât puterea armelor. Armele vorbesc pe câmpul de luptă, arta vorbeşte cu sufletul oamenilor”. Iar Petru Hadârcă, directorul TNME, a subliniat: „Din primele zile ale războiului, Teatrul Naţional „Mihai Eminescu” şi-a exprimat solidaritatea cu artiştii şi oamenii din Ucraina. I-am invitat la Reuniune pe colegii noştri de la Teatrul Naţional Dramatic Academic „Ivan Franko” din Kiev şi ne-am bucurat că invitaţia a fost acceptată”.

Spectacolul „Coriolanus” de Shakespeare, în regia lui Dmytro Bogomazov, prezentat la Chişinău, pe scena Teatrului Naţional „Mihai Eminescu”, a copleşit publicul prin tensiune, implicare, virtuozitate, prin ingeniozitate şi complexitate. În ochii actorilor, dar şi ai spectatorilor au strălucit pe parcursul reprezentaţiei şi mai ales la final lacrimi de bucurie amestecată cu durere, de recunoştinţă şi compasiune. Aplauzele au durat minute în şir. A fost un punct culminant al Reuniunii Teatrelor Naţionale, un act de solidaritate şi o expresie a speranţei că poporul ucrainean îşi va obţine libertatea şi pacea pe care le merită.

Irina Nechit

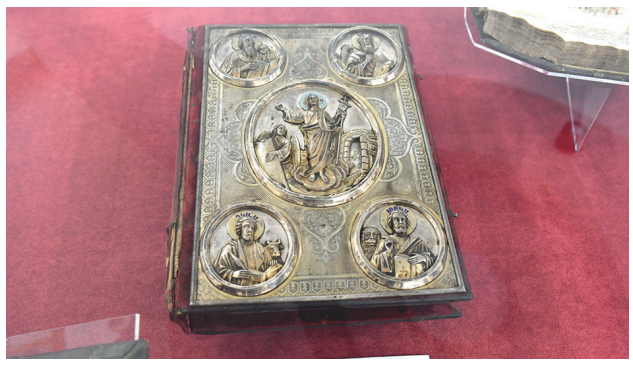

Expoziția „Tezaur de Carte” la Muzeul Național de Literatură „Mihail Kogălniceanu”

În perioada 20-24 septembrie 2022, la Muzeul Național de Literatură „Mihail Kogălniceanu” s-a desfășurat o expoziție de cărți rare cu genericul „Tezaur de Carte”, prezentând câteva piese de tezaur din patrimoniul muzeului. Evenimentul a fost organizat în cadrul „Zilelor Europene ale Patrimoniului 2022. Patrimoniu Durabil”, cu scopul de a sensibiliza opinia publică referitor la patrimoniul paneuropean, de a încuraja populația să se implice activ în protejarea și consolidarea patrimoniului cultural pentru generațiile actuale și viitoare.

În deschidere, doamna Maria Șleahtițchi, directorul general al muzeului, a precizat că această expoziție constituie evenimentul central al activităților organizate de instituție în cadrul „Zilelor Europene ale Patrimoniului 2022”. În colecțiile muzeului, se află peste 400 de documente de valoare regională, națională și internațională, ce sunt parte a patrimoniului cultural național mobil, fiind incluse în Registrul Programului Național „Memoria Moldovei” (1998). Între acestea se numără și cele zece documente expuse: „Евангелие учительное”. Rohmanov (1619); „Евангелие учительное”. Kiev (1637); „Antologhion”. Veneția (1686); „Penticostarion”. Veneția (1687); „Triodion”. Iași (1747); „Antologhion”. Iași (1755); „Penticostarion”. București (1768); „Sfânta și dumnezeiască evanghelie”. Râmnic (1784); „Сочинения Каллиста и Игнатия. Рай”, sec. XVIII: Manuscris; „Журнал А. Храповицкого с 1732 по 1793 г.”: Manuscris; „Slujebnic”, sec. XVIII: Manuscris; „Biblia în limba armeană” (1890).

Un punct de vedere avizat privind importanța cărților expuse a fost formulat de expertul în carte rară, Veronica Cosovan, șefa secției „Carte Veche și Rară” a Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova. Potrivit expertului, valoarea pieselor de tezaur expuse la MNLMK trebuie estimată în funcție de câteva aspecte: „arealul geografic în care au fost tipărite, conținutul, aspectul poligrafic și personalitățile care au contribuit la apariția lor”. Reprezentând categoria de bunuri arheologice și istorico-documentare de importanță internațională și națională, aceste lucrări au o însemnătate mare în „istorie, artă, teologie, filologie, paleografie și în alte științe”.

Prima carte la care s-a referit Veronica Cosovan este „Triodionul”, tipărită la Iași în 1747, în prima tipografie particulară din Moldova istorică, cea a lui Duka Sotiriovici (de origine greacă): „Însemnările marginale de la f. 2-16 și f. 16-18 ne relatează despre circulația acestui exemplar. Potrivit lor, cartea a fost procurată de Petre Bacăl, care a dat-o de pomană bisericii din Huși. La p. 16-18, avem o însemnare de proprietate, care atestă faptul că această carte a fost cumpărată din banii satului Săcăreni (raionul Hâncești)”.

O altă carte inclusă în Registrul Programului Național „Memoria Moldovei” este „Antologhionul” de la Iași din 1755. Pe filele acestei lucrări, expertul a descoperit „informații despre cumpărarea cărții de către răzeșii și preotul din s. Vilavece, în zilele domnitorului Ion Matei Ghica, în 1755 (la f. 8-17)”. Totodată, la f. 394-399, s-a găsit o altă însemnare, „ce atestă cumpărarea cărții în 1777 de la preotul din Suceava, cu suma de 25 lei”, iar la f. 405, cercetătoarea a identificat „o însemnare din 1831, ce confirmă o epidemie de holeră în Bucovina”.

Un loc aparte în expoziție îl ocupă cartea „Евангелие учительное”, tipărită în 1637, la Kiev, sub supravegherea lui Petru Movilă (1596-1647), Mitropolit al Kievului, descendent al unei familii de mari boieri și domni ai Moldovei. Așa cum a precizat Veronica Cosovan, avem de-a face cu „prima ediție adnotată a Evangheliei”. De remarcat este și contextul în care s-a produs tipărirea cărții: „Petru Movilă a întreținut legături strânse cu doi dintre voievozii Țărilor Române. Lui Matei Basarab (1632-1654), voievod al Țării Românești, îi trimite trei tiparnițe cu meșteri kieveni, deprinși în arta tiparului, pentru tipografiile de la Câmpulung (1635), Govora (1637) și Târgoviște (1646). Iar lui Vasile Lupu (1634-1653), voievod al Țării Moldovei, îi trimite în 1642 prima tiparniță din Moldova, alături de meșterii tipografi: gravorul Ilie, Mihail și rectorul Academiei Duhovnicești de la Kiev, Sofronie Pociatki”.

Despre o altă carte din spațiul ucrainean – „Евангелие учительное”, apărută în 1619, în Rohmanov – aflăm că tipărirea ei a fost posibilă prin contribuția unui alt reprezentant al dinastiei Movileștilor, domnița Irina Movilă, fiica lui Ieremia Movilă, voievod al Țării Moldovei (1595-1600; 1600-1606). „Prin intermediul acestei cărți, susține Veronica Cosovan, în spațiul românesc pătrunde termenul slavon de «cazanie» cu sensul de «predică» sau «carte»”. Ulterior, acest termen va fi asociat cu lucrarea „Cartea românească de învățătură...” (1643) a mitropolitului Varlaam, supranumită și „Cazania lui Varlaam”.

Cele două lucrări apărute la Veneția în limba greacă, „Antologhionul” (1686) și „Penticostarionul” (1685), „demonstrează, potrivit expertului, cât de cărturari erau călugării și preoții din spațiul pruto-nistrean în secolele XVI-XVIII, fiind vorbitori de limbă greacă”.

De un interes aparte s-au bucurat și manuscrisele expuse. Referindu-se la „Сочинения Каллиста и Игнатия. Рай”, o colecție de învățături ascetice călugărești, întocmite de Patriarhul Constantinopolului Kalist și Ignatie din Xanthopoulos în secolul al XIV-lea, Veronica Cosovan a menționat că „această lucrare a fost tradusă din greacă în slavonă de către Paisie Velicikovski și a fost introdusă în «Filocalia» = «Добротолюбие» (1793). În secolul al XVIII-lea, «Raiul» a fost răspândit în numeroase copii manuscrise în Grecia, Rusia, România și Basarabia”.

În încheiere, Veronica Cosovan a menționat că „patrimoniul cultural documentar este una din verigile principale în asigurarea legăturii dintre trecut și viitor, iar cartea, manuscrisă sau tipărită, are un rol important în păstrarea memoriei naționale și este de datoria noastră, a celor care le păstrăm, să le promovăm și să le valorificăm prin diverse forme”.

Natalia HARITON,
cercetător științific superior la MNLMK

Nu mai sunteți copil!

„Nu mai sunt copil, pare că m-au nins ani,
Doar un singur om mâna mi-a întins – bani!
Nu mai văd nimic, simt că mă cufund greu
Și nici nu mai știu sunt sau nu mai sunt eu?!”

Da, maestre Igor Crețu, nu mai sunteți copil. Demult nu mai sunteți. Sunteți un poet. Mai sunteți și un traducător desăvârșit, altul mai bun noi n-am avut. Sufletul de poet se desprinde din pictura Valentinei Rusu Ciobanu*. A spus-o cu pensula văzându-Vă și pictându-Vă. Poet tăcut și concentrat. Un poet cu ochii larg deschiși spre mare, spre larg. Bănuiesc, spre Cara Dagul din Crimeea. Marea pare să vă fi cucerit pentru totdeauna, o simțiți, o priviți și cu spatele, ea Vă învăluie... Iar bleumarinul cămășii e pentru a-i accentua adâncimile. Sufletul de poet are nevoie de adâncimea și larghețea mării... doar la mare un poet vede altfel, altfel gândește la traducerile care, peste ani, s-au dovedit a fi cele mai valoroase opere pe care le-ați lăsat neamului. Iar *Micul Prinț*, în cea mai reușită variantă, rămâne a fi cadoul neprețuit adus copiilor, dar și adulților. Ați abandonat poezia în favoarea traducerilor din franceză, rusă. Noi am avut doar de câștigat.

Sunt într-un impas, maestre!

Citesc și recitesc versurile D-voastră... în care s-ar părea că sunteți decepționat de lumea care nu-i lume, ci doar o mască, multe măști... în care fiecare nu-i el, ci altcineva... și Vă accept alegerea.

Dar cine-s eu ca să judec?

Calmul feței și liniștea mâinilor cu degete lungi, fine, cu nodurile lor filosofice, detalii ce trădează și o proveniență aristocratică, exprimă profunda acceptare a sinelui. V-ați împăcat încă prin anii `80. Altfel cine știe ce fel de *Prinț* am fi citit noi azi?

Un Om ce adoră marea, un Om ce adoră cărțile, unul împăcat cu sine, fără nicio neliniște pe chip, cu ochii larg deschiși probabil de la natură, gata să asculte valurile, este pregătit să admire ce mai poate fi admirat, ce a mai rămas nealterat. Iar ajuns la o anumită vârstă, la sigur, nu mai are motiv să rostească: Și nici nu mai știu sunt sau nu mai sunt eu.

Erați. Ați fost. Rămâneți. Veți fi al nostru în veci!

Mihaela PERCIUN,
scriitoare, muzeograf, MNLMK

*Valentina Rusu Ciobanu (1920-2021)
Portretul lui Igor Crețu
Ulei/ tempera/ pânză, 70x48 cm, 1981
Colecția Arte Plastice, nr. de inv. 2144, MNLMK

În amintirea lui Chiril Paraschiv

Născut la 31 iulie 1951 în s. Fârlădeni, r-l Hânceşti, într-o familie de ţărani, decedat la 24 august a.c. La vârsta de patru ani rămâne orfan de mamă şi autorităţile îl înscriu la orfelinatul din s. Hâjdieni, r-l Orhei. Ca rezultat al unei selecţii de specialitate, e transferat, în 1959, la orfelinatul Şcolii Speciale de Muzică „E. Coca” din Chişinău. Absolvă clasa de vioară a şcolii (în 1970), apoi Institutul de Arte „G. Musicescu”, Facultatea de Interpreţi (1970 – 1975). După serviciul militar obligatoriu de un an, este angajat, în calitate de profesor de vioară, la ŞSM „E. Coca”, astăzi Liceul de Muzică „Ciprian Porumbescu” (din 1976 până la decesul său). Semnează manualul-crestomaţie „Pentru cei ce prima oară pun la umăr o vioară” (Biblioteca „Meşterul Manole”, Chişinău, 2014), volumul de poezie originală şi tradusă, „Reflectare” – „Otrajenie” (aceeaşi colecţie, 2016). Este autorul mai multor lucrări pentru vioară, printre care „Paganiniana”, pe care a publicat-o, iar altele, xerocopiate, sunt puse pe pupitrul didactic al şcolilor de muzică.

În căutarea emoţiei din melodie

O clasă de vioară la etajul trei, cu un pian pentru acompaniament, muzica şi monştrii ei sacri, la fel şi elevii săi supradotaţi, pentru că sunt copii admişi la Liceul de elită „Ciprian Porumbescu”, e tot ce avea mai de preţ şi mai drag profesorul Chiril Paraschiv. Aici a venit zi de zi timp de peste 40 de ani, aici s-au elaborat scheme de asediu al reginei vioara, aici au prins viaţă fantezii ce ar putea să facă să vibreze nu doar cele patru corzi, dar şi „ceva” mult mai misterios şi enigmatic – el zicea că acel „ceva” are chipul şi asemănarea emoţiei din noi. Doar că pentru această emoţie, pentru această expresie finală, trudesc game şi studii, se înroşesc bărbii sub „bărbia” viorii, se sprintenesc, obosind, degeţelele care parcurg piesele şi cântecele înmănuncheate de Chiril Paraschiv în culegerea sa „Pentru cei ce prima oară pun la umăr o vioară” – o carte cuprinzând universul copilăriei, viu ilustrată şi plasată în câmpul de interes al ochiului şi urechii de copil. „Pentru prima oară” apărea şi o asemenea crestomaţie: cu folclor autentic şi piese originale de Chiril Paraschiv inspirate din arhetipuri româneşti, cu versuri, însoţind sonul viorii, de Grigore Vieru şi – surpriză! – de Chiril Paraschiv. (E chiar pentru prima oară, pentru că, până atunci, şcolile de muzică aveau în uz doar culegeri de piese străine, de regulă, ruseşti.) Şi metodist, şi folclorist, şi autor de muzică şi versuri, dar şi sponsor-pensionar (!) al propriei cărţi, el şi-a sintetizat aici o parte a experienţei sale, deşi impulsul iniţial nu era decât că, „la începuturi, copiii mei veniţi de la ţară nu înţelegeau ce-i acela „petuşok/grebeşok” şi cum să scoată din corzi un cucurigu...”. De aici, de pe această trambulină, energizată îndelung şi meticulos de efortul său, de imaginaţia sa, de principiul sunetului consistent şi savuros animând, pe parcursul anilor, un repertoriu mai mult decât didactic (l-am remarcat la unul din concertele aniversare ale elevilor săi), din clasa lui de vioară, promoţiile sale de absolvenţi au ajuns în diferite orchestre profesioniste din ţară şi de peste hotare. Printre ei, talentatul Eugen Ceremuş, astăzi câştigător de trofee internaţionale şi violonist în orchestra simfonică a Filarmonicii din Cleveland, SUA, este, a considerat el, opera şi creaţia sa care îl face să se simtă împlinit.

Uşor şchiopătând la vârsta senectuţii, cu o expresie bonomă de personaj care, orice i s-ar întâmpla în viaţă, găseşte echilibrul în arta sunetelor, Chiril m-a făcut întotdeauna să-mi amintesc de anii copilăriei şi adolescenţei, când am fost colegi de clasă: el – în „şarvarii” orfelinatului, care a cântat primul „Balada” de Ciprian Porumbescu şi de care s-a îndrăgostit superauzul clasei, T.P.; eu – „gorodskaia”, dichisită şi alintată de mama şi bunica, un pic invidioasă pe el pentru că lua, spre deosebire de mine, „cinci” la solfegiu şi armonie. Nu ştiam atunci că e orfan de mamă, că şi-a căutat singur tatăl („Am scris peste tot, ca Vanika Jukov al nuvelei cehoviene, „na derevniu deduşke”), pentru ca să-l găsească într-un sat din Hânceşti, unde a aflat că s-a născut şi unde, mai nou, părintele îl chema, în vacanţă, să prăşească. Până la urmă, el – nu s-a despărţit niciodată de vioară; eu – m-am despărţit, totuşi, de pian.

Împreună cu elevii săi

Adoptat de două muze

Ne-am întâlnit într-o zi când dl profesor de vioară de la Liceul de Muzică „Ciprian Porumbescu” mi-a mărturisit, după ce îl luasem la întrebări, că are două fiice, o violonistă într-o orchestră din Torino, unde e şi profesoară de vioară, şi un agent bancar la Chişinău, fiecare în familia sa, dar că, oricum, nu se simte singur, pentru că, în afară de vioară, mai are o pasiune – poezia. Iată că vioara şi cuvântul şi-au dat întâlnire într-un spaţiu secret, acolo, unde s-a lăsat copleşit din nou de Beethoven şi „Sonata Lunii”, ori, în ritm de „Adagio” suav, s-ar transpune într-un ecou al lui Antonio Vivaldi, ori se va lăsa cuprins de o „Nocturnă” de Chopin, cu aerul ei de visare şi nostalgie (*„Hai, draga mea, să facem o plimbare/ uitând din noi durerile de ieri,/ Vezi, pacea nopţii o minune pare/ Cu umbrele-i şi valuri de tăceri.// Vrăjiţi vom fi de fiecare clipă,/ De plopii mândri, înălţaţi spre cer,/ De-o boare caldă ce cu a ei aripă/ Te-a mângâiat ca un-ndrăgostit stingher.”*).

Dar nu s-a oprit aici. Poezia, a lui şi a poeţilor din care a tradus, inclusiv Eminescu – în rusă şi Puşkin – în română, la fel George Bacovia, Leonida Lari, Grigore Vieru, Nichita Stănescu şi, de cealaltă parte, Tiutcev, Ahmatova, Ţvetaeva, Vîsoţki, Voznesenski (ca să enumăr doar câteva nume), această avalanşă copleşitoare de ispite, de curaj, de tupeu (să traduci din nume răsunătoare!) şi, totuşi, această inspiraţie poetică Chiril a cuprins-o în volumul „Reflectare” – „Otrajenie” – o carte de poezie în traducere română-rusă-română, pe care nu a mai putut s-o ţină în sertar şi a editat-o (din nou) pe cheltuială proprie. Dr. hab. Ion Manole remarca, în această carte, „arta de strălucit traducător” a autorului, care, fără a pretinde să facă parte oficial din breasla scriitorilor, îşi motiva demersul astfel: „Eram dezgustat de traducerile mizerabile în rusă ale unor autori din România ai poeziei eminesciene. Şi atunci am îndrăznit eu, apoi, am prins gust: de ce să nu încerc şi Puşkin, în română? L-a favorizat, în ,21, şi pe Gheorghe Colţun, traducându-i în rusă antologia de haicu „Soare pe buze de rouă”. Chiar şi în ultimul său an de viaţă, fiind pe patul de suferinţă, nu şi-a pierdut nici impulsul creativ şi nici buna dispoziţie, publicând, în ,22, o carte de epigrame, haiku şi poezie, cu traduceri din rusă-română-rusă, carte în care se reflectă, ca într-un izvor nesecat, fantezia, esenţa fertilă a talentului său.

De altfel, aceeaşi poezie şi, poate, demonii singurătăţii, fervoarea inspiraţiei şi, bineînţeles, vioara au fost punctul de intersecţie al unei mari şi prolifice prietenii: Chiril Paraschiv – Boris Dubossarschi. Regretatul compozitor şi profesor universitar la clasa de vioară, Boris Dubossarschi. Concertele, noile creaţii, inclusiv poetice, cu dedicaţii în acrostihuri la zilele de naştere, compoziţii şi proiecte didactice în elaborare, sugestii practice şi utile, notografii prieteneşti de crestomaţii umpleau viaţa şi solitudinea celor doi, a unui profesor de liceu şi a unei somităţi componistice, ambii găsind în această comunicare acea înţelegere dezinteresată şi productivă care poate să existe doar între profesionişti adevăraţi. Vorba dictonului: spune-mi cine îţi este prietenul...

Ştiu că, mai mulţi ani în urmă, regretata Leonida Lari, care l-a publicat pe Chiril Paraschiv în revista „Kodrî”, alături cu Iosif Brodsky, cu traduceri în rusă din poemele sale, i-a propus să facă studii speciale la Institutul de Literatură „M. Gorki” din Moscova. El avea însă deja format un reflex invincibil, să se urce zi de zi la etajul trei, la clasa sa de vioară, unde, de pe un portret nostalgic, l-a urmărit cu privirea aprobatoare profesoara sa dragă, Iudif Berşadscaia, să ia instrumentul în mâini şi să transforme „scârţâitul” învăţăceilor săi în melodie. Unele compoziţii sunt chiar ale lui, fie că e „Capriccio alla rustica”, sau „Ceasul”, sau „Paganiniana” (ultima se regăseşte, fiind comentată şi apreciată în volumul de studii muzicologice, „Paganiniada”, semnat de Ioana Maria Croitoru, Ed. Printech, Bucureşti, 2018 – eveniment de care Chiril era foarte mândru), piese dificile pentru repertoriul didactic şi nu numai, interpretate în concerte sau concursuri de elevii săi performanţi. Un cotidian pe cât de artistic pe atât de obişnuit, care ar fi fost, totuşi, incomplet în viaţa distinsului nostru profesor dacă... Dacă băiatul de la orfelinat, instinctul, sensibilitatea lui de artist nativ nu ar fi căutat, stimulat de muzică (sau de muză?), şi zona melodiei în cuvânt. Iar acesta l-a adoptat la fel ca şi cele patru corzi, alături de vioară vibrând şi poezia lui Chiril Paraschiv.

Cu admiraţie,
Rodica Iuncu

CHIRIL PARASCHIV

E sâmbătă!
E sâmbăta noastră!
În aşteptarea ta,
pe masă stau pregătite
două pocale
şi două mere
rumene, frumoase.

O lumânare arde calm,
fermecător,
ca nocturna lui Chopin.
Arde ca speranţa mea.
Arde ca răbdarea mea.
Arde, schimbându-se în culori,
în sunete,
în armonii,
până se împiedică
de un septacord amărâu.
Chinuit de un fermato grav
şi obosit,
lunecă,
cu ultima-i picătură de ceară,
într-un întuneric asurzitor...

E Duminică.
Demult,
pe masă stau pregătite
două pocale
şi două mere rumene, frumoase.

(„Natura morta con frutti”)

Criza energetică folosită ca instrument de manipulare a consumatorilor

Războiul nejustificat și neprovocat al Rusiei împotriva Ucrainei are un impact puternic asupra pieţelor energetice din întreaga lume. În timp ce la nivel internațional se caută surse alternative de aprovizionare cu resurse energetice, soluții de diminuare a prețurilor și a impactului economic și social al acestei crize, unii politicieni populiști și foști politicieni din R. Moldova distribuie falsuri și mesaje speculative, încercând să-și facă capital politic. Experții le recomandă oamenilor să analizeze critic orice declarație și să ia în calcul contextul regional și internațional.

Liderul Partidului Patrioții Moldovei, **Mihail Garbuz**, a publicat recent în rețeaua Facebook un video în care afirmă că Republica Moldova deține zăcăminte impunătoare de petrol, care i-ar asigura necesitățile pentru decenii întregi, însă România „ne fură" petrolul. *„În Moldova este petrol. Petrolul nostru moldovenesc, care este situat la o adâncime de 5 km, care este de o calitate superioară din care se poate face benzină, motorină, se pot încălzi case și prețurile la aceste resurse energetice vor fi în mod natural cele ale noastre, moldovenești, cele pe care le vom stabili noi",* spune politicianul cu viziuni pro-ruse Garbuz care la alegerile parlamentare anticipate din iulie 2021 a promovat un referendum de intrare a Moldovei în componența Federației Ruse.

Datele oficiale referitoare arată cu totul altceva. Astfel, potrivit informațiilor publicate de Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale, la 1 ianuarie 2021, Republica Moldova dispunea de aproximativ 112 mii de tone de petrol, iar anual se extrag aproximativ 5 tone. Cantitatea de rezerve exploatabile de petrol ar ajunge pentru ceva mai mult de o lună și nicidecum pentru 70 de ani, așa cum pretinde M. Garbuz. Din informațiile Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, în țara noastră sunt utilizate anual aproape 900 de mii de tone de produse petroliere. Nu corespund adevărului nici afirmațiile că „România ne fură petrolul".

A lansat speculații pe seama crizei energetice și fostul șef de stat, **Igor Dodon** care a deținut anterior (2006-2009) și funcția de ministru al Economiei și Comerțului. El a publicat în rețeaua Facebook o declarație în care a acuzat actuala guvernare că ar avea interese personale, folosindu-se de criza gazelor: *„Guvernarea a inventat noi scheme de sustragere din bugetul de stat a altor câteva sute de milioane prin efectuarea unor achiziții de gaze naturale netransparente și neclare și de stocare a acestora într-un stat vecin".* Dodon s-a referit la dispoziția din 29 august curent a Comisiei pentru Situații Excepționale, prin care Societății pe Acțiuni „Energocom" i s-a permis să achiziționeze 10 milioane de metri cubi de gaze naturale de la SA „Moldovagaz" care vor fi depozitate în depozitele de stocare din România. **M**inistrul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, **Andrei Spînu**, a declarat că Republica Moldova nu va plăti nimic pentru această asistență acordată de statul român, aceste depozite fiind cea mai potrivită și apropiată locație.

Aceste declarații ale unor politicieni și foști politicieni nu sunt argumentate și nu fac altceva decât să încingă spiritele în societate și să amplifice nemulțumirea oamenilor, care și așa sunt îngrijorați de scumpirile din ultima perioadă. **Dumitru Vicol**, expert moldovean în domeniul pieței financiare și a strategiilor de dezvoltare, care activează în prezent în Marea Britanie, regretă că acești politicieni, dar și alte părți interesate nu le explică oamenilor că țara noastră este dependentă energetic în totalitate. *„Criza energetica este una globală, iar impactul asupra economiei este parțial explicat și de factorii interni, dar și de dependența energetică a Moldovei. Am putea diviza impactul inflaționist pe factorii externi, în jur de 70%, iar restul 30% sunt factorii interni",* susține expertul.

Scumpirile în sectorul energetic s-au făcut resimțite începând cu a doua jumătate a anului 2021. Potrivit unui comunicat de presă al Consiliului Uniunii Europene, prețul combustibililor a crescut și mai mult urmare a **agresiunii neprovocate și nejustificate a Rusiei împotriva Ucrainei** care a generat, de asemenea, preocupări legate de securitatea aprovizionării cu energie în UE. Decizia Rusiei de a suspenda livrările de gaze către mai multe state membre ale UE a înrăutățit și mai mult situația, Federația Rusă folosind problema gazului ca o armă împotriva mai multor state.

„Puterea este în noi, tinerii, să-i ajutăm pe adulți să analizeze critic informația"

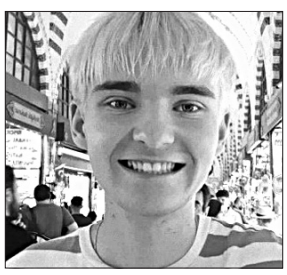

Cătălin Tcaciuc, elev la Liceul Teoretic „Constantin Stere" din municipiul Soroca:

— Este foarte important ca tinerii să-i ajute pe adulți să analizeze critic informațiile pe care le consumă, pentru că nu toți au capacitatea de a înțelege informația, mai ales persoanele în vârstă. De obicei, noi, tinerii, avem dezvoltate anumite abilități tehnologice care ne permit sa ne informăm din mai multe surse. Însă o mare parte din generația adultă nu poseda așa abilități, efectiv căzând pradă știrilor false.

Arina Căpraru, studentă la Universitatea „B.P. Hasdeu" din municipiul Cahul:

— Am studii pedagogice la colegiu și îmi dau seama că este mult mai greu să-i explici și să argumentezi unui adult decât unui copil cât de important este să verifice informația din mai multe surse. Maturii au această atitudine de „știe tot" și este greu să-i convingi. Dar asta nu înseamnă că trebuie să renunțăm. Dimpotrivă, trebuie să vorbim și să le explicăm cât de importantă este gândirea critică.

Sebastian Gâdei, elev la Liceul Teoretic „Miron Costin" din orașul Florești:

— Când eram mici, părinți și buneii ne îndrumau să nu-i ascultăm pe oamenii răi, ci doar pe cei cunoscuți și apropiați. Acum e timpul nostru să-i ajutăm să verifice informația și să aleagă în ce informație să aibă încredere. Unii maturi care au conturi în rețelele sociale cred tot ce se distribuie acolo. Însă acel spațiu este nesecurizat și dacă nu vom înțelege acest lucru, riscăm să devenim victime ale manipulării și știrilor false.

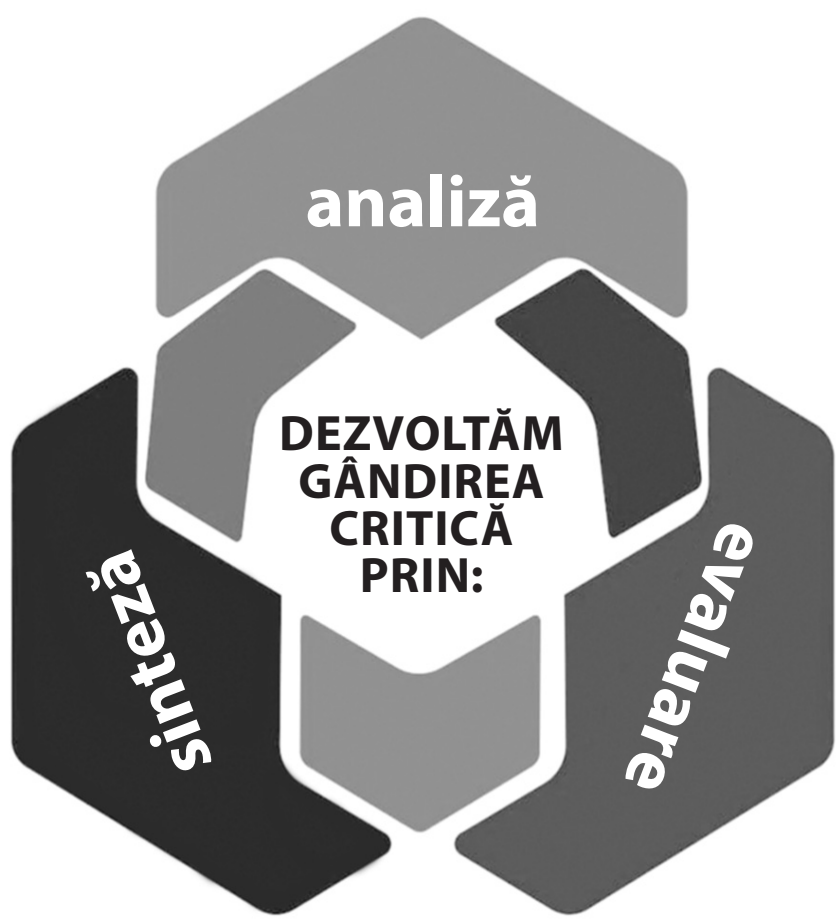

Pagină realizată de Asociația Presei Independente (API), responsabilă Lilia Zaharia

Efectele consumului abuziv de alcool asupra organismului

Alcoolul este cea mai larg răspândită substanţă utilizată în scop adictiv, consumul abuziv generând multiple consecinţe organice şi psihice.

Specialiştii care se confruntă cu efectele negative asociate consumului abuziv de etanol au constatat o tendinţă de creştere a consumului zilnic, creşterea producţiei de alcool, creşterea prevalenţei consumului în cantităţi mari, a dependenţei şi a consecinţelor asociate.

Problemele legate de consumul de alcool reprezintă o parte importantă a cazuisticii întâlnite în practica serviciilor de îngrijire medicală primară.

Abuz, dependenţă, intoxicaţie, sevraj, delirium tremens

Categoria „abuz de alcool" nu reprezintă neapărat un stadiu premergător al sindromului de dependenţă, ci o tulburare de sine stătătoare, definită prin uzul patologic al alcoolului şi consecinţele sale dezadaptative socio-profesionale.

Pe de altă parte, „dependenţa" va presupune existenţa toleranţei şi a sevrajului (sindromul de întrerupere), iar în mod subiectiv, compulsiunea de a bea (persoana în cauză nu se mai poate „abţine" de la băutură).

Trebuie reţinut totuşi că dependenţa fizică rămâne stadiul cel mai intens, cel mai grav, care este regăsit la baza mai tuturor problemelor generate de consumul dăunător al băuturilor alcoolice.

Intoxicaţia acută (beţia acută) se manifestă prin euforie, dezinhibiţie socială, labilitate emoţională.

Supradoza se manifestă prin comă, mioză, depresie respiratorie, edem pulmonar grav, cianoză, hipotermie, hipotensiune arterială, aritmii cardiace.

Sevrajul, în formă severă, se complică cu delirium tremens. Apare la circa 72 de ore după întreruperea consumului, iar simptomele constau în tremurături ale corpului, febră, tahicardie, hipertensiune arterială. La 12-24 de ore după aceasta apar anxietatea, agitaţia, halucinaţiile vizuale, confuzia agitată (ce necesită frecvent contenţie), delirul.

Mortalitatea în delirium tremens este de 15-20% în primele 48 de ore.

O altă complicaţie poate fi apariţia crizelor epileptice care apar la 48-72 de ore după întreruperea consumului, la marii băutori, şi care pot anunţa sevrajul, dar pot apărea şi izolat.

Complicaţii neurologice

Demenţa alcoolică este datorată, pe lângă efectul toxic direct al alcoolului, unor multiple deficienţe nutriţionale şi vitaminice induse de alcoolismul cronic, ca şi unor repetate traumatisme cranio-cerebrale. Apare la alcoolicii cronici după mulţi ani de consum şi degradare.

Crizele comiţiale simptomatice sunt de obicei generalizate, apar fără aură, la scurt timp (6-8 ore) după întreruperea uzului şi pot anunţa instalarea sevrajului.

Tulburările cerebeloase – intoxicaţia etanolică duce la tulburări de coordonare şi modifică abilităţile motorii.

Neuropatia periferică alcoolică – include senzaţia de amorţeli, dureri ale membrelor, slăbiciune musculară, intoleranţă la căldură, incontinenţă urinară.

Complicaţii gastrointestinale

Asupra ficatului – deteriorarea hepatică începe cu transformarea steatozică a ficatului, urmată de hepatită alcoolică, şi în ultimă fază de ciroză.

Asupra stomacului – alcoolul este responsabil de incidenţa crescută a refluxului esofagian, iar de asemenea alcoolul favorizează colonizarea stomacului de bacilul Helicobacter Pylori. Acesta produce amoniac şi favorizează astfel colonizarea bacteriană ce duce la gastrită şi ulcer – în special în cazul consumului asociat de vin şi bere.

Complicaţii cardiovasculare

25% dintre pacienţii cu uz cronic de etanol prezintă o formă de boală cardiovasculară, datorată toxicităţii alcoolului asupra fibrei musculare striate ce duce la inflamaţia musculaturii cardiace, cardiomiopatie, aritmii şi anomalii ale ventriculului stâng.

În afara efectului toxic direct există o afectare secundară, rezultată din hipertensiunea indusă de alcool şi din modificările lipidelor sanguine ce contribuie semnificativ la morbiditatea cardiovasculară.

Arteriopatia coronariană este de 6 ori mai frecventă la alcoolici.

Cardiomiopatia alcoolică reprezintă o formă de disfuncţie cardiacă, având ca simptome dispneea urmată de tuse, palpitaţiile, anorexia, edemul şi disconfortul abdominal cauzat de congestia hepatică şi intestinală.

Complicaţii hematologice

Efectele hematologice ale etanolului includ o varietate de anemii, leucopenii şi coagulopatii.

Anemia se poate datora fie deficitului de fier şi pierderilor de sânge de la nivelul tractului gastrointestinal superior, fie ca urmare a inflamaţiei cronice sau supresiei medulare.

Complicaţii imunologice

Infecţiile

Abuzul predispune la infecţii prin malnutriţie, disfuncţie splenică, leucopenie.

Pneumonia de aspiraţie, HIV, meningita, bolile cu transmitere sexuală sunt frecvente la consumatorii cronici de etanol şi au o rată crescută a mortalităţii.

Neoplasmul

Persoanele cu uz cronic de etanol prezintă un risc crescut de cancer al tractului digestiv, cancer de sân, ficat şi plămân.

Rolul alcoolului în dezvoltarea cancerului este acela al unui co-carcinogen, adică potenţează efectul carcinogenic al altor factori, precum tutunul. Alte mecanisme posibile sunt iritaţia locală în cazul tractului digestiv sau deteriorarea funcţiei sistemului imun.

Complicaţii renale

Abuzul etanolic duce la perturbarea echilibrului acido-bazic şi la acidoză metabolică.

Alcaloza metabolică în schimb poate să apară odată cu voma şi diareea.

Deshidratarea este de asemenea frecventă la persoanele cu uz cronic de etanol şi este rezultatul vărsăturilor, diareii şi diurezei crescute.

Complicaţii metabolice

Alcoolul duce la anomalii ale reglării metabolismului carbohidraţilor prin disfuncţie hepatică şi pancreatică. Scăderea sensibilităţii ţesuturilor la insulină în timpul sevrajului etanolic poate duce la niveluri ale glucozei în sânge fie foarte scăzute, fie foarte ridicate.

Complicaţii sexuale

Consumul de alcool poate altera concentraţia hormonilor paratiroidieni, a insulinei, prolactinei, cortizolului şi a hormonului de creştere.

Consecutiv, la bărbaţi se observă, secundar scăderii producţiei de testosteron, disfuncţia sexuală şi infertilitatea.

La femei se poate instala prematur menopauza, poate apărea ciclul neregulat, dismenoreea sau metroragia, datorate malnutriţiei sau coagulopatiilor.

Complicaţii psihiatrice

Tulburarea de dispoziţie indusă de alcool

Între un sfert şi două treimi dintre alcoolici prezintă simptome depresive tranzitorii, suficient de importante pentru a le diminua capacitatea de adaptare şi funcţionare, iar la circa 20–30% dintre alcoolici acestea durează suficient de mult timp pentru a putea fi considerate o reală tulburare afectivă secundară.

Acest lucru se întâmplă la marii băutori, depresia fiind clinic similară episodului depresiv major, cu sentimente de pierdere a speranţei, idei de suicid până la planuri de suicid.

Tulburarea anxioasă indusă de alcool

Aceasta poate mima tulburarea de panică, diverse fobii şi apare în pofida calităţilor anxiolitice ale alcoolului, după un uz îndelungat.

Tulburarea psihotică indusă de alcool

Poate apărea în interval de 3-4 săptămâni de intoxicaţii acute repetate sau după un episod de sevraj. Simptomele psihotice sunt de tip paranoid, iar pacienţii sunt extrem de anxioşi şi agitaţi.

Tulburarea de somn indusă de alcool

Intoxicaţia acută se însoţeşte de somn agitat, coşmaruri sau insomnii.

În sevraj, somnul devine fragmentat şi superficial şi se poate menţine astfel multe luni, chiar după aceea.

Astfel, alcoolismul reprezintă o afecţiune cu o etiologie complexă, multicauzală, cu un răsunet major asupra tuturor sistemelor organismului, a cărui severitate poate duce până la deces.

romedic.ro

Patru reţete de ceaiuri pentru întărirea sistemului imunitar

Sistemul imunitar este cel care ne protejează de atacurile agenţilor patogeni, cum ar fi bacteriile, virusurile, paraziţii şi alte microorganisme. Există multe ceaiuri pentru întărirea imunităţii, dar reţetele de mai jos au efect mult mai puternic.

Ceaiul de măceşe şi cătină – un bun remediu pentru imunitatea ta

În 500 ml apă clocotită, adaugă o linguriţă măceşe (uscate şi zdrobite) şi o linguriţă cătină (fructe zdrobite). Lasă la infuzat 10 minute, apoi strecoară şi îndulceşte cu o linguriţă de miere. Atât cătina, cât şi măceşele sunt bogate în vitamina C, iar organismul nostru are nevoie din plin de acest lucru. În plus, acest ceai ajută la formarea anticorpilor. Este recomandat să îl consumi timp de 10 zile, câte 3 căni pe zi.

Ceai verde piperat

În 500 ml apă clocotită, adaugă 1 linguriţă de frunze mărunţite de ceai verde, 2 feliuţe de rădăcină de ghimbir proaspăt şi un vârf de cuţit pulbere de piper Cayenne. Lasă la infuzat 10 minute, apoi strecoară şi îndulceşte cu o linguriţă de miere. Se bea câte 2-3 căni de ceai pe zi. Acest ceai întăreşte sistemul imunitar, reduce febra şi are un efect calmant pentru durerile în gât.

Ceai de goji cu aromă de cuişoare şi portocale

În 250 ml apă clocotită, adaugă 1 linguriţă de ghimbir proaspăt (ras), 3 cuişoare şi puţină coajă de portocală. Apoi, stoarce în apă puţină zeamă de lămâie şi lasă la infuzat 10 minute. La final, se strecoară şi abia apoi se adaugă fructe de goji (1-2 linguri) şi mierea. Fructele de goji sunt bogate în vitamina C şi antioxidanţi, esenţiali în prevenirea multor afecţiuni, deoarece neutralizează radicalii liberi dăunători.

Ceai de ghimbir şi turmeric

La 250 ml apă fiartă, se adaugă o jumătate de linguriţă de ghimbir pulbere şi o jumătate linguriţă de turmeric. Se amestecă, apoi se lasă la infuzat 10 minute. La final, stoarce zeama de la o jumătate de lămâie şi adaugă o linguriţă de miere.

Acest ceai are şi proprietăţi antibiotice şi antivirale, stimulează circulaţia sângelui, contribuie la eliminarea toxinelor din organism, calmează tusea şi durerile în gât.

sfatnaturist.ro

Petru Marta – omul cu inimă de leu

L-am văzut pentru prima dată pe domnul Petru Marta la începutul anilor 2000 în sala de luptă a fostei şcoli sportive republicane „Olimpia”, actualmente Centrul Sportiv de Pregătire a Loturilor Naţionale.

Veneam în fiecare vineri la lupte de control împreună cu antrenorul meu; aşa este primit la noi, vineri toţi luptătorii din oraş, dar şi din localităţile limitrofe, se adună ca să-şi măsoare puterile între ei şi să totalizeze lucrul efectuat pe parcursul săptămânii.

Decebalul luptelor

În acea zi sala era arhiplină, nu era loc să arunci un ac. Am intrat în încăpere şi urmăream cu atenţie toţi sportivii. Mai cu seamă eram curios să-i văd pe cei tari care erau în acel moment: Ghenadie Tulbea, Vitalie Răileanu, Ruslan Bodişteanu. Dar prin mulţimea de sportivi văd un bărbat care deja alerga pe covorul de luptă, transpirat şi cu o privire cruntă. Imediat l-am asociat cu Decebal, chiar îmi părea că seamănă, făcea slalom printre sportivii care mai stăteau aşezaţi pe saltea.

Imediat am început să mă întreb: cine ar fi? Se vedea de la o poştă că era un luptător puternic. Am întrebat prin sală de cineva şi mi-a spus că este Petru Marta. Zic, ce nume de familie interesant, nemaiîntâlnit.

Tot antrenamentul l-am urmărit şi am observat că este extrem de talentat, lupta cu tinerii sportivi de parcă se pregătea de Mondiale. De fapt, m-a impresionat cu cât era net superior faţă de luptătorii tineri cu care lupta. Bineînţeles, am aflat eu repede ce personalitate era dumnealui: la acel moment era unicul cu asemenea rezultate printre luptătorii de stil liber, dublu campion european, în 1977 şi în 1978, medaliat cu bronz la mondiale în anul 1978, vicecampion la individual şi pe echipe al Cupei Mondiale din 1978.

Despre performanţele domnului Marta se poate vorbi la nesfârşit, chiar şi acum în spaţiul fostei URSS, oriunde m-aş duce, numaidecât cineva mă întreabă de dumnealui şi neapărat îmi povesteşte cât de puternic şi talentat era Petru Marta. De fapt, el a fost primul dintre basarabeni care a devenit campion european la lupte libere.

Graţie rezultatelor sale de excepţie, Moldova a devenit cunoscută departe de graniţele sale şi este îmbucurător faptul că şi jurnaliştii autohtoni au scris despre activitatea sa prodigioasă. Mai cu seamă, îl găsim pe Petru Marta în „Mica Enciclopedie a Sportului”, autorii volumului fiind doctorul în ştiinţe economice Nicolai Ambrosi şi jurnalistul Pavel Brădescu. De asemenea, file inedite despre enigmaticul Petru Marta a scris campionul european Anatolie Guidea.

Aniversarea a 70-a

În acest an, pe 21 septembrie, Petru Marta a împlinit frumoasa vârstă de 70 de ani. Şi iarăşi, ca şi cu 20 de ani în urmă, mă uimeşte şi mă motivează pe mine personal cu caracterul său tare şi cu inima sa de leu. După încheierea carierei ca sportiv de performanţă, a continuat să practice luptele, participând la Campionatele Mondiale rezervate veteranilor, reuşind să devină de opt ori campion. A îmbinat această pasiune cu lucrul de profesor-antrenor. Domnul Marta este antrenor de lupte feminine, şi-a dedicat mai mult de 20 de ani acestei profesii, având rezultate excepţionale: Natalia Budu (multiplă premiantă a Campionatelor Europene), Emilia

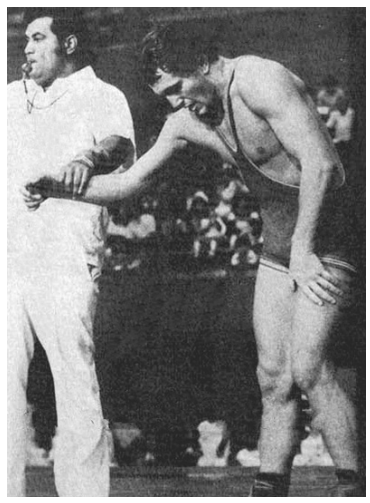

Budeanu (campioană mondială printre tineret), Natalia Ţurcan (campioană europeană la tineret), Tatiana Doncilă (medaliată cu bronz la a doua ediţie a Jocurilor Olimpice printre juniori) ş.a.

Ca sportiv, Petru Marta s-a calificat la Jocurile Olimpice de la Moscova (1980), dar circumstanţele, birocraţia şi nepăsarea funcţionarilor publici l-au lăsat şi fără locuinţă, dar şi fără posibilitatea de a participa la Olimpiadă.

De-a lungul carierei, a avut numeroase rezultate: multiplu campion al RSSM, campion al URSS (1975, 1978), câştigător al Spartachiadei de vară a URSS (1975), al Europenelor (în 1977 la Bursa, Turcia, şi în 1978 la Sofia, Bulgaria). De asemenea, s-a învrednicit de locul 3 la Campionatul Mondial (1978, Mexico). A fost decorat cu Ordinul „Gloria Muncii” (2001) şi cu Medalia „Meritul Civic” (2009). În 2007, i-a fost conferit titlul onorific de „Antrenor Emerit”.

Sergiu GURIN,
Antrenor Emerit,
membru al Asociației Istoricilor
din Moldova

P.S. După mine, sunt prea puţine menţiuni de recunoştinţă faţă de Maestrul Internaţional al Sportului Petru Marta. Merită mult mai mult. Însă fiind o persoană foarte modestă şi educată, s-a mulţumit cu ce a primit. Din partea colegilor de breaslă îi dorim domnului Petru multă sănătate, succes şi tot binele din lume.

Vâslind spre Olimp – un documentar de referinţă

Filmul documentar „Vâslind spre Olimp” a fost lansat pe 27 septembrie a.c. la Cinematograful Cineplex Loteanu din Chişinău. Creaţia filmografică, în regia Leontinei Vatamanu, a fost dedicată vieţii şi activităţii dublului campion olimpic, Nicolae Juravschi, preşedintele Comitetului Naţional Olimpic şi Sportiv.

Documentarul descrie în imagini copleşitoare (filmările s-au realizat inclusiv cu drone) şi cu o muzică ce îţi dă fiori parcursul sportiv al dublului campion olimpic (la canoe dublu, în pereche cu Viktor Reneiski, belarusul ce în prezent antrenează lotul naţional al Moldovei) şi de opt ori campion mondial Nicolae Juravschi.

De asemenea, au fost folosite filmări şi imagini de arhivă de la Jocurile Olimpice de la Seul 1988, în cadrul cărora protagonistul acestor rânduri s-a impus, în pereche, pe distanţele de 500 m (la mai bine de o lungime de barcă diferenţă) şi de 1000 m (aproape trei lungimi de barcă!). Iar la Jocurile Olimpice de la Atlanta 1996 dubloul moldovenesc s-a învrednicit de distincţia de argint, la fotofiniş învingător fiind declarat echipajul din Ungaria.

Proiecţia a fost urmată de o

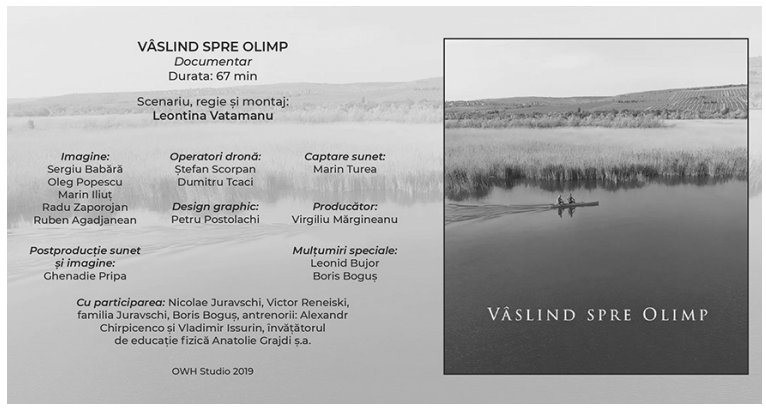

discuţie cu protagoniştii şi realizatorii filmului, oferind clipe de suflet şi amintiri de o nostalgie copleşitoare, pline de emoţii vii prin care se întrezărea bucuria afirmării şi împlinirii de altădată. Prin care se putea întrevedea prietenia frăţească ce îi leagă până în prezent pe Nicolae Juravschi şi Viktor Reneiski.

Iulian BOGATU

Selecţionata Moldovei, pe locul 2 în grupă

Naţionala Moldovei de fotbal a câştigat ultimele două meciuri pe care le-a disputat săptămâna trecută în cadrul grupei D1 a Ligii Naţiunilor: mai întâi a învins în deplasare reprezentativa Letoniei (scor 1-2, pentru tricolori marcând Ioan-Călin Revenco şi Ion Nicolaescu), după care s-a impus în faţa propriilor suporteri în jocul cu selecţionata Liechtensteinului (2-0), prin golurile superbe ale lui Victor Stînă, marcate în minutele de prelungiri (90+2, 90+4).

Astfel, cu 13 puncte acumulate, discipolii lui Serghei Cleşcenco s-au clasat pe locul 2 al clasamentului final, în spatele balticilor, care au promovat, depăşind echipa noastră graţie unui golaveraj superior în meciurile directe: 5-4. Reamintim că în stagiunea 2022/23 tricolorii au susţinut următoarele partide: Liechtenstein – Moldova 0-2, Andorra – Moldova 0-0, Moldova – Letonia 2-4, Moldova – Andorra 2-1, Letonia – Moldova 1-2, Moldova – Liechtenstein 2-0.

De remarcat că patru dintre cele 10 goluri înscrise de selecţionata noastră aparţin lui Ion Nicolaescu. La ediţiile precedente ale Ligii Naţiunilor, Moldova s-a situat pe locul 3 în grupa D2 (2018/19, 9 puncte) şi locul 4 în grupa 3, Liga C (2020/21, 1 punct).

În baza evoluţiei din această ediţie a Ligii Naţiunilor, UEFA a dat publicităţii pe 28 septembrie componenţele urnelor valorice, în vederea preliminariilor Campionatului European 2024. Echipa noastră face parte din urna a 5-a, alături de Slovacia, Irlanda de Nord, Cipru, Belarus, Lituania, Gibraltar, Estonia, Letonia şi Malta, ceea ce înseamnă că nu va nimeri în aceeaşi grupă cu respectivele formaţii.

În urma tragerii la sorţi, care se va derula pe 9 octombrie curent, vor fi create şapte grupe a câte cinci echipe şi trei grupe a câte şase. Meciurile din preliminarii se vor disputa în perioada martie – noiembrie 2023, iar primele două echipe din fiecare grupă se vor califica direct la Turneul final al Euro 2024, ce se va desfăşura în intervalul 14 iunie – 14 iulie, în Germania. Alte trei reprezentative îşi vor câştiga locul la turneul final în urma play-off-urilor Nations League, ce vor avea loc în martie 2024.

Rubrica „Mica publicitate”

Plasează anunțul tău aici!

Acum ai posibilitatea să plasezi un anunț de vânzare-cumpărare, de alte servicii, la rubrica „Mica publicitate” din săptămânalul GAZETA de Chișinău.

Aici vei găsi anunțuri de larg interes trimise de cititorii GAZETEI de Chișinău și vei putea intra ușor în legătură cu autorii lor.

Pe „Mica publicitate” te așteaptă informații despre locurile vacante de muncă, vânzarea sau darea cu chirie a locuințelor, a tehnicii agricole, a mașinilor second-hand etc.

Dacă vrei să vinzi, să cumperi sau să închiriezi ceva, sună și dictează anunțul tău la telefonul redacției: (+373) 0 22 358567; 069307730 (Viber, Whatsapp).

Rubrica „Mica publicitate” va putea fi găsită și pe pagina online a publicației – gazetadechisinau.md .

Te caut!

„Te caut!” – așa se cheamă rubrica prin intermediul căreia GAZETA de Chișinău te va ajuta să-ți găsești jumătatea.

Atunci când singurătatea îți macină sufletul, nu sta pe gânduri, caută-ți sufletul-pereche. GAZETA de Chișinău îți vine în ajutor.

Din luna februarie 2020, poți perfecta un abonament la noua publicație, GAZETA de Chișinău, în paginile căreia vei găsi rubrica „Te caut”, care conține mesajele celor care se află în aceeași situație ca și tine. Nu uita, orice zi e importantă și frumoasă dacă o trăiești din plin alături de omul drag.

Acum și tu poți lăsa un mesaj la rubrica „Te caut”. Transmite o scrisoare pe adresa redacției GAZETA de Chișinău, mun. Chișinău, str. Mihai Viteazul 2 a, nr. 23, sau sună la numărul de telefon 090010050.

„Eu sărac și tu săracă”
Sunt în căutarea unei femei, de naționalitate moldoveancă, care trăiește undeva la țară, cu vârsta de 59-60 de ani, cu înălțimea de 164-176 cm, care poate avea și copii. Sunt născut în anul 1960, lucrez în construcții. Menționez că sunt un om sărac și vreau ca și femeia să fie cu venituri modeste. (02)

Tare aș vrea să formez un cuplu
Văduv, 70 de ani, 170 cm, 70 kg. Din părțile Căușenilor, are casă. Fără vicii, fără obligații. Vrea să cunoască o femeie de 65-68 de ani. (18)

Îmi doresc să întâlnesc o persoană potrivită
Și care merită să fie prețuită. Orice zi e importantă și frumoasă când o trăiești lângă omul drag și bun la suflet. Sunt o femeie drăguță, plăcută la vârsta mea de 63 de ani. Dacă ești potrivit vârstei mele și ești în căutarea unui om drag alături, atunci sună-mă. (19)

În căutarea unei femei inteligente
Vreau să fac cunoștință cu o femeie inteligentă, de 64 de ani, căreia i-ar plăcea viața în doi. Sunt din Chișinău.

Am studii superioare, stare materială bună, fără vicii. Mai multe detalii la numărul de telefon lăsat la redacție. (20)

Bărbat de 60 de ani
Un bărbat văduv vrea să facă cunoștință cu o femeie de la țară: simplă, drăguță și gospodină, cu vârsta între 55-60 de ani. (22)

Femeie de 57 de ani
Este în căutarea unui bărbat potrivit vârstei sale, care ar fi de religie ortodoxă și să nu facă abuz de alcool și să nu fumeze. De dorit ca bărbatul să fie din Chișinău sau din apropierea municipiului. Femeia vrea să treacă cu traiul la el. (23)

Văduvă de 54 de ani
își caută perechea. „Sunt o femeie cumsecade și aș vrea să am alături un bărbat la fel, de 55-60 de ani. Să nu fumeze și să nu bea mult alcool. Să iubească viața. Mai multe detalii la numărul de telefon lăsat la redacție”. (24)

Femeie de la Bălți, 46 de ani
O femeie din județul Bălți în vârstă de 46 de ani își caută perechea. Vrea să cunoască un bărbat potrivit vârstei sale, care ar dori să lege o relație bună de prietenie. (25)

În așteptarea fericirii
Doamnă, 55 de ani, din or. Bălți, dorește să-și găsească un tovarăș de viață. Să fie un domn de treabă, fără vicii și fără obligații. (26)

Sudoku

	2	1			6			
	8				3		2	
		4		8		1	7	
	9	5						
6				4				1
						5	6	
	5	2		6		3		
	7		9				1	
			7			2	4	

		5		8			7	
	2		5		3	1	8	
	8	7	6			3	4	5
1					9		5	
	9	4	2	6	5	7	1	
	7		3					4
6	1	9			7	8	3	
	4	8	9		6		2	
	5			2		9		

Afiș

Teatrul Național „Mihai Eminescu”
30.09 „Capcana” de Mihail Bulgakov, ora 17.00.
01.10 „Aveți ceva de declarat?” de Georges Feydeau, ora 18.00.
02.10 „Dosarele Siberiei” de Petru Hadârcă, ora 18.00.
04.10 „The Lucky strike” de Rick Cleveland, ora 18.30.
05.10 „Maria Tănase. Aș muri, moartea nu-mi vine” de Nelly Cozaru, ora 18.30.
06.10 „Pomul vieții” de Dumitru Matcovschi, ora 18.00.

Teatrul Național „Eugene Ionesco”
01.10 Premieră! „Iubirea la oameni” de Dmitri Bogoslavski, ora 18.30.
02.10 Premieră! „Iubirea la oameni” de Dmitri Bogoslavski, ora 17.30.
06.10 „Adi”, monospectacol cu Anatol Guzic, ora 18.30.
07.10 „Căldură în noiembrie”, ora 18.30.

Teatrul Geneza Art
30.09 „Sonata Lunii”, ora 19.00.
02.10 „Love me XXI” ora 19.00.
05.10 „Coco Chanel – Oglinzi” de Edmonde Charles-Roux, ora 19.00.

Teatrul Național „Satiricus”
01.10 „Fără pijamale” după Mawby Green și Ed Feilbert, ora 18.30.
02.10 „Hamlet” de W. Shakespeare, ora 18.30.

Teatrul „Luceafărul”
01.10; 07.10 „Testamentul” de Gh. Urschi, ora 18.30.
08 – 09.10; 21.10 „Fazanul” de G. Feydeau, ora 18.30.
15 – 16.10 „Tata” de Dumitru Matcovschi, ora 18.30.

Teatrul de Operă și Balet „Maria Bieșu”
06.10 „Tosca”, operă în trei acte, de Giacomo Puccini, ora 18.00.

Teatrul Republican de Păpuși „Licurici”
02.10 „Jocuri magice” de T.Jucov, orele 11.00; 12.30.

Teatrul Municipal de Păpuși „Guguță”
01.10 „Unde-i hipopotamul?” de V. Livșiț, ora 11.00.
02.10 „Comoara tâlharului” de Iu. Filip, ora 11.00.

Sala cu Orgă
01.10 Concertino Accordion Band, de Ziua Internațională a Muzicii, inaugurează stagiunea concertistică a Filarmonicii Naționale, invitat special – Marin Gheras, ora 19.00.
04.10 Muzică de orgă și arii vechi. Anna Strezeva prezintă un recital de orgă, tenorul Serghei Pilipețchi prezintă arii vechi cu acompaniament de orgă, ora 18.00.

Filarmonica Națională „Serghei Lunchevici”, Palatul Național „Nicolae Sulac”
30.09 Deschiderea stagiunii cu un concert grandios – „Interferențe culturale”, ora 19.00.

Palatul Republicii
05.10 În această toamnă sunteți invitați la „Valsurile Mele”! Cu multă dragoste, muzică și poezie – Tudor Gheorghe, Corul și Orchestra Concertino, dirijorul și orchestratorul Marius Hristescu.

Integramă

În această integramă se folosește ortografia cu „â”

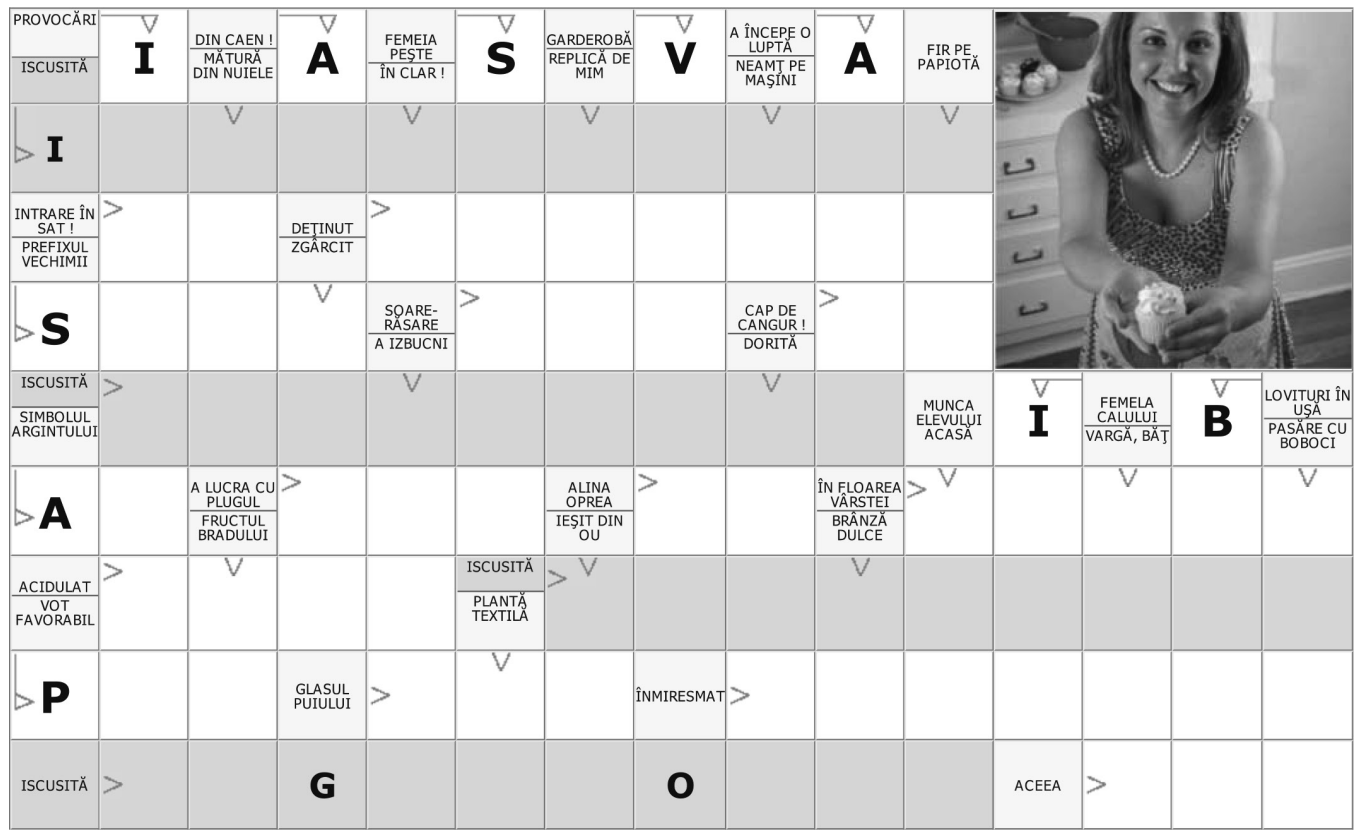

Părinții i-au despărțit, dar iubirea din suflete i-a reunit (II)

Băiatul mergea cu capul plecat alături de părinți. Tăcea. A urcat în mașină tot privind în jos. Părinții îl luau cu vorba, dar el continua să tacă. În cele din urmă, taică-său a zis: „Să-l lăsăm să se liniștească până se va dezmetici că n-a făcut alegerea corectă. Acasă o s-o vadă pe Galina și o să uite de Aliona”.

Nina NECULCE

FOTO-SIMBOL

Planurile părinților se dărâmă

Ajunși acasă, s-au așezat cu toții la masă. Vlad se forța să mănânce. Mâncarea nu mergea. Gospodarul casei a turnat vin în pahare, iar mama, punându-i mâna pe umăr, a rostit: „Vlăduț, dragul mamei, ia acest păhar de vin și o să vezi cum o să-ți vină pofta de mâncare. Vinul o să-ți facă bine, iar mâine o s-o invităm pe Galina și pe părinții ei la noi. E o fată tare de treabă din satul vecin, unică la părinți, frumoasă, are de toate”.

Vlad a oftat și în sfârșit a deschis gura: „Ușor de zis, greu de făcut, mamă. Nu vă grăbiți s-o invitați pe Galina. Am nevoie să mai stau singur, să mă mai rog”. „Fie cum zici. De cât timp ai avea nevoie?” „Măcar o săptămână sau poate mai mult.” Șapte zile părinții l-au lăsat în pace. Stătea singur în odaia lui și analiza ce să facă, cum să dreagă ca să plece înapoi la iubirea lui. Își făcea griji pentru ea.

Ore în șir stătea în fața colțului cu icoane, aduse de prin pelerinaje și se ruga cu zdrobire de inimă. Închis între patru pereți ai camerei, după ce termina rugăciunea, începea să se învârtă de colo-colo. Privea pe fereastră. Zilele erau frumoase. Toamna strălucea la început de septembrie, dar în sufletul lui pluteau nori grei.

După șapte zile mama a început să se îngrijoreze de paloarea feței lui. Îl lua cu binișorul, rugându-l să se pregătească de întâlnirea cu Galina. „Până la întâlnirea cu fata aceasta despre care îmi tot vorbiți, v-aș propune să mergem mai întâi la o mănăstire.” Și s-au dus la cea mai apropiată mănăstire. Vlad s-a rugat cum a știut el, apoi a mers la duhovnicul lui și s-a mărturisit.

Duhovnicul l-a ascultat cu luare aminte, după care a stat de vorbă cu părinții. Discuția a fost lungă. Ambii părinți au ieșit de la preot parcă decișii să lase garda jos. Vlad îi aștepta nerăbdător. Era liniștit, dar se simțea obosit după mai bine de o săptămână de conflicte interioare. Nu știa dacă duhovnicul a reușit să zdruncine dominanta din creierul lor de a-l căsători cu Galina.

Când s-au apropiat, l-au îmbrățișat și i-au zis cu glas duios: „Să mergem la mașină”. Mama s-a așezat alături de el pe bancheta din spate. Tot drumul până acasă au mers în tăcere. Tăcuți au intrat în casă. Era o după-amiază caldă și liniștită. Vlad avea senzația că părinții sunt gata să-l înțeleagă, însă obstacolul nu trecuse. Ei rămâseseră la gândul lor de a-l căsători cu Galina.

Așezați în jurul mesei, au început: „Totuși va trebui să faci cunoștință cu Galina. Și ea, și părinții ei vor să te cunoască...”. A dat ascultare părinților. În duminica următoare, întâlnirea s-a produs. Frumusețea Galinei l-a lăsat rece. De la o zi la alta, s-a legat între ei o relație amicală și nimic mai mult. Vlad pleca și stătea săptămâni întregi la mănăstire, continuând să se roage...

Și Aliona continua să se roage

După plecarea iubitului, Aliona s-a prăbușit între perne și timp de o săptămână nu s-a ridicat din pat. Prin fața ochilor îi treceau mereu chipuri fioroase, scrâșnind de mânie. Încercările părinților și rudelor de a o scoate din această stare erau fără rost. Pe fața ei suferința așternuse o pronunțată paloare.

În ziua a șaptea au chemat preotul, care a stat îndelung de vorbă cu ea. „Cum se poate, părinte? M-am rugat Domnului să mi-l trimită în cale și mi l-a trimis. Și nu oriunde, dar la mănăstire! În fața icoanei Maicii Domnului mi-a pus pe deget inelul de logodnă! De ce atunci s-a rupt cu atâta ușurință relația noastră?!”

Preotul i-a răspuns: „Ești o fată cuminte, o bună creștină. Dumnezeu te iubește mult și din mare dragoste ți-a trimis această ispită. Să continuăm cu rugăciuni la Maica Domnului și la Sf. Cuv. Parascheva. Hai să mergem chiar mâine la Iași la racla Cuvioasei...”. L-a ascultat pe părinte. S-a întors acasă cu o liniște și o mângâiere de nedescris în suflet. A continuat să se roage.

După vreo jumătate de an sau poate mai puțin, într-o duminică, pe neașteptate, a venit Vlad. Și, căzând în genunchi, i-a vorbit cu blândețe:

„Dorința de a mă întoarce la tine a învins durerea din sufletul meu. Dumnezeu m-a sprijinit și m-a întărit în tot ce am avut de tras de la despărțirea noastră. Ne-a fost scris să trecem prin această ispită. Iartă-mi pasul greșit pe care l-am făcut din ascultare pentru părinții ce mi-au dat viață. Acum ei nu se mai pot opune căsătoriei noastre. Au înțeles că ești aleasa vieții mele și numai cu tine pot fi fericit”. Peste jumătate de an au făcut nunta.

Au trecut zece ani de atunci. În familia fericită cresc doi copii. Cu Galina se află într-o relație foarte apropiată, sunt nașii ei de cununie.

HOROSCOP SĂPTĂMÂNAL

Berbec

Fiecare decizie pe care o iei are un impact profund. Fii înțelept! Interesul celorlalți în raport cu persoana ta tinde să fie înșelător. Încă ai rămas o fire credulă. Atunci când senzația de frustrare pare să îți acapareze mintea, amintește-ți că pașii mici și calculați te vor scoate din impas.

Taur

Detașarea emoțională de acele persoane în care simți că nu mai poți investi sentimente sau trăiri te ajută să îți recapeți o parte din energie. Oamenii vin și pleacă din viața fiecăruia dintre noi. Totul face parte dintr-un proces natural și uman. Prioritară pentru tine va fi viața de familie.

Gemeni

Simplitatea și banalul își fac loc în viața ta și îți oferă motive palpabile de fericire, chiar dacă uneori nu ai fost conștient de acest lucru. Te gândești că ai nevoie să petreci mai mult timp alături de cei dragi. Deși nu știi să „joci” de pe o poziție defensivă, sunt situații în care te lași ghidat de intuiție.

Rac

Implicațiile emoționale pe care le are relația romantică tind să te debusoleze. E posibil să nu fii pregătit pentru prea multe compromisuri în plan sentimental. Nu este ușor să încerci mereu să te explici în fața anumitor persoane. Sfârșitul de săptămână este încărcat energetic din cauza unor evenimente imprevizibile.

Leu

Epuizarea pe care o resimți este extrem de palpabilă. Organismul tău „se revoltă” din cauza modului în care îți duci existența. Ai grijă la felul în care ai ajuns să integrezi tot ceea ce ți se întâmplă. Indiferent de natura obiectivelor pe care le ai, este important să rămâi consecvent.

Fecioară

Parcă nu mai energia necesară pentru a face ceea ce ți-ai propus. Ai nevoie de susținerea celor din jur pentru a putea răzbi în fața provocărilor în plan personal. Tot ceea ce ține de propriul cămin este pentru tine o sursă de energie pozitivă. Conflictele interioare te forțează să vezi lucrurile cu alți ochi.

Balanță

Atunci când vine vorba de viața profesională, știi întotdeauna care îți sunt prioritățile. Din păcate, nu poți spune același lucru și pe plan sentimental. Aici ai mereu tendința să îți neglijezi emoțiile și nevoile. Fără să îți dai seama, acesta a devenit modul tău de a te raporta la tot ceea ce ți se întâmplă.

Scorpion

Astrele pulsează destul de mult în ceea ce privește cariera. Îți este dificil să faci față provocărilor, dar nu te dezici de ele. Este un moment potrivit pentru dezvoltarea ta profesională. Investește în cursuri de performanță. Această perioadă a anului te ajută întotdeauna să faci schimbări importante în viața ta.

Săgetător

Este posibil să ai parte de o schimbare radicală în plan psihic, dar energia lui Saturn are tendința să te agite destul de mult. O persoană importantă din viața ta te poate ajuta să depășești starea de nesiguranță pe care o simți în plan profesional. Încearcă să fii mai precaut în alimentație. Faci multe excese, de tot felul.

Capricorn

Trebuie să lucrezi la comunicare. Punctul tău de vedere este de multe ori susținut de energia astrelor, însă acest lucru te dezavantajează în situațiile delicate în care te vei afla la muncă. Pentru a avea succesul pe care ți-l dorești este nevoie să acționezi prompt. Reușești să pui în aplicare orice idee îți traversează mintea.

Vărsător

Unele situații de la birou te forțează să îți pătezi integritatea. Această stare devine principala ta motivație în găsirea unui alt loc de muncă. Deși săptămâna este destul de liniștită emoțional, nu reușești să îți explici starea de agitație care îți cuprinde simțurile. Totul pare să fie învăluit într-o aură întunecată.

Pești

Distanțarea de o anumită persoană din viața ta es posibil să fie ireversibilă. Îți este greu să accepți asta, dar comportamentul ei te va ajuta în acest sens. Lucrurile par să se clarifice puțin în ceea ce privește activitatea ta de la birou. Eșecurile de care a avut parte echipa ta au adus firma într-un impas destul de profund.

Epigrame pe tema „Mare-i miza și acciza, dar mai mare va fi criza”

cu rimele *promis, decis, cuvânt, -ânt:*

Promisiuni pe timpul pandemiei
Guvernul nostru a promis
Că o să facă ce-a decis,
Că se va ține de cuvânt;
Deci iar ne bagă în mormânt...

cu rimele *cumpătare, inflație, așteptare, -ație:*

Abstinență
Mâncăm cu multă cumpătare
Pe timpuri de inflație
Și stăm mereu în așteptare
În stare de prostrație.

Epigrame pe tema „Uite-acuș’, acuș’, acuș’ / Vine la noi cărăbuș”

cu rimele *boemă, dilemă, scenă, -enă:*

Observație
Un om din lumea cea boemă
Nu intră practic în dilemă,
Se crede mare-actor în scenă
Că-și bagă și ceva în venă.

cu rimele *pedagog, dialog, patetic, -etic:*

Unui propagandist rus
Erai un mare pedagog
Bun în discurs și dialog
Și-acum hodorogești patetic
De parcă-ai fi un tanc sovietic!...

Epigrame pe temă liberă

Oaspeții
Nu scapi de oaspeți cum nu scapi de soartă
Știind, când pleacă ei cu pietate,
Că bârfa, începând chiar de la poartă,
E plata pentru ospitalitate.

Țăranilor noștri
De n-aveți lemne și cărbuni,
Nu are rost să disperați
Că la Guvern sunt oameni buni;
Păcat că-s foarte ocupați...

Sportul de după 60 de ani
De-alergi în orice dimineață,
Ești mai rapid, ești plin de viață
Și-ajungi, cu alții când te-ntreci,
Mai repede la șaptezeci...

Epitaful ghinionistului
Deși n-am fost descurcăreț,
Tot am avut în viață preț;
Doar soața uneori spunea
Că-i mult mai mic ca leafa mea...

Sănătatea
Ajungi la vârsta când deja te-mpiedici
Și crezi că poți s-o cumperi de la medici,
Dar conștiința totuși îți șoptește:
Cu sănătatea numai se plătește...

Longevivul în tramvai
Nu mă așez, dau locul la vreo fată,
Mă antrenez căci densitatea-i mare
Și pe pământ, odată și odată,
Știu că vor fi doar locuri în picioare...

Bârfa
O bârfă chiar de te lovește,
În situații anumite
Îl ierți pe cel ce te bârfește,
Nu și pe cel ce ți-o transmite.

Folosul maturității
Maturitatea pot să spun
Că este timpul cel mai bun
Să faci de toate. Din păcate,
N-ai timp nici la maturitate.

Nedeprins cu binele
Când soacra, blând și omenește,
Își cere scuze și-ți zâmbește,
Pân’ pleacă-n lumea celor drepți,
Nu știi la ce să te aștepți...

Tăcerea e de aur
Când indicații dă puterea
Să fie crima combătută,
De aur chiar de e tăcerea,
Iau procurorii și valută...

În tinerețe și în prezent
Mi-a spus o drăgăstoasă fată
Că tinerețea-i doar o dată
Și-acum, când babă-i și tușește,
Mă sună și îmi amintește...

La anunțul matrimonial al unei doamne
Bărbatul tău, pe care ți l-ai vrea,
Nu tre’ nici să fumeze, nici să bea,
Nici să se uite-n stradă la vreo fată?
Cu-așa rigori rămâi nemăritată!...

Femeia mondenă
Gătită, dusă și plimbată,
Ar fi doar prima în tot statul,
De ar avea și mintea toată
Ce-o pierde pentru ea bărbatul!...

La vârsta a treia
De dulcea tinerețe, fastă,
Nu poți să uiți și te uimești
C-având memoria mai proastă
Mai des de ea îți amintești...

Unui savant
Ca doctor, știe să vorbească
Și, cu expresii pur livrești,
E-n stare să te plictisească
La orice temă îți dorești.

Așa-zisul epigramist
C-o epigramă răsuflată
Când la duel m-a provocat,
Eu i-am răspuns că niciodată
Nu lupt cu unul dezarmat...

Extras din ședința Guvernului
Nivelul vieții iar descrește
Și semnalăm cu mari regrete
Zidirea că se prăbușește;
Pe cine punem la perete?!

În Parlamentul R. Moldova sunt mulți deputați de vârsta a treia
La legi nu s-admite-o fisură,
O gafă și toți urmăresc
Să fie și-a doua lectură
C-atunci cei bătrâni se trezesc...

Au fost semnalate mari întârzieri la coletele poștale
Fiindcă-s atâtea probleme
Și lumea nu e mulțumită,
Coletele vin de o vreme
La timp... pe-o adresă greșită.

De ziua lui de naștere
I-am dat o carte șefului cel nou
Și ce mi-a zis avu efect de tun:
O carte chiar de-i cel mai bun cadou,
Cadoul decât cartea e mai bun!...

Experiență
La anii mei, căci am destui,
Am înțeles ca din scriptură
Că răul, în micimea lui,
Lovește numai sub centură!...

Cel mai bun prieten
Mai mulți prieteni sunt în stare
Să mă lovească, dar sublim
E faptul că am unul care
Mă-mpunge... doar când ne-ntâlnim.

Altă față a medaliei
Constați, în era cu progres
Și dușmănii în orice zi,
Că oamenii s-au înțeles
Mai mult când nu puteau vorbi.

Femeia și alesul inimii sale
Luând bărbatul de succes
Ce-atât de mult o fascinează,
E semnul că l-a înțeles;
Alt semn e-atunci când divorțează...

Când comanzi o groapă pentru răposat la cimitir
Îți cer cioclii cu hârletul
Țuică, vin, la o adică,
Dar ridică iarăși prețul
Că și-al vieții se ridică...

Poezii umoristice având ca temă „Bunăstarea”

Sonetul fostului student bogat
Am căutat să-mi fac un capital
Pe când eram la Universitate
Și-mi ocupam duminicile toate
Cu-activități de paznic și hamal.

Păzeam ceva în locul nu știu cui,
Căram poveri mai grele decât mine,
Da-i drept că mă plăteau destul de bine
Și, cu un ban, trăgeam la un burlui.

Îmi permiteam să beau și câte-o bere,
Să scot la un spectacol vreo studentă,
Nici harnică destul, nici eminentă,
Dar unsă parcă cu nectar și miere.

Pe urmă însă totul s-a sfârșit
Că, tot student, m-am și căsătorit...

Sonetul dragostei din cornul abundenței

La un bogat bătrân, pe-a sa moșie,
Lucra un tinerel al nimănui –
Sărac, doar cu o haină prinsă-n cui,
Dar vesel și cântând de bucurie.

Cam cătrănit, la anii săi destui,
Bogatul urmărea cu strășnicie
Ce face-acasă tânăra-i soție,
Frumoasă și deșteaptă, poți să spui,

Pe care o și prinse pe suman
Stând lângă tânăr parcă la taclale
Și-atunci pe-acesta, neștiind de jale,
L-a dat afară fără niciun ban.

E drept că nu prea știe nici Satana
Cât i-a transmis pe cont apoi cucoana...

Rondelul parvenitului

Am observat trăind atâția ani
Și alergând să strâng căpătuială
Că unde-i lege este și tocmeală
De ai un portmoneu ticsit cu bani.

Îți faci prieteni chiar și din dușmani
Cu mese și cu multă cheltuială,
Am observat trăind atâția ani
Și alergând să strâng căpătuială.

Cum toate au o sfântă rânduială
La regi, la împărați și la sultani,
Dispare-ndată orice bănuială
Când ai de toate, aur, gologani,
Am observat trăind atâția ani!...

Scrisoarea țăranului basarabean necăpătuit nici în democrație

Aseară, singur stând la geam,
Am stat și-am reflectat un pic:
Ce bine, Doamne, mai trăiam
În timpul când n-aveam nimic!

De dimineață-n camion
Mergeam cu toții la kolhoz,
Râdea nea Gheorghe, nea Ion
Și-un rus în haine de matroz.

Acasă când ne întorceam,
Cântam „Smugleanca, maldavanca”.
Dormeam pe paie și aveam
Copii cât cuprindea lejanca.

Și-atunci n-aveam salarii mari,
Dar nu era nici sărăcie
Și nici atâția boschetari
Să-ți doarmă toată noaptea-n vie.

E drept, nimica nu ziceam
Că ne ținea partidu-n chingi,
Dar dimineața nu vedeam
Să crească pe sub gard seringi.

La masă nu mâncam desert
Și nu era atâta ură.
Ne mulțumeam cu un concert
Făcut la casa de cultură.

Intrată-n mare deficit
Era atunci, se vede, „țara”
– Umbla o fată la prășit
Într-o rochiță toată vara.

Țin minte, pe la noi prin sat
Mai defila câte-o „vedetă” –
Era flăcăul admirat
De-avea măcar motocicletă.

Azi, la oraș mereu prezente,
Destule fete decoltate

Premiul I la Festivalul „Constantin Tănase”, Vaslui, 2022, i-a fost decernat lui Gheorghe Bâlici

Publicăm mai jos textele prezentate la concurs

Când și-amintesc că sunt studente,
Mai trec și pe la facultate.

În haine scumpe, dichisite,
Au în poșetă și un ban
Că grijă are, pasămite,
De asta nenea în „djipan”.

Prin sat e cam pustiu de-o vreme
Că lumea toată a plecat.
Primarul, prost, acum se screme
S-ajungă „măcar deputat”.

Fiindcă-aici se simte rău
Și tot mai mult cu noi îi pute,
Cu lucrul trece-n Chișinău
Din Parlament să ne ajute.

Că se-mplinește visul lui
Nici o-ndoială nu există
Căci are-n conturi bani destui
Și stă la un partid pe listă.

Fiindcă el a strâns uiumul,
Iar vârsta mea miroase-a mir
Aș vrea să facă măcar drumul
Ce duce înspre cimitir.

Bătrân, pân-o s-ajung să mor,
Nu mă mai plimb cu bicicleta,
Dar tot mai merg într-un picior
Și-ajung și pe la baba Veta.

La casa ei împrejmuită
C-un gard de bețe și de spini
Bătrâna asta chinuită
Mai ține câteva găini.

Ar vrea băbuța și-o friptură,
Dar n-are bani de un purcel
Și-adăpostește-n bătătură
O mâță șchioapă și-un cățel.

Săraci ca dânsa și ca mine
Au mai rămas bătrâni prin sat.
Un an se duce, altul vine,
Mâncăm ce Domnul ne-a lăsat.

Nu credem viața că e chin
Și nu ne întristăm defel.
De nu avem un pic de vin,
Mai bem un ceai de mușețel.

Și cum s-adun n-am fost în stare
Nici când eram bărbat voinic
Și n-am știut de bunăstare,
Deja nu-mi mai doresc nimic.

Pe crucea-mi însă-aș vrea gravată
O vorbă pentru-ntregul neam:
Ce bine mai era odată
Că nici atunci nimic n-aveam...

Luni, 3 octombrie

TVR Moldova

07.00 Telematinal
08.55 Printre cuvinte
09.00 Telematinal
09.55 Engleza la minut
10.00 Conexiuni
10.55 Printre cuvinte
11.00 Obiectiv comun
11.55 Vorbește corect!
12.00 Exclusiv în România
12.45 Discover România
12.55 5 minute de istorie
13.00 Telejurnal Moldova
13.30 Retrospectiva săptămânii
14.00 Telejurnal Știri
14.45 Discover România
14.55 Vorbește corect!
15.00 Atelier de sănătate
15.40 România... în bucate
16.05 Aventura urbană
17.00 Obiectiv comun
17.55 Printre cuvinte
18.00 Telejurnal Moldova
19.00 Punctul pe azi
19.55 Printre cuvinte
20.00 Telejurnal Știri
20.55 Zi de zi cu părintele Ctin Necula
21.00 Referendum cu Mihai Rădulescu
21.50 Sinteza Știrilor zilei-TVR Moldova
22.00 Referendum cu Mihai Rădulescu
23.00 Memorialul Durerii
23.50 Discover România
00.00 Avocatul dumneavoastră
01.00 Nocturne
02.00 Aventura urbană
02.50 Discover România
03.00 Memorialul Durerii
03.55 Printre cuvinte
04.00 Obiectiv comun
05.00 Telejurnal Moldova
06.00 Punctul pe azi

TVR 1

07.00 3 ceasuri bune Matinal Știri Sport
09.45 Teleshopping
10.00 AgroStrategia
11.00 Teleenciclopedia
12.00 Teleshopping
12.30 Tribuna partidelor parlamentare
13.00 Garantat 100%
13.55 Vorbește corect!
14.00 Telejurnal Știri Sport Meteo
14.55 Vorbește corect!
15.00 Maghiara de pe unu
16.55 Mic portret de mari romînce
17.00 Atelier de sănătate
17.55 Zi de zi cu părintele Constantin Necula
18.00 Români care au schimbat lumea Emil Cioran
18.25 Români care au schimbat lumea Nicolae Titulescu
18.55 Dincolo de alb și negru
19.40 Sport
20.00 Telejurnal Știri
20.30 Publicitate
20.51 Meteo
21.00 Câștigă România!
22.00 Dosar România
23.00 Nocturne
00.00 Dincolo de alb și negru
00.55 Zi de zi cu părintele Constantin Necula
01.00 Atelier de sănătate
01.55 Meteo
02.00 Nocturne
02.50 Tezaur folcloric
03.40 Vizita de lucru
04.05 Telejurnal
04.55 Mic portret de mari romînce
05.00 AgroStrategia
05.50 Vorbește corect!
05.55 Dispăruți fără urmă

TVR 2

07.00 Teleșcoala
07.30 România... în bucate
08.00 În direct cu viața
08.50 Teleshopping
09.00 Serial: Comisarul Rex: aventuri la Viena
10.00 Documentar: 360° GEO Nepal - soldații de pe acoperișul lumii
11.00 Magazin Deutsche Welle
11.30 Prietenii de la radio
12.00 TelejurnalSport Meteo
12.40 Teleshopping
13.00 Cultura minorităților
13.30 Educație la înălțime
14.30 Documentar: 360°-GEO
15.30 Teleșcoala Clasa a VIII-a
16.00 Teleșcoala Limbi străine
16.30 România... în bucate
17.00 În direct cu viața
18.00 Ora de Știri
18.50 E vremea ta!
19.05 Serial: Comisarul Rex: aventuri la Viena
20.00 Rețeaua de idoli
21.00 Memorialul durerii
22.00 Documentar: Yuval Noah Harari-Istoria de mâine
23.00 Serial: La răsărit de Eden
00.00 Luminița de la miezul nopții
01.00 Film: Explozia
02.55 Ora de Știri
03.35 E vremea ta!
03.50 Teleșcoala Clasa a VIII-a
04.15 Teleșcoala Limbi străine
04.40 Serial: La răsărit de Eden
05.30 Documentar: 360°-GEO
06.25 Teleshopping

Moldova 1

06.05 Candela neuitării...
06.10 Tezaur
06.15 MeseriAșii
07.00 Bună dimineața
09.00 Cronica săptămânii
09.45 Lecturi a la carte
10.00 MeseriAșii
10.30 Concert în Europa
11.15 Descopera
12.00 Știrile (rus.)
12.30 F/d
13.00 Miezul zilei
13.30 Erudit cafe
14.15 Serial Oshin
14.45 Desene animate Pororo, micul pinguin
15.00 Serial În numele fericirii
15.45 Știința uimitoare
15.55 Bucătăria fermecată
16.00 Марка фрумусеții
16.30 Codul ECO
17.00 Știrile
17.30 Live studio
19.00 Știrile
19.30 Dimensiunea diplomatică
20.00 Serial Rossella

21.00 Mesager
21.30 Serial Velvet
22.15 События, мнения, лица
22.30 Știri Externe
23.00 Serial În numele fericirii
23.45 Film Turnul de control
01.40 Bună dimineața
03.30 Știri Externe
04.00 Live studio
05.30 Mesager

AgroTV

07:00 Retrospectiva săptămânii Știri, informativ/analitic
08:00 Telemagazin
08:15 Sezonul de recoltare Program educațional/informativ
08:30 ABC-ul Fermierului Program educativ/informativ
09:00 Retrospectiva săptămânii Știri, informativ/analitic
10:00 Să ne cunoaștem Țara Educațional/cultural
11:00 Telemagazin
11:15 Program AGRO TV România
13:45 Telemagazin
14:00 Interviuri cu Soroceni
15:00 Datina străbună Emisiune despre folclor
16:00 Program AGRO TV România
17:00 Telemagazin
17:15 Lucru manual Program educațional/informativ
17:40 Decoruri pentru salon Program de divertisment
18:00 Să ne cunoaștem Țara educațional/cultural
18:30 Despre noi, altfel Program educațional/cultural
19:00 Știri Program Informativ
19:30 Actualitatea la Raport talk show
20:30 Agri Smart Program informativ/educativ
21:00 Știri Program Informativ
21:30 Născut în Moldova program Educațional/informativ
22:15 Sezonul de recoltare Program educațional/informativ
22:30 Paradisul grădinilor Program educațional/informativ
22:50 Cuvânt de ascultare Program educațional
23:00 Știri Program Informativ
23:30 Actualitatea la Raport talk show
00:30 Program AGRO TV România
02:00 Știri Program Informativ
02:30 Actualitatea la Raport talk show
03:30 Program AGRO TV România

ProTV

06.00 Ştirile Pro TV Chișinău
07.00 Ştirile Pro TV
09.00 Gusturile se discută
10.30 Teleshopping
10.45 Vorbește lumea
13.00 Ştirile Pro TV
13.30 Teleshopping
13.45 isănătate
15.15 Teleshopping
15.30 La Măruță
17.00 Ştirile Pro TV
17.45 O seară perfectă
19.00 Ştirile Pro TV
21.00 În Profunzime
00.00 Film Blacklight
01.30 Ştirile Pro TV
02.00 Lecții de viața
03.00 Vorbește lumea
04.30 La Măruță

ProTV InterNațional

06.00 Ştirile Pro TV
10.30 Vorbește lumea
13.00 Ştirile Pro TV
14.00 Teleshopping
14.15 Lecții de viața
15.00 La Măruță
17.00 Ştirile Pro TV
18.00 Ce spun românii
19.00 Ştirile Pro TV
20.30 Iubire ca în filme
21.15 Lecții de viața
22.00 La Bloc
23.00 Ştirile Pro TV
23.30 I likeIT
00.00 Teleshopping
00.30 La Măruță
02.00 Ştirile Pro TV
03.00 Iubire ca în filme
03.45 La Bloc
04.45 Ştirile Pro TV
05.15 Lecții de viața

Jurnal TV

07.00 Jurnalul Săptămânii
08.00 Popcorn Show
10.00 Patrula Jurnal TV
11.00 Dora Show
13.00 #plusminus
14.00 Sclava Albă
15.00 Jurnalul orei 15
15.30 Teleshopping
16.00 Клан Ювелиров
17.00 Jurnalul 17
17.30 Fii Sănătos
19.00 Jurnalul 19
20.00 Ora Expertizei
21.30 Новости Jurnal TV
22.00 Отдай мою мечту
23.00 Jurnalul 23
00.00 Dora Show
02.00 Femeile Vorbesc
03.00 Jurnalul orei 3
04.00 O viață din pensie
05.00 Новости Jurnal TV
05.30 Ora Expertizei

TV8

05.00 Reporter de Gardă
05.15 Întreabă Gheţu
07.00 Sinteza
07.45 Cutia neagră. Plus
09.00 Iubește viața matinal
10.00 Dincolo de Nistru
10.15 Efect 9.6
11.15 Teleshopping
11.30 Ждем в гости
12.00 News show
12.30 Х/ф Певец на свадьбе
14.30 Teleshopping
14.45 Новости. Коротко
15.00 Întreabă Gheţu
17.00 Știri
17.45 T/c Королева Сондок
18.50 Dosarele X
19.00 Știrile TV8
20.00 Новая неделя с Анатолием Голя
21.50 Vania băț prezintă
22.00 Новости
22.30 Вечер. Настоящее время
23.30 Știrile TV8
00.25 Iubește viața matinal
01.20 Х/ф Певец на свадьбе
03.00 Вечер. Настоящее время
04.00 Ждем в гости
04.30 Новости

Național

06.00 Tradiții de la bunica
07.15 Film: PUTEREA DRAGOSTEI
10.45 Serial: Destine rătăcite 2, ep. 72
11.45 Serial: Iubirea învinge, ep. 188
12.45 Teleshopping
13.00 Știri
13.15 Vouă
13.30 Baronii
14.00 Teleshopping
14.15 Tradiții de la bunica
16.00 Teleshopping
16.15 Baronii
17.15 Serial: Don Matteo, ep. 190
18.30 Știri Național TV
19.00 Serial: Destine rătăcite 2, ep. 75
20.00 Serial: Dragostea găsește o cale, ep. 190
21.00 Film: CAPĂT DE DRUM
23.00 Film: MISIUNE ÎN HONG KONG
01.30 Cei șapte ani de masă
03.30 Baronii
05.00 Știri Național TV
05.30 Baronii

Marți, 4 octombrie

TVR Moldova

07.00 Telematinal
08.55 Printre cuvinte
09.00 Telematinal
09.55 Engleza la minut
10.00 Lectia de istorie
10.55 Printre cuvinte
11.00 Obiectiv comun
11.55 Vorbește corect!
12.00 Documentar
12.55 5 minute de istorie
13.00 Telejurnal Moldova
13.30 Reportajele/Interviurile Telejurnalului
13.45 Europa azi
14.00 Telejurnal Știri
14.45 Discover România
14.55 Vorbește corect!
15.00 Atelier de sănătate
15.40 România... în bucate
16.05 Dosar România
17.00 Obiectiv comun
17.55 Printre cuvinte
18.00 Telejurnal Moldova
19.00 Punctul pe azi
19.55 Printre cuvinte
20.00 Telejurnal Știri
20.55 Zi de zi cu părintele Ctin Necula
21.00 Câștigă România!
22.00 Sinteza Știrilor zilei-TVR Moldova
22.10 Români care au schimbat lumea Emil Cioran
22.35 Români care au schimbat lumea Nicolae Titulescu
23.00 Țară, țară, cine ești?
23.50 Discover România
00.00 Investiți în România!
01.00 Documentar
02.00 Revizie tehnica
06.00 Punctul pe azi

TVR 1

07.00 3 ceasuri bune Matinal Știri Sport
09.45 Teleshopping
10.00 AgroStrategia
11.00 Câștigă România!
12.00 Teleshopping
12.30 Tribuna partidelor parlamentare
13.00 Ora regelui
14.00 Telejurnal Știri Sport Meteo
14.55 Vorbește corect!
15.00 Maghiara de pe unu
16.55 Mic portret de mari romînce
17.00 Atelier de sănătate
17.55 Zi de zi cu părintele Constantin Necula
18.00 Lumea financiară
18.55 Dincolo de alb și negru
19.40 Sport
20.00 Telejurnal Știri
20.00 Știri =30'
20.30 Publicitate
20.35 Știri =16'
20.51 meteo =4'
20.55 Publicitate///
20.51 Meteo
21.00 Câștigă România!
22.00 Telecinemateca Aurul, revoluția și banditii
00.05 Dincolo de alb și negru
00.55 Zi de zi cu părintele Constantin Necula
01.00 Atelier de sănătate
01.55 Meteo
02.00 Revizie tehnica
05.55 Dispăruți fără urmă

TVR 2

07.00 Teleșcoala Limbi străine
07.30 România... în bucate
08.00 În direct cu viața
08.50 Teleshopping
09.00 Serial: Comisarul Rex: aventuri la Viena
10.00 Documentar: 360°-GEO
11.00 Magazin Deutsche Welle Euromaxx
11.30 Prietenii de la radio
12.00 TelejurnalSport Meteo
12.40 Teleshopping
13.00 Cultura minorităților
13.30 Documentar: Yuval Noah Harari-Istoria de mâine
14.30 Documentar: 360°-GEO
15.30 Teleșcoala Clasa a VIII-a
16.00 Teleșcoala Limbi străine
16.30 România... în bucate
17.00 În direct cu viața
18.00 Ora de Știri
18.50 E vremea ta!
19.05 Serial: Comisarul Rex: aventuri la Viena
20.00 Destine ca-n filme
21.00 D'ale lu' Mitică
22.00 Ediție limitată
23.00 Serial: La răsărit de Eden
00.00 Luminița de la miezul nopții
01.00 Documentar: 360°-GEO
02.00 Revizie tehnica
06.00 Teleșcoala Limbi străine
06.25 Teleshopping

Moldova 1

06.05 Moldova de Patrimoniu
06.30 F/d
07.00 Bună dimineața
09.00 Serial Rossella
09.50 Secretele gătitului
10.00 F/d G. Vieru. Ultima oră...
10.30 Live studio
12.00 Știrile (rus.)
12.30 F/d
13.00 Miezul zilei
13.30 Serial Velvet
14.15 Serial Oshin
14.45 Desene animate Pororo, micul pinguin
15.00 Serial În numele fericirii

15.45 Știința uimitoare
15.55 Bucătăria fermecată
16.00 Unda bugeacului
16.30 Reporter pentru sănătate
17.00 Știrile
17.30 Live studio
19.00 Știrile
19.40 Știrile din sport
19.50 Știri externe
20.00 Serial Rossella
21.00 Mesager
21.30 Serial Velvet
22.15 События, мнения, лица
22.30 Știri Externe
23.00 Serial În numele fericirii
23.45 Film: Noe
01.55 Bună dimineața
03.30 Știri Externe
04.00 Live studio
05.30 Mesager

AgroTV

07:00 Știri Program informativ
07:30 Telemagazin
07:45 Profu de nutriție Program educațional
08:00 Magia decupajului Program educațional/informativ
08:30 Paradisul grădinilor Program educațional/informativ
09:00 Știri Program informativ
09:30 Actualitatea la Raport talk show
10:30 Program AGRO TV România
11:00 Telemagazin
11:15 Lucru manual Program educațional/informativ
11:40 Decoruri pentru salon Program de divertisment
11:55 Program AGRO TV România
13:45 Telemagazin
14:00 Știri Program Informativ
14:30 Actualitatea la Raport talk show
15:30 Produs autohton Program de divertisment
16:30 Program AGRO TV România
17:00 Telemagazin
17:15 Lucru manual Program educațional/informativ
17:40 Decoruri pentru salon Program de divertisment
18:00 Călătorii cu gust Program de turism
18:30 Vin la tine Program de divertisment
19:00 Știri Program informativ
19:30 Sera ideală Program educațional/informativ
20:00 Magia decupajului Program educațional/informativ
20:30 Paradisul grădinilor Program educațional/informativ
21:00 Știri Program informativ
21:30 Just Vlog educativ/divertisment
22:00 Landșaft pentru tine Program educational/informativ
22:30 Sezonul de recoltare Program educational/informativ
22:45 Compoziții florale Program educațional/informativ
23:00 Știri Program informativ
23:30 Datina străbună emisiunea despre folclor
00:30 Program AGRO TV România
02:00 Știri Program Informativ
02:30 Actualitatea la Raport talk show
03:30 Program AGRO TV România

ProTV

06.00 Ştirile Pro TV Chișinău
07.00 Ştirile Pro TV
09.30 O seară perfectă
10.30 Teleshopping
10.45 Vorbește lumea
13.00 Ştirile Pro TV
13.45 Teleshopping
14.45 În Profunzime
15.15 Teleshopping
15.30 La Măruță
17.00 Ştirile Pro TV
17.45 O seară perfectă
19.00 Ştirile Pro TV
21.30 Sunt celebru, scoate-ma de aici!
23.30 Las Fierbinți
01.30 Ştirile Pro TV
02.00 Lecții de viața
03.00 Vorbește lumea
04.30 La Măruță

ProTV InterNațional

06.00 Ştirile Pro TV
10.30 Vorbește lumea
13.00 Ştirile Pro TV
14.00 Teleshopping
14.15 Lecții de viața
15.00 La Măruță
17.00 Ştirile Pro TV
18.00 Ce spun românii
19.00 Ştirile Pro TV
20.30 Las Fierbinți
21.15 Lecții de viața
22.00 La Bloc
23.00 Superspeed
23.30 Ştirile Pro TV
00.00 Teleshopping
00.30 La Măruță
02.00 Ştirile Pro TV
03.00 Las Fierbinți
03.45 La Bloc
04.45 Ştirile Pro TV
05.15 Lecții de viața

Jurnal TV

07.00 Jurnalul 7
08.00 Popcorn Show
10.00 Новости Jurnal TV
10.30 Ora Expertizei
12.00 Отдай мою мечту
13.00 Главное
13.30 Итоги
14.00 Sclava Albă
15.00 Jurnalul orei 15
15.30 Teleshopping
16.00 Клан Ювелиров
17.00 Jurnalul 17
17.30 Savoare la Maximum
18.00 Ora de Ras
19.00 Jurnalul 19
20.00 Trigger
21.30 Новости Jurnal TV
22.00 Отдай мою мечту
23.00 Jurnalul 23
00.00 Ora de Ras
01.00 Asfalt de Moldova
02.00 Femeile Vorbesc
03.00 Jurnalul orei 3
05.00 Trigger
05.30 Ora Expertizei

TV8

05.00 Новости DW
05.15 Moldova gândește
06.00 Fără protocol
07.00 Știrile TV8
08.00 Вечер. Настоящее время
09.00 Новости
09.30 Check-in - the travel guide
10.00 T/c Королева Сондок
11.00 Новости DW
11.15 Teleshopping
11.30 Ждем в гости
12.00 News show
12.30 Х/ф Одноклассники
14.30 Teleshopping
14.45 Новости. Коротко
15.00 Новая неделя с Анатолием Голя
17.00 Știri
17.45 T/c Королева Сондок
18.50 Dosarele X
19.00 Știrile TV8
20.00 Freedom
21.50 Vania băț prezintă
22.00 Новости
22.30 Efect 9.6
23.30 Știrile TV8
00.25 Check-in - the travel guide
01.00 Новости
01.25 Х/ф Одноклассники
03.00 Вечер. Настоящее время
04.00 Ждем в гости
04.30 Новости

Național

06.00 Albumul Național
07.45 Tradiții de la bunica
09.30 Miezul problemei
10.45 Serial: Destine rătăcite 2, ep. 73
11.45 Serial: Dragostea găsește o cale, ep. 190
12.45 Teleshopping
13.00 Știri
13.15 Vouă
13.30 Baronii
14.00 Teleshopping
14.15 Vouă
14.30 Serial: Don Matteo, ep. 190
15.45 Vouă
16.00 Teleshopping
16.15 Baronii
17.15 Serial: Don Matteo, ep. 191
18.30 Știri
19.00 Serial: Destine rătăcite 2, ep. 76
20.00 Serial: Dragostea găsește o cale, ep. 191
00.45 Film: CAPĂT DE DRUM
02.45 Fosta mea iubire
04.30 Baronii
05.00 Știri Național TV
05.30 Baronii

Miercuri, 5 octombrie

TVR Moldova

07.00 Telematinal
08.55 Printre cuvinte
09.00 Telematinal
09.55 Engleza la minut
10.00 Portret obiectiv
10.55 Printre cuvinte
11.00 Obiectiv comun
11.55 Vorbește corect!
12.00 Ediție limitată
12.55 5 minute de istorie
13.00 Telejurnal Moldova
13.30 Printre cuvinte
14.00 Telejurnal Știri
14.45 Discover România
14.55 Vorbește corect!
15.00 Atelier de sănătate
15.40 România... în bucate
16.05 Destine ca-n filme
17.00 Obiectiv comun
17.55 Printre cuvinte
18.00 Telejurnal Moldova
19.00 Punctul pe azi
19.55 Printre cuvinte
20.00 Telejurnal Știri
20.55 Zi de zi cu părintele Ctin Necula
21.00 Câștigă România!

22.00 Sinteza Știrilor zilei-TVR Moldova
22.10 Garantat 100%
23.00 Breaking Fake News
23.50 Discover România
00.00 Articolul VII
01.00 Ediție limitată
02.00 Destine ca-n filme
02.50 Discover România
03.00 Breaking Fake News
03.55 Printre cuvinte
04.00 Obiectiv comun
05.00 Telejurnal Moldova
06.00 Punctul pe azi

TVR 1

07.00 3 ceasuri bune Matinal Știri Sport
09.45 Teleshopping
10.00 AgroStrategia
11.00 Câștigă România!
12.00 Teleshopping
12.30 Tribuna partidelor parlamentare
13.00 Profesioniștii
14.00 Telejurnal Știri Sport Meteo
14.55 Vorbește corect!
15.00 Convietuiri
16.55 Mic portret de mari romînce
17.00 Atelier de sănătate
17.55 Zi de zi cu părintele Constantin Necula
18.00 Breaking Fake News
18.55 Dincolo de alb și negru
19.40 Sport
20.00 Telejurnal Știri
20.30 Publicitate
20.51 Meteo
21.00 Câștigă România!
22.00 Film: Regele de pe Insula Diavolului
00.15 Dincolo de alb și negru
00.55 Zi de zi cu părintele Constantin Necula
01.00 Atelier de sănătate
01.55 Meteo
02.00 Telecinemateca Aurul, revoluția și banditii
03.40 Pro Patria/
04.05 Telejurnal
04.55 Mic portret de mari romînce
05.00 AgroStrategia
05.50 Vorbește corect!
05.55 Dispăruți fără urmă

TVR 2

07.00 Teleșcoala Limbi străine
07.30 România... în bucate
08.00 În direct cu viața
08.50 Teleshopping
09.00 Serial: Comisarul Rex: aventuri la Viena
10.00 Documentar: 360° Expediție pe Spitzbergen
11.00 Magazin Deutsche Welle Fii în formă!
11.30 Prietenii de la radio
12.00 TelejurnalSport Meteo
12.40 Teleshopping
13.00 Cultura minorităților
13.30 Ediție limitată
14.30 Documentar: 360° Masajul terapeutic, o tradiție thailandeză
15.30 Teleșcoala Clasa a VIII-a
16.00 Teleșcoala Limbi străine
16.30 România... în bucate
17.00 În direct cu viața
18.00 Ora de Știri
18.50 E vremea ta!
19.05 Serial: Comisarul Rex: aventuri la Viena
20.00 Film: Nunta lui Jenny
22.00 Povestea vinde
23.00 Serial: La răsărit de Eden
00.00 Luminița de la miezul nopții
01.00 Film: Nunta lui Jenny
02.45 Ora de Știri
03.25 E vremea ta!
03.40 Teleșcoala Clasa a VIII-a
04.05 Teleșcoala Limbi străine
04.30 Serial: La răsărit de Eden
05.20 Documentar: 360° Masajul terapeutic, o tradiție thailandeză

06.25 Teleshopping

Moldova 1

06.05 Ştirile din sport
06.15 Ştiri externe
06.30 Unda bugeacului
07.00 Bună dimineaţa
09.00 Serial Rossella
09.50 Secretele gătitului
09.55 În alţi papuci
10.30 Live studio
12.00 Ştirile (rus.)
12.30 F/d
13.00 Miezul zilei
13.30 Serial Velvet
14.15 Serial Oshin
14.45 Desene animate Pororo, micul pinguin
15.00 Serial În numele fericirii
15.45 Ştiinţa uimitoare
15.55 Bucătăria fermecată
16.00 Moldova de Patrimoniu
16.30 Focus Europa
17.00 Ştirile
17.30 Live studio
19.00 Ştirile
19.40 Ştirile din sport
19.50 Ştiri externe
20.00 Serial Rossella
21.00 Mesager
21.30 Serial Velvet
22.15 События, мнения, лица
22.30 Ştiri Externe
23.00 Serial În numele fericirii
23.45 Zapovednik
00.00 Muzică
01.00 Unda bugeacului
01.30 Bună dimineaţa
03.30 Ştiri Externe
04.00 Live studio
05.30 Mesager

AgroTV

07:00 Ştiri Program informativ
07:30 Telemagazin
07:45 Deliciile Program educaţional/informativ
08:00 Landşaft pentru tine Program educaţional/informativ
08:20 Bătălia serelor Program educaţional/informativ
08:45 Sezonul de recoltare Program educaţional/informativ
09:00 Ştiri Program informativ
09:30 Să ne cunoaştem ţara program educaţional/cultural
10:00 SHOW 9OW Program de divertisment
11:00 Telemagazin
11:15 Lucru manual Program educaţional/informativ
11:40 Decoruri pentru salon Program de divertisment
11:55 Program AGRO TV România
13:45 Telemagazin
14:00 Ştiri Program Informativ
14:30 Să ne cunoaştem Ţara Progam educational/cultural
15:00 Interviu cu Soroceni
16:00 Program AGRO TV România
17:00 Telemagazin
17:15 Lucru manual Program educaţional/informativ
17:40 Decoruri pentru salon Program de divertisment
18:00 Magia decupajului Program educaţional/informativ
18:30 Născut în Moldova program educaţional/informativ
19:00 Ştiri Program Informativ
19:30 Agro Profit talk show
20:00 Agricultura cu valoare adăugată Program informativ/educativ
20:30 Sezonul de recoltare Program educaţional/informativ
21:00 Ştiri Program Informativ
21:30 Agri smart Program informativ/educativ
22:00 Bătălia serelor Program educaţional/informativ
22:30 Sezonul de recoltare Program educational/informativ
22:45 Deliciile Program educational/informativ
23:00 Ştiri Program Informativ
23:30 Agro Profit talk show
00:00 Datina străbună emisiunea despre folclor
00:55 Program AGRO TV România
02:00 Ştiri Program Informativ
02:30 Agro Profit talk show
03:00 Muzica pentru toţi
03:30 Program AGRO TV România

ProTV

06.00 Ştirile Pro TV
09.30 O seară perfectă
10.30 Teleshopping
10.45 Vorbeşte lumea
13.00 Ştirile Pro TV
13.30 Teleshopping
13.45 Gusturile se discută
15.15 Teleshopping
15.30 La Măruţă
17.00 Ştirile Pro TV
17.45 O seară perfectă
19.00 Ştirile Pro TV
21.30 Visuri la cheie
23.30 Las Fierbinţi
00.30 Ştirile Pro TV
01.00 Film Ochi de vultur
03.00 Lecţii de viaţa
04.00 Vorbeşte lumea

ProTV InterNaţional

06.00 Ştirile Pro TV
10.30 Vorbeşte lumea
13.00 Ştirile Pro TV
14.00 Teleshopping
14.15 Lecţii de viaţa
15.00 La Măruţă
17.00 Ştirile Pro TV
18.00 Ce spun românii
19.00 Ştirile Pro TV
20.30 Las Fierbinţi
21.15 Lecţii de viaţa
22.00 La Bloc
23.00 Umami: al 5-lea gust
23.30 Ştirile Pro TV
00.00 Teleshopping
00.30 La Măruţă
02.00 Ştirile Pro TV
03.00 Las Fierbinţi
03.45 La Bloc
04.45 Ştirile Pro TV
05.15 Lecţii de viaţa

Jurnal TV

07.00 Jurnalul 7
08.00 Popcorn Show
10.00 Новости Jurnal TV
10.30 Trigger
12.00 Отдай мою мечту
13.00 #plusminus
14.00 Sclava Albă
15.00 Jurnalul orei 15
15.30 Teleshopping
16.00 Клан Ювелиров
17.00 Jurnalul 17
17.30 Se caută un milionar
18.00 Femeile Vorbesc
19.00 Jurnalul 19
20.00 Secretele Puterii
21.30 Новости Jurnal TV
22.00 Отдай мою мечту
23.00 Jurnalul ore 23
00.00 Ora de Ras
01.00 Asfalt de Moldova
02.00 Femeile Vorbesc
03.00 Jurnalul orei 3
05.00 Новости Jurnal TV
05.30 Secretele Puterii

TV8

05.00 Новости DW
05.15 Freedom
07.00 Ştirile TV8
08.00 Вечер. Настоящее время
09.00 Новости
09.30 Dincolo de Nistru
10.00 T/c Королева Сондок
11.00 Новости DW
11.15 Teleshopping
11.30 Ждем в гости
12.00 News show
12.30 X/ф Ходят слухи

14.30 Teleshopping
14.45 Новости. Коротко
15.00 Freedom
17.00 Ştiri
17.45 T/c Королева Сондок
18.50 Dosarele X
19.00 Ştirile TV8
20.00 Альтернатива
21.50 Vania băţ prezintă
22.00 Новости
22.30 Business up
23.30 Ştirile TV8
00.25 Dincolo de Nistru
01.00 Новости
01.25 X/ф Ходят слухи
03.00 Вечер. Настоящее время
04.00 Ждем в гости
04.30 Новости

Naţional

06.00 Albumul Naţional
07.45 Tradiţii de la bunica
09.30 Miezul problemei
10.45 Serial: Destine rătăcite 2, ep. 74
11.45 Serial: Dragostea găseşte o cale, ep. 191
12.45 Teleshopping
13.00 Ştiri
13.15 Vouă
13.30 Baronii
14.00 Teleshopping
14.15 Vouă
14.30 Serial: Don Matteo, ep. 191
15.45 Vouă
16.00 Teleshopping
16.15 Baronii
17.15 Serial: Don Matteo, ep. 192
18.30 Ştiri
19.00 Serial: Destine rătăcite 2, ep. 77
20.00 Film: KILLER ELITE
22.30 Film: LUPTĂ ÎN CÂMP DESCHIS
01.30 Film: LEUL DEŞERTULUI
05.00 Ştiri Naţional TV
05.30 Baronii

Joi, 6 octombrie

TVR Moldova

07.00 Telematinal
08.55 Printre cuvinte
09.00 Telematinal
09.55 Engleza la minut
10.00 Istorii cu tâlc
10.55 Printre cuvinte
11.00 Obiectiv comun
11.55 Vorbeşte corect!
12.00 Povestea vinde
12.55 5 minute de istorie
13.00 Telejurnal Moldova
13.30 La un pas de România
14.00 Telejurnal Ştiri
14.45 Discover România
14.55 Vorbeşte corect!
15.00 Atelier de sănătate
15.40 România... în bucate
16.05 Ora Regelui
17.00 Obiectiv comun
17.55 Printre cuvinte
18.00 Telejurnal Moldova
19.00 Punctul pe azi
19.55 Printre cuvinte
20.00 Telejurnal Ştiri
20.55 Zi de zi cu părintele Ctin Necula
21.00 Câştigă România!
22.00 Sinteza Ştirilor zilei-TVR Moldova
22.10 Reţeaua de idoli
23.00 Omul şi timpul
23.50 Discover România
00.00 A doua Românie
01.00 Povestea vinde
02.00 Ora Regelui
02.50 Discover România
03.00 Omul şi timpul
03.55 Printre cuvinte
04.00 Obiectiv comun
05.00 Telejurnal Moldova
06.00 Punctul pe azi

TVR 1

07.00 3 ceasuri bune Matinal Ştiri Sport
09.45 Teleshopping
10.00 AgroStrategia
11.00 Câştigă România!
12.00 Teleshopping
12.30 Parlamentul României
13.00 Breaking Fake News
13.55 Vorbeşte corect!
14.00 Telejurnal Ştiri Sport Meteo
14.55 Vorbeşte corect!
15.00 Akzente
16.55 Mic portret de mari romance
17.00 Atelier de sănătate
17.55 Zi de zi cu părintele Constantin Necula
18.00 Omul şi timpul
18.55 Dincolo de alb şi negru
19.40 Sport
20.00 Telejurnal Ştiri
20.30 Publicitate
20.51 Meteo
21.00 Câştigă România!
22.00 Litere de foc
23.55 Vorbeşte corect!
00.00 Dincolo de alb şi negru
00.55 Zi de zi cu părintele Constantin Necula
01.00 Atelier de sănătate
01.55 Meteo
02.00 Film: Regele de pe Insula Diavolului
03.55 Sport
04.10 Telejurnal
05.00 AgroStrategia
05.50 Vorbeşte corect!
05.55 Dispăruţi fără urmă

TVR 2

07.00 Teleşcoala Limbi străine
07.30 România... în bucate
08.00 În direct cu viaţa
08.50 Teleshopping
09.00 Serial: Comisarul Rex: aventuri la Viena
10.00 Documentar: 360° Masajul terapeutic, o tradiţie thailandeză
11.00 Magazin Deutsche Welle Globalizarea: riscuri şi beneficii
11.30 Prietenii de la radio
12.00 TelejurnalSport Meteo
12.40 Teleshopping
13.00 Cultura minorităţilor
13.30 Povestea vinde
14.30 Documentar: 360° Maeştrii culinari de la templu
15.30 Teleşcoala Clasa a VIII-a
16.00 Teleşcoala Limbi străine
16.30 România... în bucate
17.00 În direct cu viaţa
18.00 Ora de Ştiri
18.50 E vremea ta!
19.05 Serial: Comisarul Rex: aventuri la Viena
20.00 Film: Moştenirea
22.00 Istorii de bun gust
23.00 Serial: Ocolul Pământului în 80 de zile
00.00 Luminiţa de la miezul nopţii
01.00 Film: Moştenirea
03.00 Ora de Ştiri
03.40 Teleşcoala Clasa a VIII-a
04.05 Teleşcoala Limbi străine
04.30 Serial: Ocolul Pământului în 80 de zile
05.20 Documentar: 360°-GEO
06.25 Teleshopping

Moldova 1

06.05 Ştirile din sport
06.15 Ştiri externe
06.30 Sciotîjnăvîc
07.00 Bună dimineaţa
09.00 Serial Rossella
09.50 Secretele gătitului
09.55 Secvenţe japoneze
10.00 Focus Europa
10.30 Live studio
12.00 Ştirile (rus.)
12.30 F/d
13.00 Miezul zilei
13.30 Serial Velvet
14.15 Serial Oshin
14.45 Desene animate Pororo, micul pinguin
15.00 Serial În numele fericirii
15.45 Ştiinţa uimitoare
15.55 Bucătăria fermecată
16.00 stil nou
16.30 Dimensiunea diplomatică
17.00 Ştirile
17.30 Live studio
19.00 Ştirile
19.40 Ştirile din sport
19.50 Ştiri externe
20.00 Serial Rossella
21.00 Mesager
21.30 Serial Velvet
22.15 События, мнения, лица
22.30 Ştiri Externe
23.00 Serial În numele fericirii
23.45 Erudit cafe
00.25 MeseriAşii
01.00 Moldova de Patrimoniu
01.30 Bună dimineaţa
03.30 Ştiri Externe
04.00 Live studio
05.30 Mesager

AgroTV

07:00 Ştiri Program informativ
07:30 Telemagazin
07:45 Deliciile Program educaţional/informativ
08:00 Magia decupajului Program educaţional/informativ
08:30 Paradisul grădinilor Program educaţional/informativ
09:00 Ştiri Program informativ
09:30 Agro profit talk show
10:00 Program AGRO TV România
11:00 Telemagazin
11:15 Lucru manual Program educaţional/informativ
11:40 Decoruri pentru salon Program de divertisment
11:55 Program AGRO TV România
13:45 Telemagazin
14:00 Ştiri Program informativ
14:30 Agro Profit talk show
15:00 Bătălia serelor Program educaţional/cultural
15:30 Program AGRO TV România
17:00 Telemagazin
17:15 Lucru manual Program educaţional/informativ
17:40 Decoruri pentru salon Program educaţional/informativ
18:00 Să ne cunoaştem Ţara Educational/Cultural
18:30 Călătorii cu gust Program de turism

19:00 Ştiri Program Informativ
19:30 Just Vlog Program educaţional/divertisment
20:00 Magia decupajului Program educaţional/informativ
20:30 Paradisul grădinilor Program educaţional/informativ
21:00 Ştiri Program Informativ
21:30 Vin la tine Program de divertisment
22:00 Reţeta săptămânii Program de divertisment
22:30 Şiretlicuri de grădinărit Program educaţional/informativ
23:00 Ştiri Program informativ
23:30 Datina străbună emisiunea despre folclor
00:30 Program AGRO TV România
02:00 Ştiri Program Informativ
02:30 Muzica pentru toţi
03:15 Program AGRO TV România

ProTV

06.00 Ştirile Pro TV
09.30 O seară perfectă
10.30 Teleshopping
10.45 Vorbeşte lumea
13.00 Ştirile Pro TV
13.45 Teleshopping
13.45 isănătate
15.15 Teleshopping
15.30 La Măruţă
17.00 Ştirile Pro TV
17.45 O seară perfectă
19.00 Ştirile Pro TV
21.00 Gusturile se discută
23.00 Sunt celebru, scoate-ma de aici!
00.30 Las Fierbinţi
01.30 Ştirile Pro TV
02.30 Film Clinica
04.30 Vorbeşte lumea

ProTV InterNaţional

06.00 Ştirile Pro TV
10.30 Vorbeşte lumea
13.00 Ştirile Pro TV
14.00 Teleshopping
14.15 Lecţii de viaţa
15.00 La Măruţă
17.00 Ştirile Pro TV
18.00 Ce spun românii
19.00 Ştirile Pro TV
20.30 Las Fierbinţi
21.15 Lecţii de viaţa
22.00 La Bloc
23.00 Doctor de bine
23.30 Teleshopping
00.00 Ştirile Pro TV
00.30 La Măruţă
02.00 Ştirile Pro TV
03.00 Las Fierbinţi
03.45 La Bloc
04.45 Ştirile Pro TV
05.15 Lecţii de viaţa

Jurnal TV

07.00 Jurnalul 7
08.00 Popcorn Show
10.00 Новости Jurnal TV
10.30 Secretele Puterii
12.00 Отдай мою мечту
13.00 #plusminus
14.00 Sclava Albă
15.00 Jurnalul orei 15
15.30 Teleshopping
16.00 Клан Ювелиров
17.00 Jurnalul 17
17.30 Micii Bucătari
18.00 Vanturile, Valurile
19.00 Jurnalul 19
19.50 Post Scriptum
20.00 Cabinetul din umbră
21.30 Новости Jurnal TV
22.00 Отдай мою мечту
23.00 Jurnalul ore 23
00.00 Ora de Ras
01.00 Asfalt de Moldova
02.00 Femeile Vorbesc
03.00 Jurnalul orei 3
05.00 Новости Jurnal TV
05.30 Cabinetul din umbră

TV8

05.00 Новости DW
05.15 Business up
06.00 Iubeşte viaţa confesiuni
07.00 Ştirile TV8
08.00 Вечер. Настоящее время
09.00 Новости
09.30 Euromaxx - lifestyle în Europe
10.00 T/c Королева Сондок
11.00 Новости DW
11.15 Teleshopping
11.30 Ждем в гости
12.00 News show
12.30 X/ф Начни сначала
14.30 Teleshopping
14.45 Новости. Коротко
15.00 Альтернатива
17.00 Ştiri
17.45 T/c Королева Сондок
18.50 Dosarele X
19.00 Ştirile TV8
20.00 Cutia neagră
21.50 Vania băţ prezintă
22.00 Новости
22.30 Вечер. Настоящее время
23.30 Ştirile TV8
00.25 Euromaxx - lifestyle în Europe
01.00 Новости
01.25 X/ф Начни сначала
03.00 Вечер. Настоящее время
04.00 Ждем в гости
04.30 Новости

Naţional

06.00 Albumul Naţional
07.45 Start show România
10.45 Serial: Destine rătăcite 2, ep. 75
11.45 Baronii
12.45 Teleshopping
13.00 Ştiri
13.15 Vouă
13.30 Baronii
14.00 Teleshopping
14.15 Vouă
14.30 Serial: Don Matteo, ep. 192
15.45 Vouă
16.00 Teleshopping
16.15 Baronii
17.15 Miezul problemei
18.30 Ştiri
19.00 Serial: Destine rătăcite 2, ep. 78
20.00 Serial: Iubirea învinge, ep. 189
21.00 Serial: Mr. BEAN: INSPECTORUL FOWLER, ep. 9+10
22.30 Film: CAPCANA DIN ADÂNCURI PREMIERĂ PE ŢARĂ
00.15 Film: KILLER ELITE
02.45 Miezul problemei
04.00 Baronii
05.00 Ştiri Naţional TV
05.30 Baronii

Vineri, 7 octombrie

TVR Moldova

07.00 Telematinal
08.55 Printre cuvinte
09.00 Telematinal
09.55 Engleza la minut
10.00 Tradiţii
10.55 Printre cuvinte
11.00 Obiectiv comun
11.55 Vorbeşte corect!
12.00 Istorii de bun gust
12.55 5 minute de istorie
13.00 Telejurnal Moldova
13.30 Memoria locului
14.00 Telejurnal Ştiri
14.45 Discover România
14.55 Vorbeşte corect!
15.00 Atelier de sănătate
15.40 România... în bucate
16.05 Profesioniştii...
17.00 Obiectiv comun
17.55 Printre cuvinte
18.00 Telejurnal Moldova
19.00 Punctul pe azi
19.55 Printre cuvinte
20.00 Telejurnal Ştiri
20.55 Zi de zi cu părintele Ctin Necula
21.00 Câştigă România!
22.00 Sinteza Ştirilor zilei-TVR Moldova
22.10 Festivalul interNaţional de folclor Cantecele muntilor, 2022
23.50 Discover România

00.00 Gări de poveste
00.50 Discover România
01.00 Istorii de bun gust
02.00 Profesioniştii...
02.50 Discover România
03.00 Reţeaua de idoli
03.55 Printre cuvinte
04.00 Obiectiv comun
05.00 Telejurnal Moldova
06.00 Punctul pe azi

TVR 1

07.00 3 ceasuri bune Matinal Ştiri Sport
09.45 Teleshopping
10.00 Exclusiv în România
10.55 Vorbeşte corect!
11.00 Câştigă România!
12.00 Teleshopping
12.30 Parlamentul României
13.00 Omul şi timpul
13.55 Vorbeşte corect!
14.00 Telejurnal Ştiri Sport Meteo
14.55 Vorbeşte corect!
15.00 Opre Roma
15.55 EURO polis
16.55 Mic portret de mari romance
17.00 Atelier de sănătate
17.55 Zi de zi cu părintele Constantin Necula
18.00 Gări de poveste
18.55 România, cine eşti?
19.40 Sport
20.00 Telejurnal Ştiri
20.30 Publicitate
20.51 Meteo
21.00 Film: Luna comanşilor
22.55 Vorbeşte corect!
23.00 Replay
00.00 România, cine eşti? Jurnalişti: Otilia Găinar, Paula Tăbârcă
00.55 Zi de zi cu părintele Constantin Necula
01.00 Atelier de sănătate
01.55 Meteo
02.00 Litere de foc
03.35 M. A. I. aproape de tine/
04.00 Sport
04.15 Telejurnal Ştiri
05.05 Replay
06.00 Teleshopping

TVR 2

07.00 Teleşcoala Limbi străine
07.30 România... în bucate
08.00 În direct cu viaţa
08.50 Teleshopping
09.00 Serial: Comisarul Rex: aventuri la Viena
10.00 Documentar: 360° Maeştrii culinari de la templu
11.00 Magazin Deutsche Welle
11.30 Prietenii de la radio
12.00 TelejurnalSport Meteo
12.40 Teleshopping
13.00 Cultura minorităţilor
13.30 Istorii de bun gust
14.30 Documentar: 360° Ultimele caravane din Sahara
15.30 Teleşcoala
16.30 România... în bucate
17.00 Educaţie la înălţime
18.00 Ora de Ştiri
18.55 E vremea ta!
19.05 Serial: Comisarul Rex: aventuri la Viena
20.00 Gala umorului
22.00 Reţeaua de idoli
23.00 Serial: Ocolul Pământului în 80 de zile
00.00 Film: 6, 9 pe scara Richter
02.20 Ora de Ştiri
03.05 Mic dejun cu un campion
03.55 Teleşcoala
04.45 Serial: Ocolul Pământului în 80 de zile
06.25 Teleshopping

Moldova 1

06.05 Ştirile din sport
06.15 Ştiri externe
06.30 Purtătorii de cultură
07.00 Bună dimineaţa
09.00 Serial Rossella
09.50 Secretele gătitului
09.55 Secvenţe japoneze
10.00 Codul ECO
10.30 Live studio
12.00 Ştirile (rus.)
12.30 F/d
13.00 Miezul zilei
13.30 Serial Velvet
14.15 Serial Oshin
14.45 Desene animate Pororo, micul pinguin
15.00 Serial În numele fericirii
15.45 Bucătăria fermecată
15.50 Secvenţe japoneze
16.00 Всегда на высоте
16.30 Zona ARS
17.00 Ştirile
17.30 Live studio
19.00 Ştirile
19.40 Ştirile din sport
19.50 Ştiri externe
20.00 Bună seara!
21.00 Mesager
21.30 Erudit cafe
22.15 События, мнения, лица
22.30 Ştiri Externe
23.00 Serial În numele fericirii
23.45 La noi în sat
00.30 Cuvintele credinţei
01.15 Lecturi a la carte
01.30 Bună dimineaţa
03.30 Ştiri Externe
04.00 Live studio
05.30 Mesager

AgroTV

07:00 Ştiri Program informativ
07:30 Telemagazin
07:45 Profu de nutriţie Program educational
08:00 Landşaft pentru tine Program educaţional/informativ
08:20 Bătălia serelor Program educaţional/informativ
08:45 Compoziţii florale Program de divertisment
09:00 Ştiri Program informativ
09:30 Magia decupajului Program educaţional/informativ
10:00 Născut în Moldova program educaţional/informativ
10:30 Program AGRO TV România
11:00 Telemagazin
11:15 Lucru manual Program educaţional/informativ
11:40 Decoruri pentru salon Program educaţional/informativ
11:55 Program AGRO TV România
13:45 Telemagazin
14:00 Ştiri Program informativ
14:30 Actualitatea la Raport talk show
15:30 Produs autohton Program de divertisment
16:30 Program AGRO TV România
17:00 Telemagazin
17:15 Lucru manual Program educaţional/informativ
17:40 Decoruri pentru salon Program de divertisment
18:00 SHOW 9OW Program de divertisment
18:45 Despre noi, altfel Program educaţional/cultural
19:00 Ştiri Program informativ
19:30 Agri smart Program educaţional/informativ
20:30 Zona Verde Program educational/Informativ
20:50 Cu alte cuvinte Program de divertisment
21:00 Ştiri Program informativ
21:30 Agricultura cu valoarea adăugată Program educaţional/informativ
22:00 Design horticol Program educaţional/informativ
22:30 Sezonul de recoltare Program educational/informativ

22:45 Profu de nutriție Program educațional
23:00 Știri Program informativ
23:30 Agri smart Program educațional/ informativ
00:30 Datina străbună Emisiune despre folclor
00:30 Program AGRO TV România
02:00 Știri Program informativ
02:30 Muzica pentru toți
03:15 Program AGRO TV România

ProTV

06.00 Ştirile Pro TV
09.30 O seară perfectă
10.30 Teleshopping
10.45 Vorbește lumea
13.00 Ştirile Pro TV
13.30 Teleshopping
13.45 Gusturile se discută
15.00 Teleshopping
15.15 La Măruță
17.00 Ştirile Pro TV
17.45 O seară perfectă
19.00 Ştirile Pro TV
21.00 Vocea romaniei
23.30 Film Clinica

01.00 Ştirile Pro TV
02.00 Lecții de viața
03.00 Vorbește lumea
04.30 La Măruță

ProTV InterNațional

06.00 Ştirile Pro TV
10.30 Vorbește lumea
13.00 Ştirile Pro TV
14.00 Teleshopping
14.15 Lecții de viața
15.00 La Măruță
17.00 Ştirile Pro TV
18.00 Ce spun românii
19.00 Ştirile Pro TV
20.30 Iubire ca în filme
21.15 Lecții de viața
22.00 La Bloc
23.00 România, te iubesc!
00.00 Teleshopping
00.30 La Măruță
02.00 Ştirile Pro TV
03.00 Iubire ca în filme
03.45 La Bloc
04.45 I likeIT
05.15 Lecții de viața

Jurnal TV

07.00 Jurnalul 7
08.00 Popcorn Show
10.00 Новости Jurnal TV
10.30 Cabinetul din umbră
12.00 Отдай мою мечту
13.00 #plusminus
14.00 Sclava Albă
15.00 Jurnalul orei 15
15.30 Teleshopping
16.00 Клан Ювелиров
17.00 Jurnalul 17
17.30 Micii Bucătari
18.00 Asfalt de Moldova
19.00 Jurnalul 19
19.50 Post Scriptum
20.00 Total Sport
21.00 Новости Jurnal TV
22.00 Cealaltă Basarabie
23.00 Jurnalul 23
00.00 Ora de Ras
01.00 Asfalt de Moldova
02.00 Femeile Vorbesc
03.00 Jurnalul orei 3
05.00 Новости Jurnal TV
05.30 Cabinetul din umbră

TV8

05.00 Новости DW
05.15 Cutia neagră
07.00 Ştirile TV8
08.00 Вечер. Настоящее время
09.00 Новости
09.30 In good shape - the health show
10.00 T/c Королева Сондок
11.00 Новости DW
11.15 Teleshopping
11.30 Ждем в гости
12.00 News show
12.30 Х/ф Библиотекарь: в поисках копья судьбы
14.30 Teleshopping
14.45 Новости. Коротко
15.00 Cutia neagră
17.00 Ştiri
17.45 Iubește viața confesiuni
18.50 Dosarele X
19.00 Ştirile TV8
20.00 Întreabă Gheţu
21.50 Vania băț prezintă
22.00 Новости
22.30 Вечер. Настоящее время
23.30 Ştirile TV8
00.30 Efect 9.6
01.20 Х/ф Библиотекарь: в поисках копья судьбы
03.00 Вечер. Настоящее время
04.00 Ждем в гости
04.30 Новости

Național

06.00 Vouă
06.15 Baronii
06.45 Albumul Național
09.00 Tradiții de la bunica
10.45 Serial: Destine rătăcite 2, ep. 76
11.45 Serial: Iubirea învinge, ep. 189
12.45 Teleshopping
13.00 Ştiri
13.15 Vouă
13.30 Specialiști în sănătate
14.00 Teleshopping
14.15 Tradiții de la bunica
16.00 Teleshopping
16.15 Baronii
17.15 Miezul problemei
18.30 Ştiri
19.00 Serial: Destine rătăcite 2, ep. 79
20.15 Serial: Iubirea învinge, ep. 190
21.00 Film: 6 GUNS
23.00 Film: LUPTĂ ÎN CÂMP DESCHIS
02.00 Miezul problemei
03.15 Vouă
03.30 Baronii
05.00 Ştiri Național TV
05.30 Baronii

Sâmbătă, 8 octombrie

TVR Moldova

07.00 3 ceasuri buneMatinal
09.50 Discover România
10.00 Pescar hoinar
10.30 Ferma
11.30 Opera comică pentru copii
12.20 Discover România
12.30 Vivi Art
13.00 Exclusiv în România
13.50 Discover România
14.00 Telejurnal Știri
14.30 Printre cuvinte
15.00 Tezaur folcloric
16.00 Caravana TVR Moldova La tine-n sat
17.00 Portret obiectiv
18.00 Telejurnal Moldova
18.30 Reportajele/Interviurile Telejurnalului
18.45 Europa azi
19.00 Lectia de istorie
20.00 Telejurnal Știri
20.55 Zi de zi cu părintele Ctin Necula
21.00 Drag de România mea!
22.35 Antidot la uitare
23.00 Film: Trandafirul galben
00.50 Discover România
01.00 Portret obiectiv
02.00 Film: Trandafirul galben
03.50 Discover România
04.00 Caravana TVR Moldova La tine-n sat
05.00 Telejurnal Moldova
05.30 Reportajele/Interviurile Telejurnalului
05.45 Europa azi
06.00 Lectia de istorie

TVR 1

07.00 3 ceasuri bune Matinal
09.50 Vorbește corect!
10.00 Ferma
11.00 Vizita de lucru
11.30 Aventura urbană Best of
12.30 Eu pot!
13.30 Cronicile spațiului
14.00 Telejurnal Sport Meteo
14.30 Lumea financiară
15.20 Ora Regelui
16.15 Izolați în România Best of
16.45 Festivalul Internațional de Folclor Cantecele Munților -2022
18.45 Zi de zi cu părintele Constantin Necula
18.50 Teleenciclopedia
19.40 Sport
20.00 Telejurnal Știri
20.30 Publicitate
20.51 Meteo
21.00 Film: Horea
23.20 Profesioniștii...
00.20 World Cup Magazin, ep. 16
00.55 Gări de poveste
01.50 Istorii ascunse
02.15 Film: Luna comanșilor
03.45 Sport
04.00 Viața satului
06.00 Teleshopping

TVR 2

07.00 Teleshopping
07.30 România... în bucate
08.00 Opera comică pentru copii
09.00 Generația Fit
09.30 Fără prejudecăți
10.00 Mic dejun cu un campion
11.00 D'ale lu' Mitică
12.00 Magazin auto
12.30 Cap compas
13.00 Gala umorului
15.00 RIVALII... cu Marina Almășan
17.00 Levintza
17.30 Documentar: Case și idei
18.00 Ora de Știri
18.55 E vremea ta!
19.05 Serial: Comisarul Rex: aventuri la Viena
20.00 Film: Cântecul vieții
21.55 Serial: Legături de sânge
00.00 Drag de România mea!
02.00 Ora de Știri
02.45 E vremea ta!
02.55 Serial: Legături de sânge
04.35 Film: Cântecul vieții
06.05 Toamna amintirilor
06.25 Teleshopping

Moldova 1

06.05 Tezaur
06.20 Candela neuitării
06.30 Moldovenii de pretutindeni
07.00 Bună dimineața
09.00 Reporter pentru sănătate
09.30 Magazinul copiilor
10.00 Desene animate Kyoka
10.15 Desene animate Hai la școală
10.30 MeseriAșii
11.00 Moldova de Patrimoniu
11.30 Șciotîjnăvîc
12.00 La noi în sat
12.45 F/d
13.25 Portrete în timp
14.00 Bună seara!
15.00 Concert
17.00 Всегда на высоте
17.30 În ritmul dansului
18.00 Evantai folcloric
19.00 Ştirile
19.15 O seară în familie
20.00 F/d Culisele istoriei
21.00 Mesager
21.30 Film Colette
23.10 Știri Externe
23.35 Muzica pentru pace
01.00 Tezaur
01.15 F/d
01.30 Bună dimineața
03.30 Știri Externe
04.00 La noi în sat
04.45 Lecturi a la carte
05.00 În ritmul dansului
05.30 Mesager

AgroTV

07:00 Știri Program informativ
07:30 Telemagazin
07:45 Deliciile Program educațional/ informativ
08:00
08:50 Muzica pentru toți
Cu alte cuvinte Program educațional/ informativ
09:00 Știri Program Informativ
09:30 Agricultura cu valoare adăugată Program educațional/informativ
10:00 Agri smart Program educațional/ informativ
11:00 Telemagazin
11:15 Produs autohton Program de divertisment
12:00 Călătorii cu gust Program de turism
12:15 Profu de nutriție Program educațional
12:30 Interviuri cu Soroceni
13:30 Rețeta săptămânii Program de divertisment
14:00 Știri Program informativ
14:30 Program AGRO TV România
15:00 Zona verde Program educațional/ informativ
15:30 Primarul la covor Program educational/informativ
16:30 Telemagazin
16:45 Program AGRO TV România
17:45 Telemagazin
18:00 Actualitatea la Raport talk show
19:00 Retrospectiva săptămânii Știri, Informativ/Analitic
20:00 De la trapă la sapă Program de divertisment
20:30 Să ne cunoaștem Țara Program educational/cultural
21:00 Despre noi, altfel Program educațional/cultural
21:30 Zona Verde Program educațional/ informativ
22:00 Vin la tine Program de divertisment
22:30 Retrospectiva săptămânii Știri, Informativ/Analitic
23:30 Datina străbună Emisiune despre folclor
00:30 Program AGRO TV România
02:00 Retrospectiva săptămânii Știri, Informativ/Analitic
03:00 Muzica pentru toți
04:50 Program AGRO TV România

ProTV

06.00 Ştirile Pro TV
08.30 O seară perfectă
09.45 Teleshopping
10.00 I like IT
10.30 Superspeed la Pro TV
11.00 isănătate
12.30 Teleshopping
12.45 Film Cimpanzeu sub acoperire
14.15 Film Gravidul

16.15 Teleshopping
16.30 Vocea romaniei
19.00 Ştirile Pro TV
20.00 Ştirile Pro TV Chișinău
21.00 Film Parker
23.00 Film poliţistul di Belleville
01.45 Ştirile Pro TV Chișinău
02.30 Film Cimpanzeu sub acoperire
04.00 Film Gravidul

ProTV InterNațional

06.15 Ce spun românii
07.00 Ştirile Pro TV
10.00 La Măruță
11.30 Ce spun românii
12.15 Lecții de viața
13.15 România, te iubesc!
14.00 Ştirile Pro TV
14.05 Teleshopping
14.20 Lecții de viața
15.15 Vorbește lumea
17.00 Ce spun românii
18.00 I likeIT
18.30 Superspeed
19.00 Ştirile Pro TV
20.00 Umami: al 5-lea gust
20.30 Iubire ca în filme
21.15 Lecții de viața
22.00 La Bloc
23.00 Ce spun românii
00.00 Teleshopping
00.30 Lecții de viața
01.15 I likeIT
01.35 Superspeed
02.00 Ştirile Pro TV
03.00 Iubire ca în filme
03.45 La Bloc
04.45 Lecții de viața
05.30 I likeIT

Jurnal TV

07.00 Jurnalul 7
08.00 Asfalt de Moldova
09.00 Новости Jurnal TV
10.00 Tombola Microimprumut
12.00 Teleshopping
12.30 Savoare la Maximum
13.00 Клан Ювелиров
15.00 Fotbal - Superliga
16.00 Клан Ювелиров
18.00 O viață din pensie
19.00 Jurnalul Săptămânii
20.00 Dora Show
22.00 Havoc
00.00 Jurnalul Săptămânii
01.00 Cealaltă Basarabie
02.00 Femeile Vorbesc
03.00 Jurnalul Săptămânii
04.00 Agricool
05.00 Dora Show

TV8

05.00 Новости DW
05.15 Întreabă Gheţu
07.00 Ştirile TV8
08.00 In good shape - the health show
08.30 Dosarele X sinteza
09.30 Autoblog
10.00 Check-in - the travel guide
10.30 T/c Жемчужина дворца
12.30 Reporter de Gardă
12.45 Teleshopping
13.00 Cutia neagră
15.00 Teleshopping
15.15 Foc la ghete
15.30 Х/ф Правила съема: метод Хитча
18.00 Euromaxx - lifestyle în Europe
18.30 Dincolo de Nistru
19.00 Știri de week-end
19.45 Moldova gândește
20.40 Х/ф Ультрафиолет
22.30 Итоги
23.00 Х/ф Робот по имени Чаппи
01.20 Cutia neagră. Plus
02.30 Știri de week-end
03.00 Dosarele X sinteza
04.00 Х/ф Правила съема: метод Хитча

Național

06.00 Vouă
06.15 Tradiții de la bunica
07.45 Serial: Destine rătăcite 2, ep. 77
08.45 Teleshopping
09.00 Tradiții de la bunica
10.00 Din viața romilor
12.00 Stan și Bran - momente de exceptie
12.30 Specialiști în sănătate
12.55 Teleshopping
13.15 Tradiții de la bunica
13.45 Serial: Destine rătăcite 2, ep. 78
14.45 Serial: Mr. BEAN: INSPECTORUL FOWLER, ep. 9 +10
16.15 Film: B. D. INTRĂ ÎN ACȚIUNE
18.30 Știri + Sport + Meteo
19.00 Serial: Destine rătăcite 2, ep. 80
20.00 Film: I se spunea Buldozerul
22.30 Film: CAPCANA DIN ADÂNCURI
00.15 Fosta mea iubire
02.00 Albumul Național
04.15 Vouă
04.30 Baronii
05.00 Știri Național TV
05.30 Baronii

Duminică, 9 octombrie

TVR Moldova

07.00 Universul credinței
07.45 Reportajele/Interviurile Telejurnalului
08.00 În Slujba Binelui
08.30 Bucuria credinței
08.55 Mic dejun cu un campion
09.45 Europa azi
10.00 Vivi Art
10.30 Viața satului
12.30 Izolați în România
13.00 Portret obiectiv
14.00 Telejurnal Știri
14.30 Retrospectiva săptămânii
15.00 Rivalii
16.35 Cap compas
17.00 Wine trips la TVR Moldova
17.30 Printre cuvinte
18.00 Telejurnal Moldova
18.30 Retrospectiva săptămânii
19.00 Conexiuni
20.00 Telejurnal Știri
20.55 Zi de zi cu părintele Ctin Necula
21.00 Tradiții
22.00 Istorii cu tâlc
23.00 Teatru TV
00.00 Garantat 100%
00.50 Discover România
01.00 Tradiții
02.00 Teatru TV
03.00 Gări de poveste
03.50 Discover România
04.00 Istorii cu tâlc
05.00 Telejurnal Moldova
05.30 Retrospectiva săptămânii
06.00 Conexiuni

TVR 1

07.00 Universul credintei
08.00 Bucuria credinței
08.30 Cronicile spațiului
09.00 Guști! Și apoi mănânci cu chef Alex Petricean
09.30 M. A. I. aproape de tine
10.00 Pro Patria
10.30 Viața satului
13.00 Tezaur folcloric
14.00 Telejurnal Sport Meteo
14.30 Polmission - Pașapoartele secrete Scenariul și
15.30 Exclusiv în România
16.30 Gări de poveste/
17.30 Istorii ascunse
17.55 Zi de zi cu părintele Constantin Necula
18.00 Dosar România
18.55 Garantat 100%
19.40 Sport
20.00 Telejurnal Știri
20.30 Publicitate
20.51 Meteo
21.00 Festivalul Național de Folclor Sus, la munte, la Muscel 2022
23.00 Drumul spre Qatar, ep. 5
23.30 Drumul spre Qatar, ep. 6
00.00 Garantat 100%
00.55 Izolați în România
01.25 Film: Horea
03.35 Exclusiv în România
04.15 Telejurnal Știri
05.05 Bucuria credinței
05.30 Guști! Și apoi mănânci cu chef Alex Petricean
05.55 Ferma

TVR 2

07.00 Teleshopping
07.30 România... în bucate
08.00 Repere sacre
09.00 Ferma
10.00 Pescar hoinar
10.30 Natură și aventură
11.00 Destine ca-n filme
12.00 Să fim sănătoși!
12.30 Levintza
13.00 Film: Imposibila iubire
14.40 Toamna amintirilor
15.00 Drag de România mea!
17.00 D'ale lu' Mitică
18.00 Ora de Știri
18.55 E vremea ta!
19.05 Serial: Comisarul Rex: aventuri la Viena
20.00 Film: Imposibila iubire
22.00 Film: Reduși la tăcere
00.10 Magazin auto
00.40 Film: Imposibila iubire
02.10 Ora de Știri
03.00 E vremea ta!
03.15 Pescar hoinar
03.40 Natură și aventură
04.05 Cap compas
04.30 Generația Fit
04.55 Fără prejudecăți
05.25 Ferma
06.25 Teleshopping

Moldova 1

06.05 Lecturi a la carte
06.15 Cuvintele credinței
07.00 Bună dimineața
09.00 O doză de sănătate
09.30 Regatul gusturilor
09.50 Bucătăria fermecată
10.00 Desene animate Kyoka
10.15 Desene animate Hai la școală
10.30 Ring star
11.30 Tezaur
11.45 Descopera
13.45 F/d
14.00 O seară în familie
14.45 Concert în Europa
15.50 Secretele gătitului
16.00 F/d Culisele istoriei
17.00 stil nou
17.30 Purtătorii de cultură
18.00 În alți papuci
18.30 Moldovenii de pretutindeni
19.00 Ştirile
19.15 Cronica săptămânii
20.00 F/d Culisele istoriei
21.00 Mesager
22.30 Zapovednik
22.45 Șciotîjnăvîc
23.10 Film Cu sau fără bărbați
01.00 Purtătorii de cultură
01.30 Bună dimineața
03.30 În alți papuci
04.00 Evantai folcloric
05.00 Moldovenii de pretutindeni
05.30 Mesager

AgroTV

06:00 Retrospectiva săptămânii Știri, Informativ/Analitic
07:00 Să ne cunoaștem Țara Program educațional/cultural
07:30 Telemagazin
08:00 Magia decupajului Program educational/informativ
08:30 Paradisul grădinilor Program educational/ Informativ
08:50 Cuvânt de ascultare Program educațional
09:00 Retrospectiva săptămânii Știri, Informativ/Analitic
10:00 Actualitatea la Raport talk show
11:00 Telemagazin
11:15 Rețeta săptămânii Program de divertisment
11:40 Profu de nutriție Program educational
12:00 Călătorii cu gust Program de turism
12:30 Interviuri cu Soroceni
13:50 Cu alte cuvinte Program educational/ cultural
14:00 Agri Smart Program informativ/ educative
14:15 Zona verde Program educațional/ Informativ
14:45 Sezon agricol Program educational/ informativ
15:00 Născut în Moldova program Educațional/informativ
15:30 Agricultura cu valoare adăugată Program informativ/ educativ
16:00 ABC-ul Fermierului Program educativ/informativ
16:30 Telemagazin
16:45 Program AGRO TV România
17:45 Telemagazin
18:00 Agri smart Program informativ/ educativ
18:15 Zona verde Program educational/ informativ
18:30 Rețeta săptămânii Program de divertisment
19:00 Retrospectiva săptămânii Știri, Informativ/Analitic
20:00 Just Vlog Educativ/ divertisment
20:30 Agricultura cu valoare adăugată Program informativ/ educativ
21:00 ABC-ul Fermierului Program educativ/informativ
22:00 Retrospectiva săptămânii Știri, Informativ/Analitic
23:00 Datina străbună Emisiune despre folclor
00:00 Program AGRO TV România
02:00 Retrospectiva săptămânii Știri, Informativ/Analitic
03:00 Să ne cunoaștem Țara Program educațional/Cultural
03:30 Agri smart Program informative/ educațional
03:45 Zona verde Program educational/ informativ
04:15 Program AGRO TV România

ProTV

06.00 Ştirile Pro TV Chișinău
07.00 Ştirile Pro TV
08.30 isănătate
10.00 Doctor de bine
10.30 Umami: al 5-lea gust
11.00 Teleshopping
11.15 Gusturile se discută
12.45 Teleshopping
13.00 Apropo TV
14.00 Teleshopping
14.15 Film Pantera roz 2
16.15 Teleshopping
16.30 Visuri la cheie
18.00 România, te iubesc!
19.00 Ştirile Pro TV
20.00 Ştirile Pro TV Chișinău
21.00 Film Rampage: Scapati de sub control
23.00 Film John Wick 3: Razboi Total
00.00 Ştirile Pro TV Chișinău
01.40 Film Agentul Cody Banks 2: Destinatia Londra
03.30 Film Pantera roz 2
05.00 isănătate

ProTV InterNațional

06.00 Ce spun românii
07.00 Ştirile Pro TV
10.00 La Măruță
11.30 Ce spun românii
12.30 I likeIT
13.00 Umami: al 5-lea gust
13.30 Doctor de bine
13.55 Ştirile Pro TV
14.00 Teleshopping
14.15 Lecții de viața
15.00 ApropoTv
16.00 Vorbește lumea
18.00 România, te iubesc!
19.00 Ştirile Pro TV
20.00 Superspeed
20.30 Iubire ca în filme
21.15 Lecții de viața
22.00 La Bloc
23.00 ApropoTv
00.00 Teleshopping
00.30 Umami: al 5-lea gust
00.50 Doctor de bine
01.15 România, te iubesc!

02.00 Ştirile Pro TV
03.00 Iubire ca în filme
03.45 La Bloc
04.45 Lecții de viața
05.30 Doctor de bine

Jurnal TV

07.00 Jurnalul Săptămânii
08.00 Fii Sănătos
09.30 Micii Bucătari
10.00 Chef de gătit
10.20 Se caută un milionar
11.00 Secretele Puterii
12.30 Teleshopping
13.00 Отдай мою мечту
17.00 Vânturile, Valurile
18.00 Femeile Vorbesc
19.00 Patrula
20.00 Asfalt de Moldova
21.00 Ora de Ras
22.00 Italia, Patria Nostra
22.30 Tragedy Girls
00.20 Patrula
01.00 Asfalt de Moldova
02.00 Cealaltă Basarabie
03.00 Ora de Ras
04.00 viața din pensie
05.00 Secretele Puterii

TV8

06.00 Dosarele X sinteza
07.00 Știri de week-end
07.45 Foc la ghete
08.00 Итоги
08.30 Moldova gândește
09.30 Iubește viața matinal
10.30 T/c Жемчужина дворца
12.45 Teleshopping
13.00 Întreabă Gheţu
15.00 Teleshopping
15.20 Х/ф Эмма
18.00 Fără protocol
19.00 Sinteza
19.45 Cutia neagră. Plus
21.00 Iubește viața confesiuni
22.00 Х/ф Шанхайские рыцари
00.30 Sinteza
01.10 Cutia neagră. Plus
02.10 Х/ф Эмма
04.00 Business up

Național

06.00 Vouă
06.15 Baronii
06.45 Tradiții de la bunica
08.30 Teleshopping
09.00 Tradiții de la bunica
10.45 Film: B. D. INTRĂ ÎN ACȚIUNE
13.00 Start show România
16.00 Stan și Bran - momente de exceptie
16.30 Cei șapte ani de masă
18.30 Ştiri
19.00 Serial: Destine rătăcite 2, ep. 81
20.00 Film: ATENTAT SÂNGEROS
22.45 Film BULDOZERUL
01.15 Start show România
04.15 Vouă
04.30 Baronii
05.00 Ştiri Național TV
05.30 Baronii

Piercingul extrem, ritual al unui festival foarte popular în Thailanda

Mirosul de dezinfectant se combină cu aromele de tămâie pe străzile din Phuket la începutul Festivalului vegetarian, cunoscut în special pentru parada adepților săi cu obraji și buze străpunse de ace, cuțite și chiar de săbii, informează AFP, citat de Agerpres.

Organizat pe insula turistică Phuket din sudul Thailandei, evenimentul datează din secolul al XIX-lea, când, în 1825, membrii unei trupe chineze de teatru care susțineau spectacole în regiune s-au îmbolnăvit după ce au mâncat carne.

Potrivit legendei, artiștii au adoptat atunci un regim vegetarian pentru a se purifica și și-au străpuns obrajii cu diverse tije ascuțite în cadrul unui ritual taoist.

„Persoanele care își pun dorințe trebuie să își străpungă pielea pentru a-și exprima gratitudinea față de zei și pentru a se debarasa de ghinionul lor”, a explicat un spectator de 18 ani, Chitsanuphong Tankogkoy.

La răsăritul Soarelui pe insula turistică thailandeză, tobele bat, clopotele răsună și tămâia arde pentru a marca începerea festivităților zilei.

După ce credincioșii ies din sanctuarul Joor Soo Gong Naka, mai mulți infirmieri supraveghează cu atenție obiectele ascuțite ce au fost alese de participanți, care variază de la țepușe din lemn și până la săbii lungi.

Mulți dintre ei intră în transă înainte să se automutileze, iar localnicii spun că acea stare le atenuează durerea.

Agerpres

Un senator columbian a intrat pe cal în Congres, pentru a-l verifica dacă e „pet-friendly”

Senatorul columbian Josue Alirio Barrera Rodriguez, de la partidul Centrul Democrat, a intrat marți călare în Congres (legislativul columbian), motivându-și decizia prin aceea că, săptămâna trecută, președintele Senatului a declarat edificiul drept „pet-friendly”, ceea ce înseamnă că acceptă animale de companie, transmite EFE, citat de Agerpres.

Paznicii de la clădirea Congresului nu au schițat niciun gest de a-l împiedica pe senatorul uribist să intre pe cal în instituție, dat fiind că președintele Senatului nu a precizat ce fel de animale de companie vor fi acceptate, însă demersul lui Barrera Rodriguez a fost criticat de unii congresmeni din partea coaliției de guvernare, care l-au calificat drept „pantomimă rușinoasă” și „prostească”.

În același timp, Barrera Rodriguez a susținut că, prin acest gest, a dorit să evidențieze „truda țăranilor acestei țări, care sunt peste 15 milioane și care astăzi, în marea lor majoritate, folosesc un căluț, un măgar pentru a transporta alimente și a munci”.

Proverb inversat

În țara noastră este pace
Căci rusul la hotar nu vine,
Iar cât un rus ceva nu face,
Mai poți spera că e spre bine.

Gheorghe BÂLICI

O mireasă și-a cheltuit toate economiile pe o nuntă la care mirele n-a mai apărut

O tânără de 27 de ani și-a pus la bătaie toate economiile pe care le avea pentru a-și organiza nunta fastuoasă la care visa, numai că mirele n-a mai apărut în ziua evenimentului. Mai mult, acesta nici măcar n-a avut curajul să o anunțe pe iubita lui că o părăsește, ci a pus-o pe mama lui să-i dea vestea. Dar după șocul pe care l-a avut în primă fază, Kayley Stead, din Swansea, Țara Galilor, a luat o decizie cu totul neașteptată: și-a continuat ziua fix așa cum plănuise, dar, bineînțeles, fără mire.

Kayley a decis că, dacă tot plătise pentru masă, fotograf și multe altele, petrecerea să aibă loc conform planului. Au avut chiar și un prim dans „al miresei”, numai că i-a avut ca parteneri pe frații și pe tatăl ei, potrivit „Derby Telegraph”.

Kayley a spus: „A fost un șoc total. Nu aveam niciun indiciu că va face asta. Nu am vrut să am o amintire foarte tristă despre ziua asta, așa că am mers înainte cu planul, pentru că deja cheltuisem toți acei bani”, a mai spus „mireasa”. Tânăra spune că, în afara unor momente justificate de tristețe, toată lumea s-a simțit în final foarte bine, iar petrecerea a fost una foarte reușită.

digi24.ro

Caricatura la gazetă de Costel Pătrășcan

VERZI SUNTEM, VERZI... Vasile Vasilache

Gazeta de Chișinău

ZIARUL CARE SCRIE PENTRU TINE!

ȘTIRI LA MINUT | Opinii | Politică | Economie | Societate | Cultură | Reportaj | Ecologie | Investigații | Diaspora | Sport | ShowBiz

ACCESEAZĂ SITE-UL GAZETADECHISINAU.MD!

ABONEAZĂ-TE ONLINE!

NE GĂSEȘTI ȘI PE:

#GAZETAONLINE

PERFECTEAZĂ UN ABONAMENT ȘI PRIMEȘTE ZIARUL ÎN CUTIA POȘTALĂ!

#GAZETAPRINT

INDICE	1 LUNĂ	3 LUNI	6 LUNI
PM 21125 (PERSOANE FIZICE)	39,20	117,60	235,20
PM 21125/23 (PENSIONARI, INVALIZI, STUDENȚI)	34,88	104.64	209,28
PM 21125/24 (PERSOANE JURIDICE)	43,48	130,44	260,88